

CHKO Brdy

Preventivní hodnocení krajinného rázu území

CHKO Brdy

Preventivní hodnocení krajinného rázu území

Hlavní e-itel: Mgr. Luká- Klouda

Objednatel: eská republika ó Agentura ochrany p írody a krajiny R
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 - Chodov

Spolu e-itelé: Ing. arch. Milan Salaba
Mgr. Tomá- Makaj
Mgr. Michal Nekl

Mgr. Luká- Klouda

technický poradce v oblasti fiP

Högerova 811/12, 152 00 Praha 5

tel.: 776 753 469

klouda.l@seznam.cz

Praha, íjen 2016

Obsah

A Úvodní část

- A.1 Úvod, zadání a cíl práce
- A.2 Metodika a terminologie
- A.3 Charakteristika zájmového území

B Prostorová a charakterová diferenciacie území

- B.1 Úvod
- B.2 Charakteristika oblastí krajinného rázu (OKR)
- B.3 Charakteristika míst krajinného rázu a delimitace pásem ochrany krajinného rázu
- B.4 Podmínky ochrany krajinného rázu a návrh opatření a limit
- B.5 Územní -analytické podklady

C Kategorizace sídel

- C.1 Úvod
- C.2 Kategorizace sídel
- C.3 Zaniklá sídla

D Vyhodnocení potenciálního vlivu výškových staveb

- B.1 Zadání, cíl
- B.2 Vstupní podklady a postup vyhodnocení
- B.3 Charakteristika a prostorové uplatnění hodnocených elevací
- B.4 Výsledky analýzy viditelnosti
- B.5 Zhodnocení potenciálního umístění výškových staveb
- B.6 Shrnutí a doporučení

Použitá informační zdroje

Seznam příloh

A. Úvodní část

A.1 Úvod, zadání a cíl práce

A.1.1. Úvod a zadání

Doplňují preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Brdy představuje podkladový krajinný materiál zpracovaný na základě požadavku Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Předložená studie navazuje na studii zpracovanou v roce 2012 o *Hodnocení krajinného rázu území připravované CHKO Brdy*.

Základním motivem vzniku tohoto typu dokumentu je v rozsahu v určitého územního celku (typicky s velkoplošnou zvláštní ochranou) provést jeho (vícestupovou) prostorovou a charakterovou diferenciaci na menší prostorové jednotky a následně v nich definovat charakteristické vlastnosti a znaky a hodnoty krajinného rázu. V rámci těchto menších územních jednotek je pak nezbytné stanovit podmínky a doporučení k ochraně krajinného rázu, a to v odstupované formě.

Součástí předložené studie je část v nově vzniklé problematice osídlení. Přesněji se jedná o kategorizaci sídel, a to v závislosti na jejich dochovanosti, zahrnující jejich bližší charakteristiku a návrh podmínek jejich dalšího rozvoje. Tato problematika tvoří důležitou část předložené studie a představuje jeden z hlavních podtémat zpracování preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Brdy. Nezbytný výstup v rámci zpracované studie pak tvoří digitální mapové výstupy zpracované v prostředí GIS.

Obsahem předložené doplňující nově zpracované části D je aktualizace předložené studie z roku 2012 v souvislosti se změnami v území a zaměřením na rozvoj infrastruktury na území bývalého vojenského prostoru. Aktualizovaná studie s ohledem na finální vymezení hranice CHKO preventivně vyhodnotí možný vliv výškových staveb na krajinný ráz. Konkrétním předmětem doplňující je analýza vlivu výškových staveb různých typů (stodlary, telekomunikační věže, vedení elektrického proudu, rozhledny, větrné elektrárny apod.) na krajinný ráz a posouzení možnosti umístění těchto staveb v exponovaných polohách a významným vrcholem na území CHKO.

A.1.2. Cíl práce

V obecné rovině lze cíl vypracování předloženého materiálu sledovat jako existenci pomocného podkladu pro činnost správy CHKO Brdy a dalších kompetentních zainteresovaných orgánů státní správy v širším spektru jejich různých činností. Jako primární se v tomto ohledu projevují využití preventivního hodnocení v oblasti územního plánování a poizování územní plánovacími podklady a územní plánovacími dokumenty. Tyto nástroje územního plánování představují hlavní a závazný dokument sledující v určitém časovém horizontu budoucí vývoj území. Poté implementace zásad ochrany krajinného rázu v nástrojích územního plánování je naléhavá a nutná i s ohledem na vlastní legislativní rámec územní plánovací problematiky. V oblasti Brd zasluhuje problematika budoucího rozvoje území v kontextu po několik desetiletí trvající patronaci zásadní pozornost. Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Brdy tvoří jeden z primárních podkladů plánu ochrany, jakožto základního koncepčního dokumentu postihujícího problematiku ochrany přírody v tomto zvláštně chráněném území.

Analytická část preventivního hodnocení nachází uplatnění v územní analytických podkladech, kde jsou v souladu s příslušnou vyhláškou stavebního zákona sledovány jevy *oblasti a místa krajinného rázu*. Prostorová a charakterová diferenciaci území CHKO na tyto dílčí územní jednotky je obsahem části B této studie.

V konkrétní rovině lze uplatnění preventivního hodnocení spatřovat v následujících činnostech:

- Vydávání souhlasů a stanovisek podle § 12 a § 44 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění
- Vydávání stanovisek z titulu dotčeného orgánu (spolupráce s orgány územního plánování v procesu tvorby územní plánovací dokumentace a další agendy v gesci stavebního zákona)

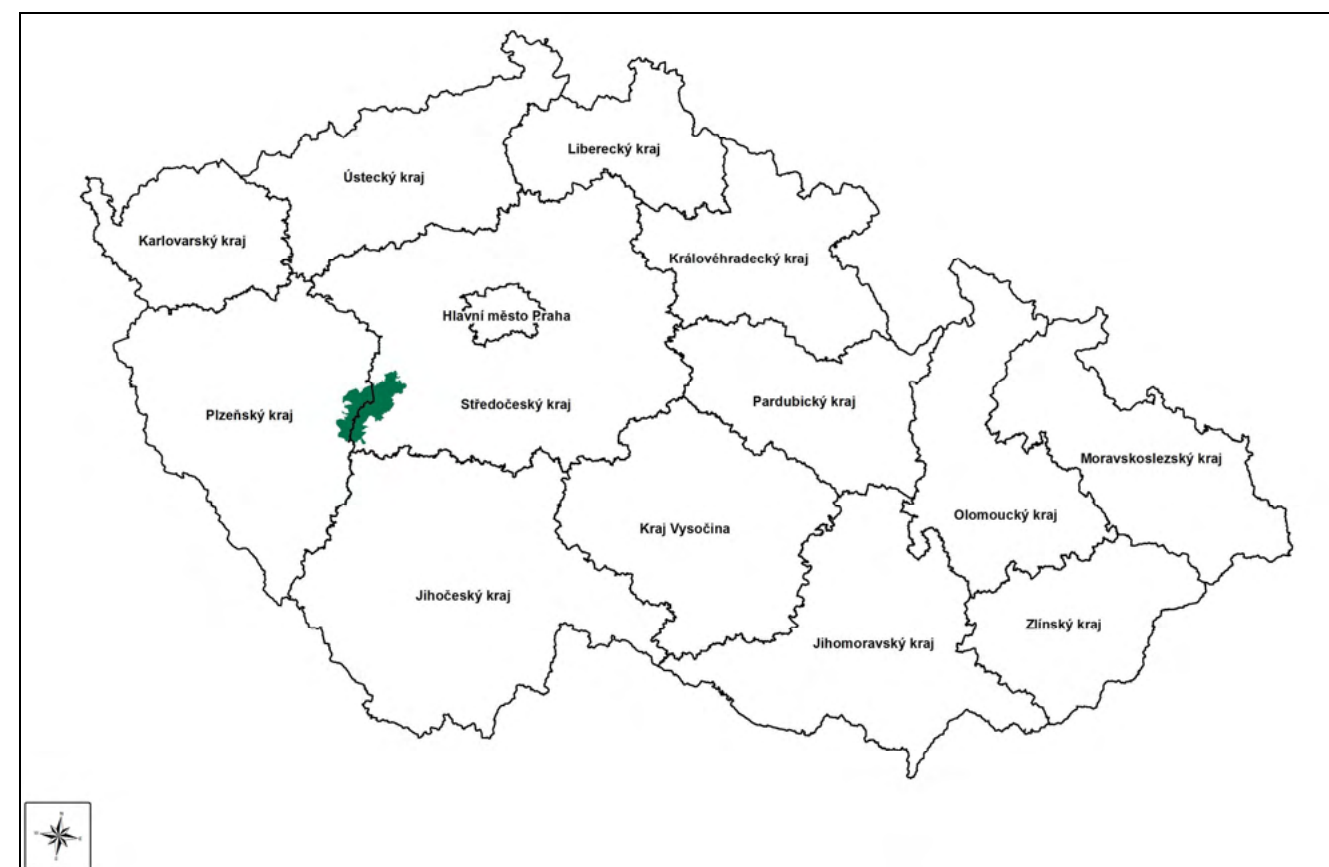
- Tvorba plánovací, preventivní ochrany krajinného rázu
- Stanovení odstupované ochrany krajinného rázu
- Stanovení rámcových podmínek pro zamýšlené zásahy do krajinného rázu jeť před zpracováním projektové a jiné dokumentace záměru.

Studie je odborným nezávazným materiálem smírné povahy, pro správu CHKO představuje pouze podklad pro své rozhodování.

Význam a cíl předkládané studie spoívá ve dvou základních rovinách:

- v prostorové a charakterové diferenciaci (část B) lenící zájmové území CHKO ve dvou úrovních o na oblasti krajinného rázu a místa krajinného rázu (v souladu s územní plánovací legislativou). Navazující krok představuje delimitace území z hlediska ochrany krajinného rázu, kdy jednotlivá vymezená místa krajinného rázu jsou zařazena do určitého pásu ochrany. Nezbytnou součástí delimitace území je také stanovení podmínek ochrany a možností využití území ve všech daných pásmech ochrany.
- část B s prostorovou a charakterovou diferenciací obsahuje informace, které je možné poskytovat úřadům územního plánování v rámci územní analytických podkladů - jev 17 - Oblast krajinného rázu a její charakteristika a 18 - Místo krajinného rázu a jeho charakteristika.
- charakteristice a kategorizaci sídel náležejících do CHKO, stanovení podmínek ochrany krajinného rázu ve vztahu k jejich možnému rozvoji (část C).
- nově pak stanovení regulativů pro umístění výškových staveb v exponovaných polohách

obr. A.1: Poloha CHKO Brdy

A.2 Metodika a terminologie

V současné době není v problematice ochrany krajinného rázu k dispozici závazná metodika. Tato skutečnost však podle autora této studie nese vzhledem k diverzitě krajiny na území R a nepotlačitelnému individuálnímu lidskému náhledu na danou problematiku více pozitivních aspektů.

Zpracovaná studie preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Brdy se v souladu s metodickým listem AOPK (8.4) opírá především o metodický postup Správy CHKO, který autor Bukáček a Matějka, vyúsťující tradiční analyticko-syntetickou osnovu:

- determinace základních charakteristik území
- diferenciací území na specifické územní celky
- identifikace charakteristik krajinného rázu
- hodnocení prostorových vztahů a dalších charakteristik krajinného rázu v etnodelimitačním pásem odstupované ochrany
- doporučení a opatření k ochraně krajinného rázu

Při zpracování byl dále nápomocen metodický postup, často využívaný při kauzálním posuzování záměru na krajinný ráz - Posouzení vlivu navrhované stavby, inženýrské nebo jiné změny využití území na krajinný ráz kolektivu autorů (Vorel, Bukáček, Matějka, Culek, Sklenička). Tento metodický postup odráží požadavky § 12 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění, v etnodelimitačním pásem odstupované ochrany (Míchal, Löw) terminologie používané dále v textu této studie:

krajina je část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky (§ 3 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění).

krajinný ráz je zejména přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa nebo oblasti (§12 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění); obraz krajiny.

preventivní ochrana krajinného rázu je vyhodnocení krajinného rázu území a stanovení limitů a opatření k jeho ochraně, event. stanovení územní diferencované intenzity veřejného zájmu na ochranu krajinného rázu (pásma odstupované ochrany), návrh eliminace negativních a rušivých znaků.

aktuální (kauzální) ochrana krajinného rázu je posouzení vlivu konkrétního záměru na krajinný ráz daného území (vliv navrhovaných staveb a technických zařízení, vliv inženýrských, vliv využití území), tj. posouzení zásahu do krajinného rázu.

estetická hodnota krajiny je vyjádření přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině; předpokladem vzniku estetické hodnoty jsou subjektivní vlastnosti pozorovatele, objektivní okolnosti pozorování a objektivní vlastnosti krajiny (skladba a formy prostor, konfigurace prvků, struktura sloflek).

harmonické vztahy v krajině je vyjádření souladu inženýrských, kulturních a přírodních prostředí (absence rušivých jevů), trvalou udržitelností užívání krajiny, harmonický soulad jednotlivých prvků krajinné scény.

harmonické měřítka krajiny je vyjádření takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu inženýrských, kulturních a přírodních prostředí; z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítka celku a měřítka jednotlivých prvků.

přírodní charakteristika krajinného rázu zahrnuje vlastnosti krajiny určené jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou především geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické poměry, tak aktuálním stavem ekosystémů.

historická charakteristika krajinného rázu je specifickou součástí kulturní charakteristiky a spojuje v souvislostech kulturních a přírodních charakteristik oblasti i místa; historická charakteristika je klíčová pro pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím využitím vzhledem k jejich trvalé (dlouhodobé) udržitelnosti; může nést stopy významných historických událostí.

kulturní charakteristika krajinného rázu je dána zejména vyúsťováním přírodních zdrojů, stopami a památkami, které v krajině zanechal.

krajinná slofka je relativně homogenní ekologická jednotka, je souhrnem prvků uvnitř krajiny, má jednotný projev a vyznačuje se stejnou funkcí; velikostí relevantní krajinnému měřítku (Forman et Godron 1993, upraveno).

krajinný prvek je skladebnou jednotkou krajinné slofky. Je buď přírodní nebo umělé.

oblast krajinného rázu je krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve svých charakteristikách i v nich, které z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu; je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měřících se charakteristik.

místo krajinného rázu je část krajiny relativně homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem; jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z výhledových stanovišť, nebo o území typické díky své výrazné charakterové odlišnosti.

přírodní hodnota je dána kvalitativními parametry zastoupených ekosystémů ve vztahu k jejich trvalé udržitelnosti, reprezentativností aktuálních znaků ve vztahu ke stanovištním podmínkám, prostorovými parametry, harmonickým charakterem interakcí mezi ekosystémy, výraznými přírodními dominantami krajiny.

znak krajinného rázu je jednotlivá část krajiny, podílející se na utváření krajinného rázu. Tyto části společně utvářejí přírodní, kulturní a historickou charakteristiku krajinného rázu.

rys krajinného rázu je soubor znaků vyjadřující určitou specifickou vlastnost segmentu krajiny.

atribut krajinného rázu je charakteristický znak vyjadřující přírodní, kulturní nebo historické kvality segmentu krajiny.

dominanta krajiny je převládající, hlavní, základní slofka, převládající prvek v konfiguraci hmotných prvků krajinné scény. Krajinné dominanty jsou typizovány podle podvodu na přírodní, kulturní nebo smíšeného podvodu, případně na historické a soudobé.

A.3 Charakteristika zájmového území

A.3.1 Vymezení území a obecná charakteristika

CHKO Brdy z v t-í ásti zaujímá prostor zrušeného Vojenského újezdu Brdy, který se nachází na jeho jihozápadní hranici tvořené silnicí I/19 a pokračuje na území jdoucí až k masívu Těm-ína. Východní hranici zájmového území tvoří západní úžlí údolí Litavky. Vzniká zde (vyjma těm-ínské části) je hranice CHKO vedena po okraji souvislých brdských lesů vyplujících bývalý vojenský prostor. Detailní popis a vedení hranice CHKO Brdy uvádí Příloha 1 k nařízení vlády č. 292/2015 Sb. obsažené ve Sbírce zákonů.

Celková plocha CHKO činí cca 345 km² a rozkládá se na území dvou krajů. Velká většina plochy CHKO náleží do Středočeského kraje o cca 215 km² (62,4 %), do Plzeňského kraje pak spadá cca 130 km² (37,6 %).

Zásadním rysem zájmového území je vysoká lesnatost lenitého vrchovinného až hornatinného reliéfu a absence osídlení ve většině území náležející do zrušeného vojenského újezdu. Plocha zrušeného vojenského újezdu činí cca 260 km² a tvoří tak cca polovinu plochy vyhlášené CHKO Brdy.

A.3.2 Přírodní charakteristika území

Geologie a geomorfologie

Většina oblasti CHKO je budována sedimentárními kambrickými horninami pískovcovými a jílečnými pánve, menší jihozápadní část je tvořena horninami svrchního proterozoika Barrandienu, které se nachází i v podloží kambria. Výrazně méně rozšířené dosahují další geologické jednotky o ordovik pražské pánve, středněčeský pluton a relikt sedimentů svrchního karbonu.

Svrchní proterozoikum Barrandienu je zastoupeno mírně metamorfovanými drobnými, bazickými a andezitovými kralupsko-čáslavské skupiny s tělesy mírně metamorfovaných bazických vyvřelin (spilit) a silicitem (bulfit).

Kambrium pískovcových a jílečných pánve představuje až několik kilometrů mocný soubor pískovcových sedimentárních hornin, diskordantně uložených na kadomsky zvrásněném podkladu. Charakter sedimentace se v průběhu kambria měnil od kontinentálních sedimentů k mořským. Ve spodním kambriu vznikala pískovcová souvrství slepenců a pískovců. Součástí holéckého souvrství spodního kambria je poloha paseckých bazit, které obsahují nejstarší známé makrofosílie z území České republiky. Ve středním kambriu vznikaly pískovcové bazity obsahující místy hojnou fosilní faunu. Svrchní kambrium je zastoupeno zejména vulkanickými horninami strážického komplexu.

Do zájmového území zasahuje několik menších těles hlubinných vyvřelin, náležejících ke středněčeskému plutonu. Při severozápadním okraji zájmového území se vyskytují sedimenty ordoviku pražské pánve, uložené diskordantně na kambrických nebo svrchnoproterozoických horninách. V okolí Mirova a Skočic se zachoval relikt svrchnokarbonských sedimentů.

V pozdějším geologickém období o svrchní křídlo existoval vyvýšený útvar, oddávající křídlové sedimenty na severu a jižně položené oblasti, kde se vyskytují omezeně. Období starších třetihor je charakteristické intenzivním zvětváním. S výraznou tektonickou dynamikou na přelomu starších a mladších třetihor pravděpodobně došlo ke zdvihnutí brdského orogénu. Cyklus stárnutí chladnějších a teplejších dob v kvartéru se již výrazně neprojevil na celkové morfologii horstva, jež má nejvíce charakter táhlých plochých hřbetů s úžlími údolími. V období kvartéru se v nich vyvíjely charakteristické mrazové formy reliéfu. Většina částí Centrálních Brd pokrývají sutě o erozi vzniklé ostrohranné akumulace skalních úlomků, v Brdech dosahující mocností až v desítkách metrů a ovlivňující erozníinnost především tekoucí vody. Typickými hojnými v Centrálních Brdech

zastoupenými formami mrazového zvětvání jsou mrazové sruby, mrazové trhliny, kamenné polygony, kamenná močidla, osypy a štěrky (v flišové skalní útvary).

Detailní geomorfologické členění CHKO Brdy až do nejmenší jednotky (okrsek) zobrazuje následující schématické a grafické znázornění:

systém: Hercynský

provincie: česká vysočina

soustava: V Poberounská soustava

oblast: VA Brdská oblast

celek: VA-4 Hořovická pahorkatina

podcelek: VA-4A Hořovická brázda

okrsek: IIA-4A-b Komárovská brázda

celek: VA-5 Brdská vrchovina

podcelek: VA-5A Brdy

okrsek: VA-5B-a Těm-ínská vrchovina

okrsek: VA-5B-b Těm-ínská vrchovina

okrsek: VA-5B-c Strážická vrchovina

podcelek: VA-5C Píbramská vrchovina

okrsek: VA-5C-a Těbská pahorkatina

oblast: VB Plzeňská pahorkatina

celek: VB-3 Těhovská vrchovina

podcelek: VB-3D Radýšská pahorkatina

okrsek: VB-3D-d Bukovohorská vrchovina

soustava: IIA česko-moravská soustava

oblast: IIA Středočeská pahorkatina

celek: IIA-1 Benešovská pahorkatina

podcelek: IIA-1B Benešovská pahorkatina

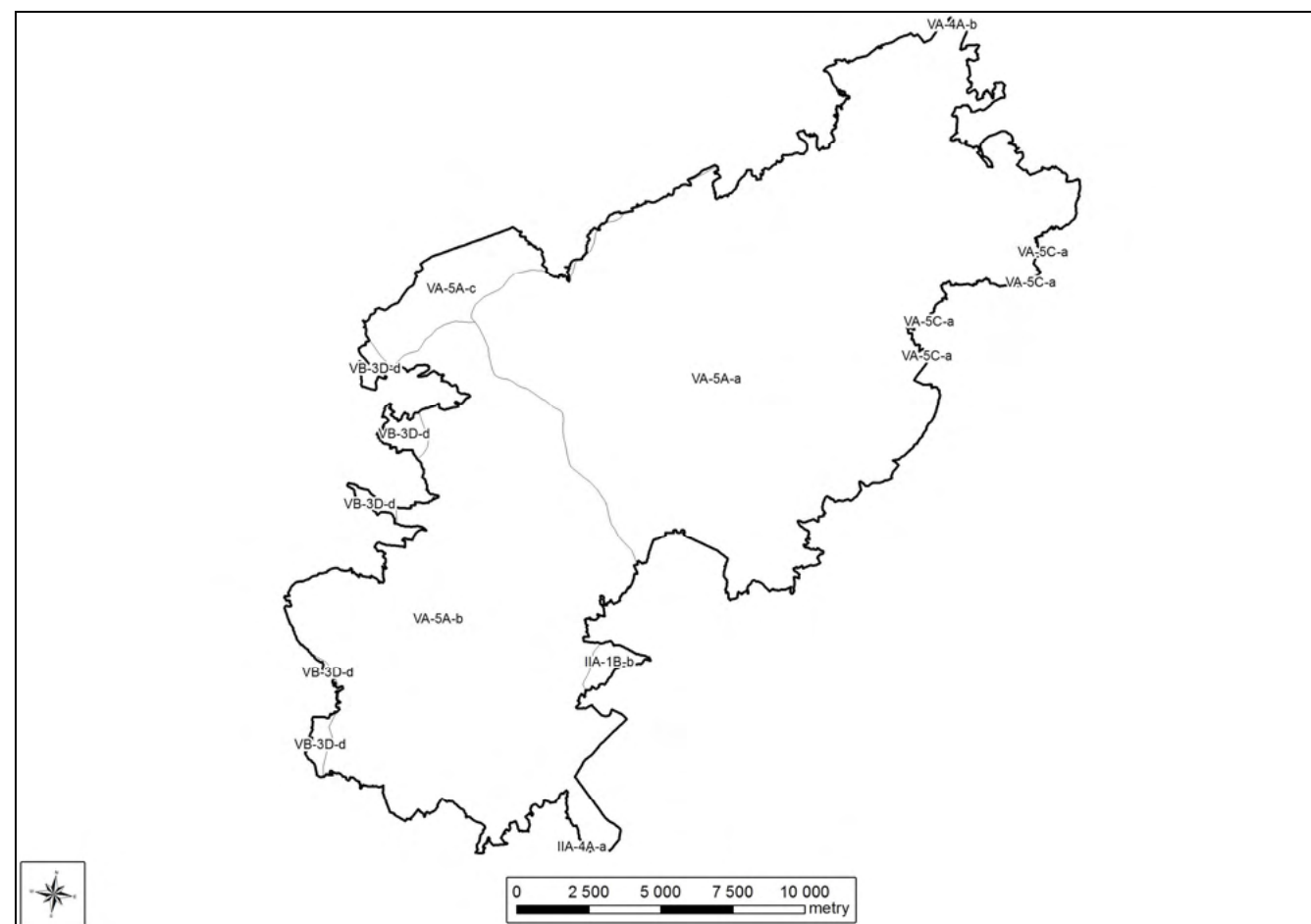
okrsek: IIA-1B-b Roflímitálská pahorkatina

celek: IIA-4 Blatenská pahorkatina

podcelek: IIA-4A Horažovická pahorkatina

okrsek: IIA-4A-a Hvozdánská pahorkatina

obr. . A. 2: Geomorfologické členění CHKO Brdy

Hydrologie

Střední Brdy patří k povodí Vltavy. V této části území odvodí vody Berounky. Z Rofmitálska jsou vody odváděny přímo do Vltavy tokem Lomnice, jejíž pramená oblast se nachází na severozápadním úbočí Těmína.

Na východním úbočí Hradiště a Malého toku (v jižní straně hlavního Brdského hřebenu ve tvaru podkovy) pramení Litavka, která brzy území CHKO opouští, protéká Příbramí a poté směřuje k severu hluboce za územím údolím v brdském orogénu. Pod Zdicemi se vlévá zprava do Berounky. Z levé strany přibírá několik menších toků, přitékajících ze Středních Brd. Jedná se především o Pílský potok, Albrechtický potok, Obecnický potok, Pstruhový potok a Podlufský potok.

Severní část CHKO odvodí červený potok, jehož pramen se nachází na severním úbočí Houpáku a jenž se vlévá do Berounky zprava nad Zdicemi. Již mimo CHKO přibírá Jalový potok, do něhož se vlévá v Zaječově Mourovský potok. Oba uvedené přítoky pramení v Brdech již na severním úbočí Houpáku.

Ze severozápadní části CHKO vody odvádí řeka Klabava pramenící na severozápadním úbočí vrchu Praha. Je to v zájmovém území do ní zprava ústí Tětrubecký potok. Krátce před jejich soutokem se do Tětrubeckého potoka vlévá Reserva. V severozápadní části rovněž pramení Ledný a Vlčí potok, jejichž soutok s Klabavou se nachází nad Dobřívem již v hranicích CHKO. V Hrádku Klabava zleva přibírá Skořický potok pramenící na jihozápadním úbočí Okrouhlíku.

Západní část CHKO náleží do povodí Bradavy. Pramen Bradavy se nachází jižně od Těslína. Před Spáleným Poříčím se do toku Bradavy vlévá Mítovský potok, odvádí vody z jihozápadního cípu CHKO.

Na severozápadním úbočí Těmína pod Hřebencem leží v těsné blízkosti pramená oblast Lomnice a Skalice s dvěma výraznými toky odvodujícími značnou část Příbramska, Strakonicka a Písecka. Východně od vrcholu Těmína vytéká Závěšský potok, který spadá do povodí Lomnice.

Území má díky lenitosti území a již dlouhodobé absenci hospodářského využití písečný charakter. V této části tok má díky mocným surovým akumulacím i ve velmi odolných horninách spíše úvalovitá údolí. Voda v tocích je bohatá na organické látky s charakteristickým zbarvením do hněda.

Pro velmi lenitý vrchovinový a hornatinný reliéf se na území CHKO vyskytují četné stojaté vodní útvary. Mezi nimi vynikají především Horejčí a Dolejší Padrské rybníky založené na přelomu 14. a 15. století s celkovou výměrou 180 ha, nacházející se v širokém údolí Klabavy na jejím horním toku severně od Těslína. Při jihozápadní hranici CHKO stojí tři vodní díla s vodohospodářské nádrže s Lázem na Litavce, Pílská na Pílském potoce a Obecnice na Obecnickém potoce. Kromě uvedených se v zájmovém území nacházejí četné drobné vodní plochy s menšími rybníky, například Mlýnský rybník na Pstruhovém potoce, Velký rybník na Červeném potoce, rybník Tisý při severní hranici CHKO u Stračic, Nový rybník u Těna, rybníky na Bradavě u Dolního Borovna, rybníky na Mítovském potoce (Drahota) a rybník V úlíchách v samotném jihozápadním cípu CHKO.

Dle říčních rysem území je bohatý výskyt pramenitých a také cenných rašelinových území. Téměř celé území v ploše bývalého Vojenského újezdu Brdy spadá do vyhlášené chráněné oblasti pro rozšíření akumulace vod.

Klima

Počasí v Centrálních Brdech se vyznačuje oproti svému okolí chladnějším a vlhším podnebím, odpovídajícím jeho horskému charakteru, odlišuje se v tomto ohledu z etnicky od jiných oblastí ve vnitřní části českých zemí.

Převládá část CHKO Brdy leží dle Quitta (1971) v mírně chladné klimatické oblasti MT5 a MT7, v nejvýše položených partiích území je vymezena chladná klimatická oblast CH7.

V nižších polohách se průměrná roční teplota pohybuje okolo 8°C, ve vyšších polohách pak mezi 5 a 6°C. V posledních desetiletích průměrné (roční) teploty, podobně jako v jiných částech ČR, rostou. Průměrný roční úhrn srážek se v Brdech pohybuje mezi 550 mm v nižších partiích do 800 mm ve vyšších položených částech. Z pohledu celkových srážkových úhrnů se projevuje poloha Brd ve srážkovém stínu hraničních pohoří. Délka trvání sněhové pokrývky se nachází v rozmezí 40 až 90 dnů, výška sněhové pokrývky je oproti polohám v obdobných nadmořských výškách v našich přilehlých horách znatelně menší. Z hlediska vzdušného proudění se oblast Brd nijak nevymyká z převládajících poměrů v ČR, převládá zde západní a jihozápadní proudění. V chladných částech roku lze v Brdech zaznamenat výskyt inverzních situací.

Biogeografie

Celý brdský orogén reprezentuje v rámci českých specifické rozsáhlé lesnaté území budované málo úživnými horninami s nevyvinutými podmínkami. Tyto podmínky neposkytovaly předpoklady pro souvislé osídlení, čímž ponechaly tomuto území horský lesnatý ráz.

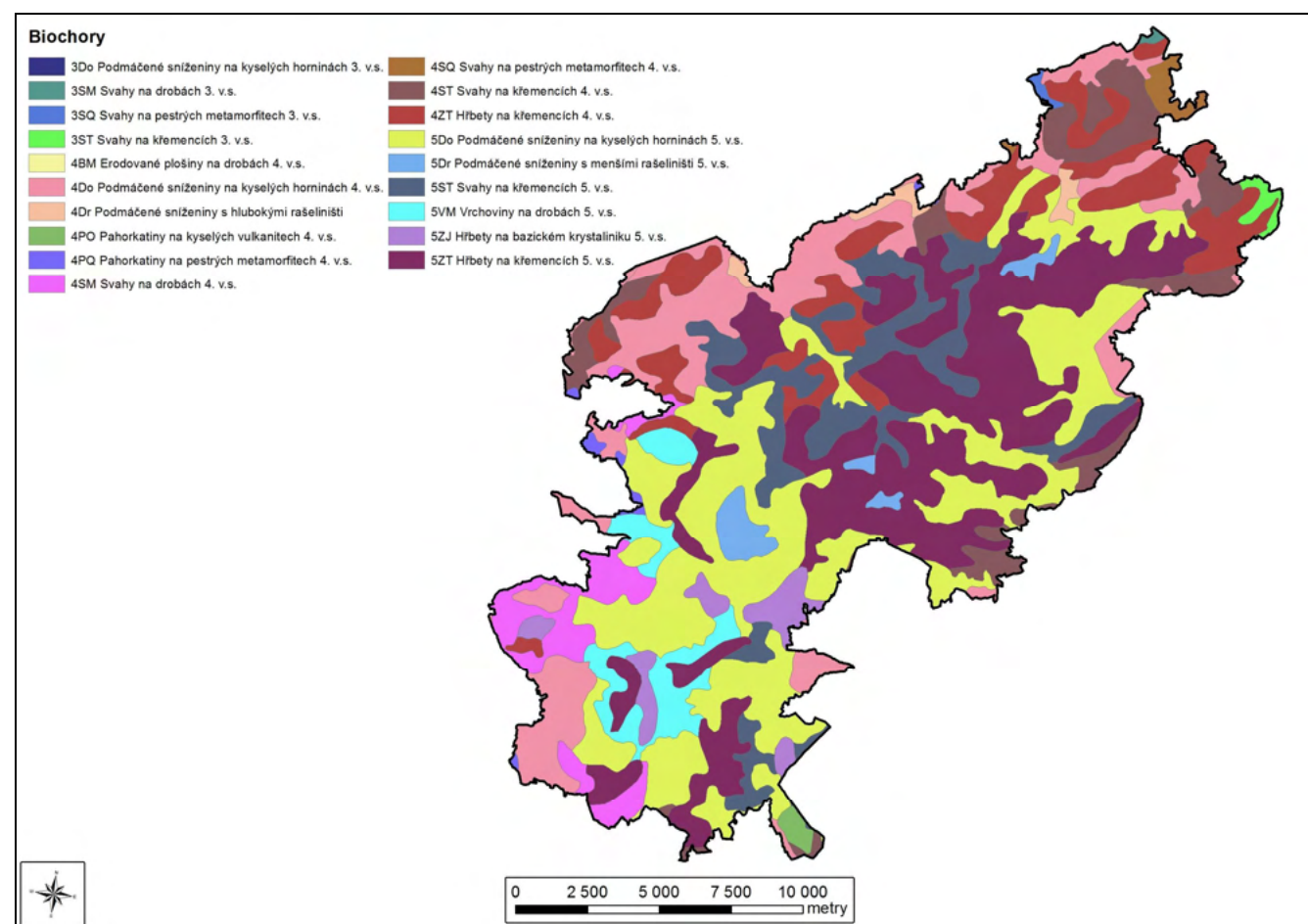
Téměř celé území CHKO spadá do Brdského bioregionu (1.44). Menší výběžek CHKO jižně od Větrné přitom v toku Skalice již v bezlesí náleží do bioregionu Slapského (1.20). V etnicky partiích se hranice CHKO se dotýká sousedních bioregionů na jihovýchod bioregionu Slapského, na

severovýchod bioregionu Karlštejnského (1.18), na západ bioregionu Plzeňského (1.28) a na jihozápad bioregionu Plánického (1.41).

Typická část brdského bioregionu je tvořena plochým výšim reliéfem s chladnějším a vlhším klimatem s květnatými bušinami, ostrovem acidofilních horských bušin a podmáčených smrčů i fragmenty sušších lesů (vlastní Brdy). Nereprezentativní část je tvořena H Ebeny a okolními nížinnými částmi s bušinami a fragmenty acidofilních doubrav i výhledy dubohabrových hájů. V celé oblasti hraje dosti významnou roli vrcholový fenomén indikovaný i výskytem reliktních porostů dubu a borovice, a to i v nejvyšších polohách.

Z hlediska typologicky biogeografického bylo na území CHKO zmapováno celkem 18 různých biochorů. Nejhojněji zastoupenou biochoru reprezentují podmáčené sniženy na kyselých horninách 5. vegetačního stupně (5Do), zaujímající cca 24,3 % CHKO (celkem 14 biochorů), hřbetů na křemencích 5. vegetačního stupně (5ZT; 23,9 %; 11 biochorů), podmáčené sniženy na kyselých horninách 4. vegetačního stupně (4Do; 12,7 %; 13 biochorů) a hřbetů na křemencích 4. vegetačního stupně (4ZT; 10,1 %; 19 biochorů). Jednotlivé zastoupené biochory ukazuje legenda kartogramu obsaženého v obr. A.3.

obr. A.3: Biochory v CHKO Brdy

Lesy

Lesní porosty zaujímají naprostou většinu Centrálních i jihozápadních Brd. Lesnatost na území bývalého Vojenského újezdu Brdy překračuje výrazně 90 %, v jihozápadní části CHKO (vnitřní bývalého vojenského prostoru) činí téměř 85 %. V rámci vnitřních částí se jedná o plošně nejrozsáhlejší souvisle lesnatý prostor. Aktuální stav vegetace a tedy i lesních porostů je díky jejich již dlouhodobému vývoji proměnlivě využití odlišný od vegetace potenciální, kterou lze poznat z mapy.

Brdy jsou tedy stále charakterizovány rozsáhlými lesy, avšak v dřívějších letech jsou to lesy, kterým byly zavedeny jehličnaté, především smrkové kultivace, ekologicky velmi nestabilní, náchylné k požáru a kyselým deštím, vysazované postupně od druhé poloviny 18. století.

V současné dřevinné skladbě dominuje smrk s cca 76,5 %, který doplňuje modřín se 7 %, borovice s 5 %, buk se 3 % a bříza se 2 %. Přibližně jednoprocenní podíl dosahují jedle, dub a olše podél potoků.

A.3.3 Ochrana přírody

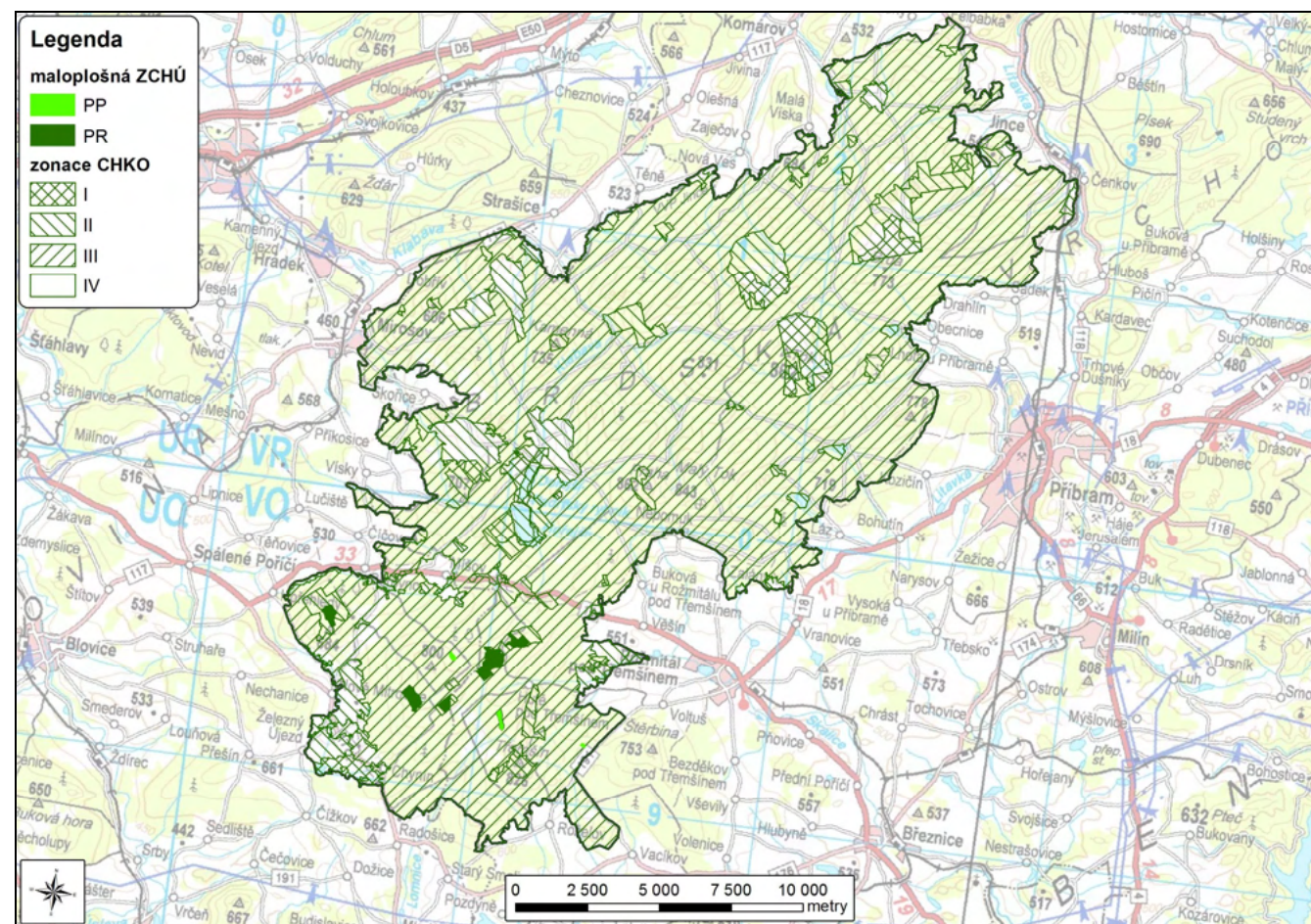
V současné době se nacházejí vyhlášená maloplošná zvlášť chráněná území (podle zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění) pouze v jihozápadní části CHKO ležící vnitřní bývalého vojenského újezdu. V této části území bylo dosud vyhlášeno celkem 8 zvlášť chráněných území. Jedná se o 5 přírodních rezervací (PR) a 3 přírodní památky (PP) – viz tabulka A.1 a obr. A.4.

tab. A.1: Maloplošná zvlášť chráněná území

Kategorie	Název
PR	Fajmanovy skály a Klenky
	Getsemanka I. a II.
	Kokotín
	Na skalách
	Chynínské buky
PP	H Ebenec
	Míšovské buky
	Těmeňový vrch

Jihozápadní část CHKO (Těmeňovsko) vyplňuje s výjimkou severní části obce Míšov (severně od silnice I/19) vyhlášené přírodní parky Těmeňov a Brdy. Rozhraní mezi oběma přírodními parky tvoří hranice Středobrázského a Plzeňského kraje.

obr. . A. 4: CHKO Brdy ó maloplo-ná chrán ná území

A.3.3 Kulturní -historický vývoj území

Brdy, jejichž název je odvozen od slova brdo znamenající zalesněný kopec i útvar ve tvaru tkalcovského hřebene, se dostávají do historického povědomí první písemnou zmínkou roku 1275¹. V latinské zprávě je uveden text zmiňující šrouincia Podbrdyeō ili kraj Podbrdí. Ve stejném časovém období dochází ke kolonizaci oblasti Středních Brd, která nemá dlouhodobý charakter, ale slouží pouze k získání hospodářsky významných surovin. Z nich je to v první řadě ořechovní zpracování máme sekundární informace díky tzv. lesním měslům, která se povedlo podrobněji zdokumentovat v poměrně nedávné době². Archeologické nálezy nám prokazatelně dokladují především pozstatky dehtá ství a uhlí ství, ty máme díky podrobným analýzám zařadit již do druhé poloviny 13. století. Vznik dlouhodobých sídelních areálů v centru Brd nelze předpokládat vzhledem k tehdejší klimatickým a podnebným podmínkám. Dlouhodobější osídlení je zdokumentováno spíše v okrajových částech brdských hvozdu³. Právě v těchto oblastech již dříve vznikala hradiště, jejichž hlavním smyslem byl především religiósni a mocensko hospodářský význam⁴. Nejvýznamnějším brdským hradištěm byl Plešivec ležící v katastrálním území obce Rejkovice, nacházející v severozápadním výběžku Středních Brd nad řekou Litavkou. Archeologický materiál získaný z prostoru této významné lokality byl z větší části rámcová záznamy do pozdní doby bronzové. Část nálezů ale spadá do doby mnohem starší a dokazuje nám přítomnost lovců a zemědělců v neolitu a později také eneolitu⁵. Časově se jedná o období od poloviny 6. do 3. tisíciletí před Kristem. Ze stejného období pocházejí také ojedinělé nálezy ze Svaté Dobrotivé a Strašnice⁶. Protipólem pleševského hradiště byl vrchůvek, který leží sice již mimo oblast Středních Brd, ale svým významem si jistě zaslouží naši pozornost nebo je obdobným strategickým bodem, vybudovaným takticky z mocensko hospodářských zájmů. Tímto významným pravěkým hradištěm byl Temín, jehož pozstatky výrazně velmi narušily novověké úpravy a tak dnes není zcela možné interpretovat nejstarší historii hradiště. Stejná teorie platí i oponěkud záhadném hradišti na Zavírce⁷.

Oblast Středních Brd se nám tedy jeví již od počátku lidského osídlení spíše jako hranice, která zůstává neosídlena a jejíž střed je prakticky neobývaný. Rozsáhlé lesy a přírodní bohatství ovšem přitahovalo lidskou pozornost i nadále. V době hradištní se objevily v okrajových částech Brd pouze ojedinělé osady⁸, které významnějším způsobem nikterak nezasáhli do tváření zdejší krajiny. Jiná situace však přichází s kolonizací a prospektováním druhé poloviny 13. století. Na místech, na kterých již dříve osídlených lokalit vznikají již v této opevněná sídla, vesnice a kostely. Mezi nejstarší opevněná sídla, vzniklá ve středověku, patří hořovický hrad, s nimiž jsou spojovány počátky lechtického rodu fíerotínů. Archeologické prameny hradů již do první poloviny 13. století a patří svou typologií mezi hrady královské. Jedním z nejvýznamnějších rodů na Podbrdsku byl lechtický rod Buzic s kančí hlavou v erbu, ten nechal zbudovat zhruba v téže době Rofmítal pod Temínem a hrad Temín. Se jménem stejného rodu je také spjat nejznámější hrad Středních Brd Valdek. První písemná zmínka o něm je poprvé uváděna v predikátu Oldřicha Zajíce z Valdeka. Součástí této temíně lechtickými i královskými hrady vzniká celá řada drobnějších hrádků a tvrzí. Jejich hlavním účelem byla ochrana

¹ Václav Cílek a kolektiv, *Střední Brdy*, str.19, Příbram 2005.

² Průzkum Z Úprava hl v rámci projektu Opomíjená archeologie letech 2005-2007.

³ Podrobněji o vrcholné středověké kolonizaci in Karel Novák, *Zaniklé náhorní osídlení na Jinceku*, In Podbrdsko, str.8-37. Příbram 1995.

⁴ Václav Cílek a kolektiv, *Střední Brdy*, str. 179, Příbram 2005.

⁵ Ibid, str.180.

⁶ Tomáš Makaj, *Jak se žilo v Brdech*, str. 20, Hostivice 2013 (připraveno do tisku).

⁷ Interpretaci funkce a datace hradiště se v nově celá řada autorů bez jednoznačného závěru.

⁸ Cheznovice, Strašnice, Podluhy atd.

majetku a cest. Mezi tyto drobné hrádky patří kupříkladu celou soustavu hradů ochraňující strašickou kotlinu⁹. Mezi ně patří centrální hrad ve Strašicích, dále hrad nad samotou Melmat je ený Vimperk, hrad na Královce a hrad nedaleko Kamenné¹⁰, jenž byl dlouho zamýšlen za hrad na Lipovsku. Neobvyklá koncentrace dodnes patrných tvrziš nám potvrzuje, že vznikla především za účelem strážním a kontrolním. Tomu napovídá i jejich umístění, které souvisí s komunikační sítí i s nedalekými technologickými zařízeními zpracovávajícími dříve i železnou rudu. Strašické panství v době svého rozkvětu patřilo mocnému rodu Rožmberků, kteří se svou severní doménou v průběhu první poloviny 14. století snažili scelit a majetkově rozšířit. Právě první polovina 14. století je pro region Středních Brd dobou rozkvětu. Rozvinutá síť drobných dráček a panských sídel má vliv i na vznik svébytného komunikačního schématu, který nám doplní uje především vodní cesty vzniklé již při kolonizačních snahách ve 13. století. Tím se dostáváme i ke vzniku církevních staveb, které s nimi mají přímou souvislost. Takto vzniká již v druhé polovině 13. století klášter Zvěstování Panny Marie (později Svaté Dobrotivé)¹¹, jenž byl jako první v těchto osídleních Augustiniány a o něco později zakládají benediktini v centrální brdské oblasti v Bačtině své proboštství¹². Oblast středních Brd tak v polovině 14. století představuje majetkově rozdrobenou svébytnou krajinu, bez většího panovníkovy vlivu. Ostatní Jan Lucemburský neměl příliš zájem o vnitřní politiku a svého majetku se v oblasti středních Brd zbavoval bez větší skrupulí. Ke změně vnímání brdské krajiny dochází za panování Karla IV., který se snažil stabilizovat politickou a hospodářskou situaci v zemi. Jeho vojenská výprava v roce 1352 směřuje do oblasti Brd a Podbrdská s tím, že dosáhne opět respektu lechtických rodů. Jako záminku vyvolává spor Rožmberků s rakouskými pány na jižních hranicích království. Při této výpravě je zničena celá řada drobných hrádek Chlukov, Vydých, centrální strašický hrad atd. Panovník tak opět získává kontrolu nad tím v brdské oblasti a zavazuje si lechtu ke spolupráci. Jistě zajímavá situace je na rožmberské straně, kde získává polovinu hradu Rožmitál darem pražské arcibiskupství založené Karlem IV. Tuto polovinu hradu drželi pražští arcibiskupové až do roku 1436, kdy král Zikmund zastavil arcibiskupskou polovinu bratřím Janovi a Václavovi Zmrzlíkům ze Svojšína. Na druhé polovině hradu vládli nepřetržitě dále páni z Rožmitála.

Zdánlivě klidné poměry ke konci 14. století, při kterých dochází k obnově a rozšíření železářských provozů, je narušeno husitskými válkami. Právě při nich dochází k dobytí většiny panských sídel a zničení celé řady církevních areálů a budov. Vypálen je několikrát klášter ve Svaté Dobrotivé a zcela zničeno je především fiktivní zimní tažení i bačtinské proboštství. Počet obyvatel klesá a některé oblasti se zcela vyliďují. Éra brdských hradů spojená s prospekci v centrální části brdské vrchoviny je u konce. Na která sídla mají své majitele a část hutních provozů se dostává ke konci 16. století do rukou královské komory. Mezi tyto patří kupříkladu Dobruška a Strašice, které jsou zkonfiskovány roku 1594 Ladislavu Popelu z Lobkowitz císařem Rudolfem II. Naproti tomu huta v Komárově zůstává v rukou Peřínů a později přecházejí do majetku Jindřicha Otty z Losu. V polovině 16. století dochází s rozšířením železářství také k nezanedbatelné změně v krajině, která je zpravidla rozšířením železnorudných nalezišť. Jedním z nejznámějších je dle na Jedověho u Komárova. První písemná zmínka o něm pochází z roku 1541, ale je nesporné, že se zde dolovalo již mnohem dříve. Obdobně je tomu během 16. století i v Jincích. Zajímavé je sledovat stav centrální oblasti Brd, kde v roce 1565 dochází k založení železářského provozu v lokalitě Padr. Současnost tímto provozem jsou vybudovány Florianem Gryspekem z Gryspachu dva rozsáhlé rybníky, které

by také sloužit jako zásobárna vody při plavení dřeva. K tomuto ovšem během 16. století nedochází a tak je známo jen krátké epizodické plavení v druhé polovině 19. století¹³.

Na přelomu 16. a 17. století se dostává do Brd prostřednictvím valona Jindřicha Kašpara de Sarta vysokopecní technologie. Tímto se podstatně zefektivňuje výroba železa a litiny. Centrální brdské lesy tak slouží jako zdánlivě nevyčerpatelná pokladnice, produkující velké množství dřevního uhlí na rozsáhlé hutní provozy. Konjunktura však netrvá dlouho, nebo je zastavena třicetiletou válkou, přinejmenším opětně vyliďují tak málo osídlených oblastí. Na která místo klesají na pouhé vsi, jako je tomu v případě Strašic a některá sídla zcela zanikají. Zajímavým dokladem pro část Brd je Seznam poddaných podle víry z roku 1651 a Berní rula z roku 1653. Pomocí těchto dokladů můžeme získat poměrně podrobné informace o stavu obyvatelstva v 17. století v Brdech a na Podbrdsku. Zajímavá je především početnost železářských odborníků a zaměstnanců pocházejících z Francie a z německých zemí, kteří nahradili především české hutníky. Jejich početnost byla zpravidla zastavena třicetiletou válkou. Výraznou osobností byl nájemce strašických hutí Matteo Zannetti de Dieu, který nechvalně proslul díky zabití zbrojovského hejtmána Linharta Korky z Korkyn. Později v 18. století je nám známo jméno Josefa Petra Gouviera, který měl na starosti také huta na Padrti¹⁴.

S cizími odborníky však přichází z kvalitnější a zefektivněnější výroby železa a litiny. Ale nejen to, brdské lesy a jejich bohatství se zdají být vhodné i pro provoz skláren, které ovšem nikdy nedosáhnou takového v hlasu jako ty umavské. Nejstarší známá sklárna byla v Hutích u Temína, jejíž zánik je spojen s koncem třicetileté války. Huta byla ale zanedlouho obnovena a fungovala až do roku 1744, kdy byla z důvodu vytěžených lesů zrušena. Poté se sklářský rod Adler přesunul do Skelné Huti nad Lázem, kde mu bylo umožněno zpracovat okolní polomy a posléze dokonce zakoupit další zásoby dřeva. Sklárna fungovala i po smrti svého zakladatele a roku 1783 byla ukončena její činnost. Další významnou sklárnou byla sklárna v Míově, jejíž byla založena pravděpodobně rodem Vratislav z Mitrovic někdy ve druhé polovině 17. století. Tu provozoval do poloviny 18. století rod Abel.

Zajímavou kapitolou je i snaha o kolonizaci centrálních Brd, při které jsou zakládány nové vesnice doslova na zelené louce. Takto je založena pražským arcibiskupem roku 1730 i ves Zábělá, která se nacházela nedaleko Padrt. Současnost vznikají i některé samoty a hájovny, jejichž hlavním účelem je správa rozsáhlých lesních porostů. Ty slouží také jako zásobárna dřeva pro dynamicky se rozvíjející především železářské doly a huty¹⁵. V tomto období také vyvstává potřeba lesů ochraňovat a následovně obnovovat. Na základě císařských dekretů a panských nařízení se tak skutečně děje. S tímto ovšem spjat relativní nedostatek dřevního uhlí. Les se však dále obnovovat a pomalu se zacelují i stopy po místních sklárnách. V roce 1861 však dochází k prolomení císařských nařízení a o rok později je rozhodnuto o zrušení centrálních Brd pomocí cest. Vznikají nové areály především technologických zařízení umožňující zpracování dřeva. Přitomnost železné rudy a především bohatství v podobě lesů láká pruského podnikatele Bethela Henry Strausberga k zedřívání škrálů železnic. Ten se snaží na Podbrdsku postavit železnici a propojit jednotlivé železářské provozy. Železnice však nebyla nikdy dokončena a snahy o její obnovu a rozšíření do centra Brd skončily neúspěšně. Pád Strausbergova impéria má dopad na většinu brdského hospodářství. Jeho majetek kupuje rod Colloredo-Mansfeld. Jeho ovčskou část Brd pak vlastní již od poloviny 19. století rod Schaumburg. Další významným vlastníkem pak bylo pražské arcibiskupství.

Brdy jsou především světovou válkou také vyvolávány jako turistická oblast. Její návštěvníci tak výraznou měrou přispívají do chudých domácností podhorských vesniček. Po první světové válce dochází k rozvoji fenoménu vnitřního turismu a místní obyvatelé budují celou řadu letních bytů. Současnost však přichází nezamýšlená a zánik klasických brdských emesů, jakým bylo kupříkladu

⁹ Podrobněji o strašických hradech publikace J. Andrla a V. Máček, Strašické hrady, Plzeň 1997.

¹⁰ Lokalizaci hradu ušil na základě poznámek Dr. Pobudy Tomáše-Makaj v roce 2001.

¹¹ Podrobněji z historie kláštera T. Makaj, P. Prokopa, Strašice a okolí v obrazech, Hostivice 2010.

¹² Podrobněji Karel Nováček - Libor Petr, Praepositura in solitudo: Ostrovská cella Bačtiny (Teslín) a archeologie nejmenších ádových založení, Archeologické rozhledy LXI, Praha 2009.

¹³ Podrobněji Petr Prokopa, Za klapotem strašických a dobřívských hamrů, soukromý tisk 1989.

¹⁴ Podrobněji se studiem cizinců na Podbrdsku zabýval Petr Rožmberský ze Z. U.

¹⁵ Václav Cílek a kolektiv, Střední Brdy, str. 231, Příbram 2005.

cvoka ství¹⁶. Práv v tomto období projevuje ministerstvo obrany snahu o zřízení dlostelecké stelnice. Vytipována je i lokalita v Brdech.

Po zvážení jednotlivých ekonomických faktor je rozhodnuto i přes odpor veřejnosti zrealizovat v Brdech dlosteleckou stelnici¹⁷. K tomu nahrávala také i malá pozemková rozšíření, která zjednoduovala výkup pozemků. Projekt brdské stelnice byl schválen ministerskou radou 19. února 1926 a následně byla založena v roce 1927 Dlostelecká stelnice v Brdech. V roce 1940 v době německé okupace došlo k rozšíření vojenské stelnice o území obcí Přední a Zadní Zábělá, Padrada, Kolvín, Skořice, Překovice, Hořice, Vísky, Trokavec, Mítov a My. V zabraných obcích však nacisté ponechali jednotlivé objekty a po skončení války bylo umožněno v nich vystěhovaným se do svých domovů vrátit. Po ukončení války se stelnice v Brdech začala opět vyvíjet jako v době první republiky. V roce 1950 byl zřízen usnesením vlády na území stelnice Brdy Vojenský újezd Brdy. O dva roky později bylo rozhodnuto o rozšíření vojenského újezdu o území obcí Velcí, Hrachovič, Přední a Zadní Zábělá, Padra a Kolvín. Vesnice byly srovnány se zemí a rozšířený vojenský prostor začal sloužit jako cvičiště se specializovanou dlosteleckou a leteckou stelnicí¹⁸.

A.3.4 Osídlení a architektura

Osídlení v Brdech bylo již v prehistorických dobách. Například nedaleko obcí Nové Mitrovice a Mítov stojí dvě hradiště - Kokův (rozprostírá se na stejnojmenném vrchu, zachovány jsou zbytky valů) a mítovský hrad (šlechtického nedaleko kamenolomu). Bezsporně nejznámější je rozsáhlé hradiště na Plešivci severozápadně od Jince.

Brdy oplývaly vždy množstvím hustých lesů, močálů, bažin a divoké zvěře, nikde nebyly tehdy cesty ani schůdné komunikace, a proto k rozvoji osídlení docházelo se značným zpožděním. Osady vznikaly především v místech, kudy procházely obchodní cesty, a kde se vyskytovaly příznivé podmínky k výstavbě vesnic, například v podobě relativně úrodné půdy, zejména na okrajích Brd.

Písemně doložené osídlení souvisí se vznikem benediktinského kláštera Teslíny, založeném kolem r. 1310, kdy daroval rofmitálský šlechtic klášteru Ostrov u Davle vrch jménem Bařtiny s okolními pozemky (severně od dnešních Teslín) na stavbu nového probosťství. Teslínský klášter byl zničen pravděpodobně již v roce 1421 husity a nebyl již nikdy obnoven.

Na osídlení Brd měl vliv i druhý, je to starší augustiniánský klášter Svatá Dobrotivá (u Zaječova), založený Oldřichem Zajícem z Valdeka roku 1262.

V oblasti bylo postaveno rovněž několik hradů (Valdek, Drtka u Skořic, Straná skála u Překovic).

K výtvarnému rozvoji zdejšího chudého kraje došlo po roce 1700, nebo se v širokém okolí začala šířit železná a stříbrná ruda, zejména v souvislosti s kolonizační železářskou politikou pána z Rofmitálu. Obyvatelstvo se v době rozmachu těžby a zpracování železné rudy zabývalo zejména touto činností, zatímco práce na polích, kterých zde bylo málo a jejich půda byla navíc kamenitá a neúrodná, tvořila jen obživu doplňkovou. S rozvojem hutní výroby se v této části obyvatel zaměřila na výrobu dřevěného uhlí pro hutě. Pece v hutích byly vytápěny dřevěným uhlím, které získávali kácením a pálením lesních porostů. Spotřeba uhlí byla velká, kolem dokola se tak tvořily mýtiny, paseky, pláň a planiny. V okolí sídel bylo postupně postaveno mnoho dřevěných, roubených chaloupek uhlířů a dalších staveb. Souvisí s tím také další rozvoj řemesel (například hamry, vodní a parní pily).

Od začátku 18. století docházelo k postupnému útlumu hutnictví a železářství. V té době sídelní struktura byla víceméně stabilizována.

Forma urbanistické struktury sídel se vyznačuje především typem rozptýlené zástavby. Pouze železný Újezd má nepravidelnou okrouhlou náves, u ostatních sídel se jedná vesměs o nepravidelnou ulicovou strukturu s rozvolněným do krajiny. Planiny mají méně obvyklé zalomení jednostranné ulicové zástavby. V případě Teslín jde o shluk několika samot.

Typově převládají v Brdech usedlosti domkářské v podobě variací a vzácněji uzavřené usedlosti horského typu. Domkářské usedlosti se vyznačují jednoduchým obdélníkovým půdorysem, kdy jsou obytné domy se stodolou pod společnou střechou s nezalomeným hřebenem. Stavebním materiálem byly snadno dostupné materiály lokálního původu (nosné prvky), hlína (těsnící) a sláma (krycí). Zdobné prvky usedlosti vyjadřovaly zámožnost jejího stavitele. Běžné roubené stavby měly obvykle veškeré relativně malé dvouoké okna se zdobeným rámem, s křídly dřevěnými na dřevěném tvercovém tabulky. Podstatnou část zdobení obytného domu tvořilo pojednání tětu (lomenice) pod polovalbami (tětovaná část střechy). Tětu byl mnohdy jen prostý pobit (zpravidla svisle) prkny. Pod tětem byla někdy malá stříška (podlomenice). Tětu byl v tětině opatřen jedním, dvěma, třemi, ale i čtyřmi průduchy, tzv. lufty souměrně k ose a výše lomenice. Ozdobnými prvky střech jsou pak kabinice (polokruhové stříšky na konci hřebene střechy), makovice (ozdobně vyřezávané asi 0,5 m vysoké špičaté křídly, umístěvané na konec hřebene střechy), plechové korouhve a zvonice.

K nejstarší dochované lidové architektuře na území Brd náleží roubená stavení z období před druhou světovou válkou. Hodnotné stavby dřevěné lidové architektury jsou zejména v sídlech Nové Mitrovice (roubené stavení p. 39 z 18. st.), Mítov (roubený patrový mlýn p. 14 s pavlačí, další tři i roubená stavení), železný Újezd (několik roubených staveb) a donedávna také roubená stodola z 19. století v Teslínech.

Z hodnotné dřevěné architektury lze vyzdvihnout především několik staveb v Nových Mitrovicích: novomitrovický kostel z r. 1766, panský domek p. 28 (později kůlna), panská hájovna p. 2 a 111, bývalý šlechtický (hutní) dům, lovecký zámeček p. 1 (fara) v Nových Mitrovicích, dále Mírovský dvůr (tělňohrad), zajímavou stavbou je myslivna Teslíny v takzvaném tyrolském stylu z hrázdného zdiva postavená v roce 1908.

Využívání i když trvale neobydlených objektů k rekreaci (chalupaření) od 2. poloviny 20. století proniklo i do tohoto území. Vlivem roztroušené sídelní struktury pouze po okrajích Brd se jedná jen o sídla mimo bývalý vojenský újezd, tzn. v jihozápadní části území. Využitím chalup jako objektů druhého bydlení se zachránila řada objektů lidové architektury, přestože některé zásahy nebyly úplně citlivé. Výrazně však převažuje pozitivní přínos. Od konce 20. století dochází k postupné obnově kulturních hodnot území (například drobných sakrálních staveb, smírčích křížů, pomníků).

¹⁶ Podrobněji o brdském cvokařství in Jindřich Jirásek, *Cvokařství*, Hostivice 2012.

¹⁷ Podrobněji Tomáš Makaj, *Z historie stranických kasáren 1934-1939*, str.13-17, Hostivice 2012.

¹⁸ Vývoj vojenského prostoru je zachycen in Václav Cílek a kolektiv, *Střední Brdy*, str.248-260, Příbram 2005.

***B. Prostorová a charakterová
diferenciace území***

B.1 Úvod

V souladu s metodickými pokyny citovanými v kapitole A.2 byla pro území CHKO provedena prostorová a charakterová diferenciací. Diferenciací území je pojata dvouúrovňová. První úroveň je rozdělení území na **oblasti krajinného rázu** (ekvivalent základního krajinného celku), druhou úroveň pak rozdělení vymezených oblastí krajinného rázu na **místa krajinného rázu** (ekvivalent krajinného prostoru).

Navazující krok poté představuje **delimitace území** z hlediska ochrany krajinného rázu, kdy jednotlivá vymezená místa krajinného rázu jsou zařazena do tří stupňů pásem ochrany. Nezbytnou součástí delimitace území je také stanovení podmínek ochrany a možností využití území pro všechna pásma ochrany. Blíže je tato problematika specifikována v příslušné části kapitole.

Oblastí krajinného rázu je označována ta část zemského povrchu, kde lze sledovat jednotu přírodních a kulturně-historických jevů, které tak mohou tvořit charakteristické znaky a rysy území. Odhalení těchto znaků může být vodítkem nejen pro definici oblastí krajinného rázu, ale také k možné (subjektivní) regionalizaci území dle výše uvedených skupin kritérií a tedy nalezení odlišností mezi jednotlivými oblastmi krajinného rázu. Kritérii pro vymezení oblastí krajinného rázu mohou být aspekty fyzickogeografické (morfolgie území, vegetační kryt a kombinace těchto a jiných složek – například lesnatá rybní krajina), a kulturně-historické (etnografie, historie, hospodářské zaměření, urbanizace a výskyt v těchto sídla a jeho spádovost aj.). Důležitý aspekt definice oblastí krajinného rázu spoívá v možnosti nalézt přírodní a kulturně-historické souvislosti, které mohou být determinantami podoby území a jeho rázu.

Oblast centrálních a jihozápadních Brd se v krajinném makroúhletku nevyznačuje zásadními fyzickogeografickými odlišnostmi (diferencovaností) o morfologickými a biogeografickými. Kritériem prostorové diferenciací území CHKO na úrovni oblastí krajinného rázu se tak stal naprosto specifický historický vývoj v této části území, a to zhruba od druhé poloviny 20. let 20. století. V této části území CHKO podléhala svébytnému režimu pod vojenskou správou, která měla za následek kromě jiného zánik osídlení a prakticky jeho úplné vyhlazení.

Na území CHKO Brdy byly vymezeny 2 oblasti krajinného rázu (viz obr. B.1):

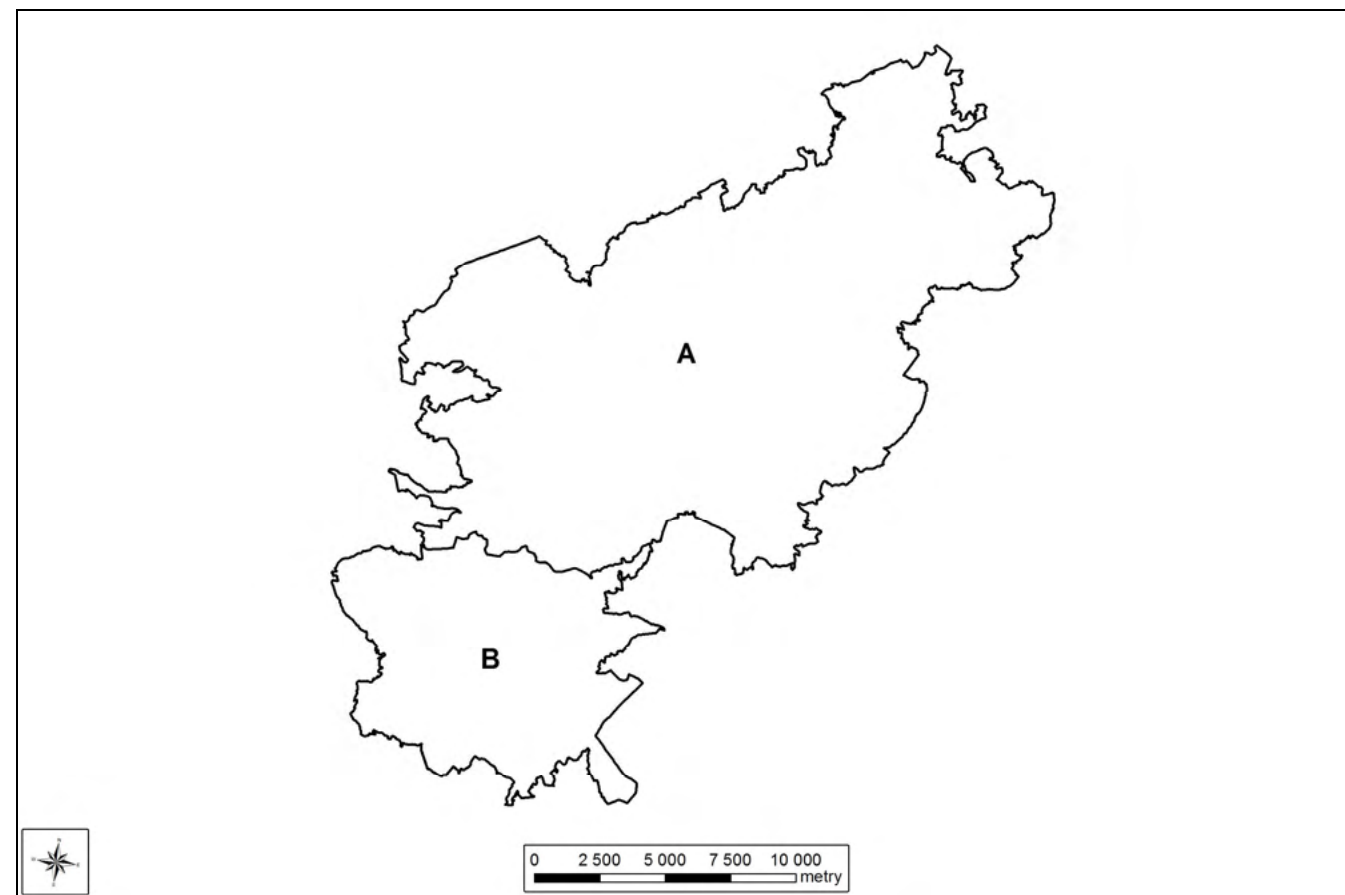
A – o Centrální Brdy (území rušeného Vojenského újezdu Brdy)

B – o Těmínsko

Místo krajinného rázu reprezentuje přírodní jednotku území vymezenou jejími základními typicky vizuálními vlastnostmi, jedná se o svébytný vizuálně zcela i téma souvislý prostor, v němž lze plošně sledovat základní charakteristiky a znaky krajinného rázu. Typické ohraničení míst krajinného rázu tvoří pohledové bariéry o terénní horizonty a lesní horizonty (pěchody lesní a jiného typu krajiny). Místem krajinného rázu však může být i zcela specifická část území vymezená na základě jiného než vizuálního hlediska o například významná elevace, souvisle urbanizované území a prostor s mimořádným kulturně-historickým významem.

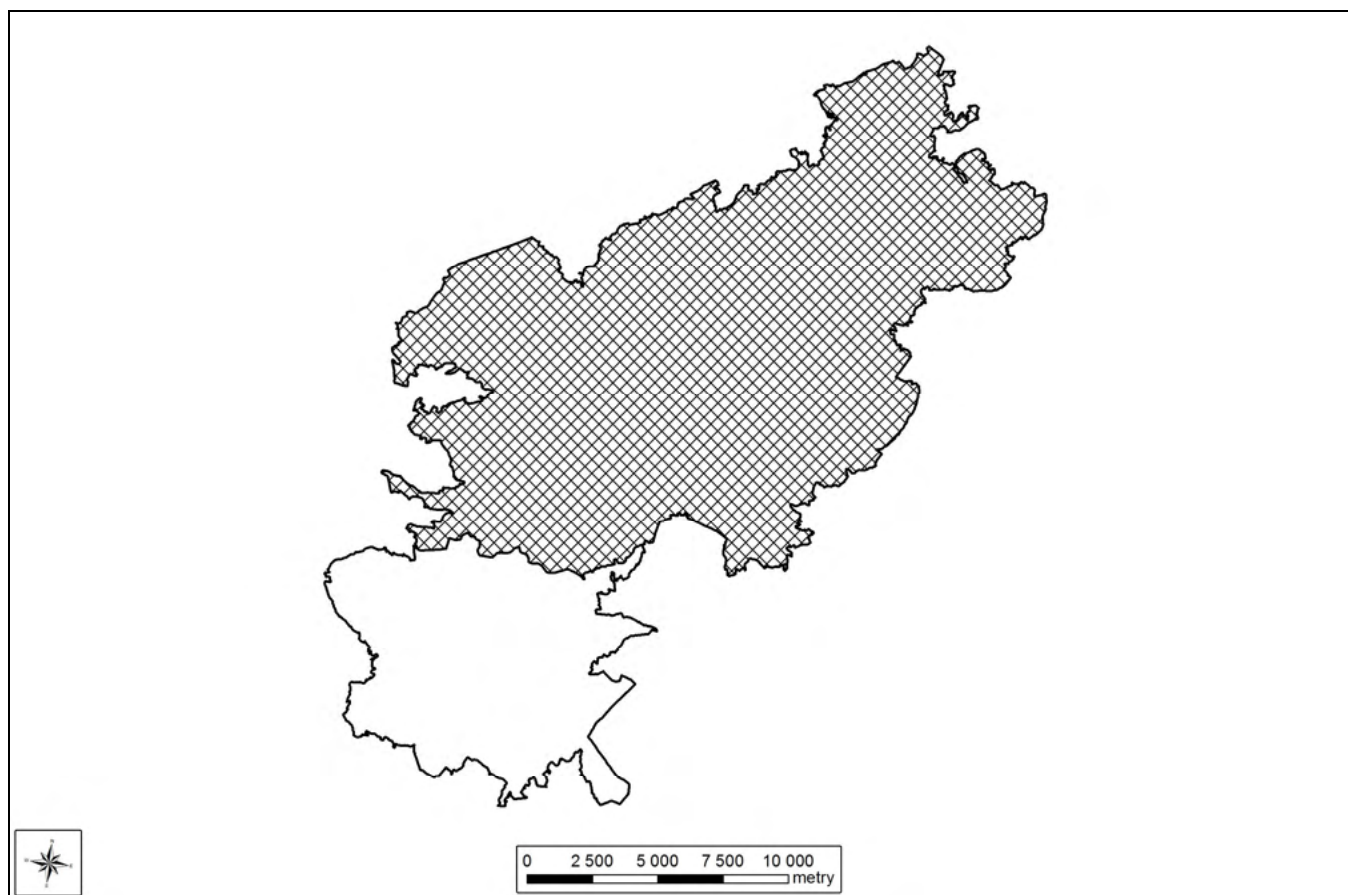
Na území CHKO bylo vymezeno celkem 16 míst krajinného rázu, jejichž výčet, zařazení do oblastí krajinného rázu a zařazení do odstupované pásma ochrany krajinného rázu jsou uvedeny v kapitole B.3.

obr. B.1: Diferenciací CHKO Brdy o oblasti krajinného rázu

B.2 Charakteristika oblastí krajinného rázu (OKR)

OKR A 6 Centrální Brdy

Oblast zaujímá v t-í ást CHKO v její severní a východní ásti. Jedná se lenité vrchovinné afl ploché hornaté území, pramennou oblast p ítok Berounky. K nejvýznamn j-ím zde pramenícím tok m pat í Litavka a Klabava. Terén zde dosahuje nadmo ských vý-ek od cca 400 metr (severovýchodní okraj CHKO u Podluh) do 865 metr (vrcholová ást Toku). Vý-e položené partie území jsou tvo eny táhlými h bety, nad n fl vystupují mírné elevace. Nejvy-í ást oblasti tvo í do podkovy sto ený k severozápadu otev ený h eben s vrcholy p esahujícími 800 metr nadmo ské vý-ky. K nejvy-ím krom zmín ného Toku (864,8 m n. m.) pat í Hlava (788 m n. m.), Jordán (826,4 m n. m.), Koruna (831,6 m n. m.), Brdce (839 m n. m.), Malý Tok (843,5 m n. m.), Praha (862 m n. m.), Paterák (812 m n. m.), Ko ka (789,1 m n. m.) í Kamenná (735,5 m n. m.). Tento ze t í sv tových stran uzav ený h bet p edstavuje pramennou oblast T ítrubeckého potoka a Rezervy napájejících Klabavu. Výrazná h betní poloha západovýchodního sm ru vypl uje východní ást oblasti s nejvy-ím bodem Brda (773 m n. m.). P í hranici oblasti nad P íbrami vystupuje rovn fl velice výrazný h bet T emo-né (778,6 m n. m.). Sedm set metr nadmo ské vý-ky p ekra ují také vrchy v západní ásti oblasti (Palcí , Trokavecká skála, Okrouhlík, B ízkovec) a (Jinecké) H ebeny v severovýchodní ásti oblasti. Údolí tok nemají charakter ost e za íznutých depresí, vyzna ují se spí-e -ír-ím profilem, nejtypi t ji na horním toku Klabavy v prostoru Padr ských rybník . Pro oblast je charakteristický výskyt projev mrazového zv trávaní ó geomorfologických fenomén v podob srovnatelné s nejvy-ími poho ími v eské republice (mrazové sruby, tory, kamenné polygony, mrazové trhliny, kryoplana ní terasy, kamenná mo e, solifluk ní plo-íny). Hojný je výskyt sutí a drolin. Sut pokrývají více nefl polovinu oblasti.

Na dnech írokových plochých sníffenin mezi kopci dochází k hromad ní vody a místy í k tvorb ra-elinných p d afl ra-elin. Nejtypi t j-ím p ípadem jsou Padr ské rybníky a jejich okolí. Vedle Padr ských rybník se v oblasti nacházejí í men-í vodní plochy (rybníky) a také trojice vodních nádrffl p í jihovýchodní hranici v povodí Litavky ó vodní nádrffe Láz, Pílská a Obecnice.

Zásadní rysem p írodních charakteristik území je vysoká lesnatost území. Naprostá v t-ina les je jehli natých s p evahou smrku. Nelesní polohy, tvo ící enklávy v lesním komplexu Centrálních Brd, reprezentují pouze zlomek z celkové plochy oblasti (mén efl 10 %). Jejich vznik navíc v t-inou souvisí s existencí vojenského újezdu, ve v t-in p ípad se jedná o dopadové plochy vyufflvané p í výcviku armády. V d sledku specifické vojenské údrffby se zde vyvinula cenná spole enstva, jeffl by jinak konkuren n neobstála (v esovi-t na Toku, Jordánu í Brd).

obr. . B. 2: Pohled nad Brdy od P íbrami (dole) - vlevo na horizontu T emo-ná, navazuje masív Toku a h eben Brdy

Hlavním determinantou kulturn -historické charakteristiky oblasti je p ítomnost Armády R v dnes jiff zru-eném Vojenském újezdu Brdy. Sou asný stav území je pak d sledkem jeho roz-í ení v roce 1952, kdy bylo prakticky celé území náleffjící do vojenského újezdu vysídleno. Vojenská správa území a její d sledky p edstavují základní kritérium diferenciací CHKO na oblasti krajinného rázu. Pro oblast Centrálních Brd je charakteristická p edev-ím absencí osídlení (trvale flujícího obyvatelstva) a také ekonomických aktivit mimo primární sektor (zcela dominantní lesnictví, vodní hospodá ství, okrajov t flba). Vzhledem k vojenskému reffimu bránícímu volnému p ístupu územím neprocházejí ani (tranzitní) dopravní cesty. Opu-t nou vylidn nou oblast tak lze charakterizovat í jako hospodá sky izolovanou. Po n kdej-ích obcích zbyly nanejvý-e izolované opu-t né objekty, v t-inou v-ak pouze zarostlé základy staveb í rozvaliny ó Padr , Záb hlá, Kolvín v západní ásti, Hrachovi-t , Velcí ve východní ásti. Z dob p ed vznikem vojenského újezdu se dochovala vodní díla, mezi nimiíf vynikají zmín né Padr ské rybníky, dále také vodní nádrffe Láz í Pílská a men-í rybníky.

Zástavbu v oblasti reprezentují hojné ú elové objekty (mj. z doby protektorátu) í areály sloufflící vojenskému újezdu, (nap . u Mí-ova, v blízkosti bývalého Kolvína, u Velcí, na Valdeku, v údolí Klabavy nad Stra-icemi).

Díky zániku sídel v povále ném období í historicky nízkému osídlení se oblast nevyzna uje hojn j-ím výskytem památek. Z n kolika historických objekt je nutné jmenovat p edev-ím z íceninu hradu Valdek nad údolím erveného potoka, lovecký záme ek T í Trubky p í soutoku Klabavy s T ítrubeckým potokem a také málo z etelné z íceniny hradu Dr-tka u Sko íckého potoka í vzrostlým lesem zarostlé torzo zaníklého klá-tera Teslíny nedaleko západního b eh u Ho ej-ího Padr ského rybníka. Ke kulturn -historickým artefakt m náleffl í zmín né bojové objekty (bunkry) z období p ed II. sv tovou válkou a z této doby.

Celá oblast St edních í Centrálních Brd se vyzna uje díky (v makrom ítku) pom rn homogenním p írodním podmínkám zna nou celistvostí a výrazovou jednotou. Naprostá v t-ina území vzhledem k hlubokým hvozdm neumofl uje p ehlédnout celou oblast nebo alespo její podstatnou ást, jeho

návět vznik se pohybuje v uzavřeném prostoru vymezeném okolními porosty. Uzavřený lesní interiér reprezentuje typické prostředí centrální brdské oblasti. Pohledy na vnitřní část oblasti poskytuje mimo jiné i řada specifických exponovaných poloh (viz níže) i na vzdálených místech mimo území Centrálních Brd. Centrální Brdy tak tvoří jakýsi přírodní bariéru mezi západní částí středních Čech (v povodí Berounky) a jižně položeným Pílským územím i Středním Povltavím. Z obou těchto stran se nabízejí široké scenérie s lesnatými svahy a horizonty. V rámci celé hradby Centrálních Brd nevystupují z dálkových pohledů výrazné dominanty, protože nejsou táhlé a ebenové linie. Silný vizuální projev jednotlivých elevací (vertikál) vzniká z blízkých pohledů u hranicích oblasti (Těmnohá, Koníček, Beranec, Pevňov, široké údolní deprese v okolí Pílských rybníků).

obr. B. 3: Pohled na Centrální Brdy od severovýchodu ze silnice mezi Hořovicemi a Lochovicemi

Velmi specifické partie území reprezentují vnitřní nelesní enklávy vytvořené v minulosti pro vojenské účely (dopadové plochy). Ve východní části oblasti, kde jsou situovány do nejvýše položených částí Brd (Tok, Jordán a Brda), tvoří atraktivní uzavřené prostory nabývající i díky zdejší vegetaci horského charakteru a umožňující daleké výhledy. Ve východní části oblasti, v místě dřívějšího osídlení (okolí Pílských rybníků, bývalého Kolvína) i na Bahnech jsou lokalizovány níže a určitou dobu již nesloužící intenzivnímu vojenskému výcviku. Pevňují zde luční porosty, rozptýlená zeleň, spontánní zarostlá místa. Kromě toho lze odlesněné plochy spatřit v okolí bývalé obce Hrachovité, u Velcí, nebo v severovýchodním cípu oblasti u Felbabky. Uvedené odlesněné, často opuštěné polohy, se vyznačují přítomností výrazných estetických hodnot. Mimo jiné postavení mezi nimi zaujímá rozlehlá enkláva širokého údolí Klabavy vyplněná v jižní části Pílskými rybníky, kde je přítomen zcela zjevný a vnímatelný odraz dřívějšího osídlení a jeho zániku.

obr. B. 4: Pohled na Centrální Brdy od Stráňic (Stolárny)

Krajina Centrálních Brd se vyznačuje harmonickým charakterem daným naprostou převahou přírodních i přírodních prvků a absencí rušivých vjemů (inností, objektů). Zvláště cenný fakt představuje skutečnost, že harmonické prostorové vztahy i harmonické měřítko území je zde přítomno celoplošně (pro celou oblast krajinného rázu). V tomto ohledu oblast Centrálních brd vyniká v měřítku celé České republiky.

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky krajinného rázu:

- Velmi členitý vrchovinový reliéf s charakteristickými táhlými hřebíčovými partiemi a hojnými elevacemi
- Výskyt cenných mrazových forem reliéfu
- Pramenná oblast pítoků Berounky (Litavka, Klabava), množství pramenů
- Bohatá říční síť s pirozenými meandry
- Přítomnost stojatých vodních útvarů rybníků (Pílské) a vodních nádrží (Obecnice, Pílská Láz)
- Vysoká lesnatost území s převahou jehličnanů (smrku), cenná lesní stanoviště (podmášená a rašelinná smrčiny, sušivé lesy, potokové luhy)
- Odlesněné enklávy s výskytem specifických stanovišť vzniklých vojenským využitím nabývajících ve výškových polohách charakteru horských výhledů

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:

- Dlouhodobá vojenská správa území determinující jeho aktuální stav
- Extenzivní využití území; absence přemyslu, zemědělského hospodářství, vyúfňovaných dopravních tras; opuštěnost, nepřístupnost prostoru
- Absence osídlení způsobená využitím území k vojenským účelům
- Hojný výskyt úlohové vojenské zástavby (areály v lesích, bojové objekty)
- Artefakty poukazující na historické hospodářské zaměření území (vodní nádrže, rybníky, relikty sídel)
- Zícenina hradu Valdek

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

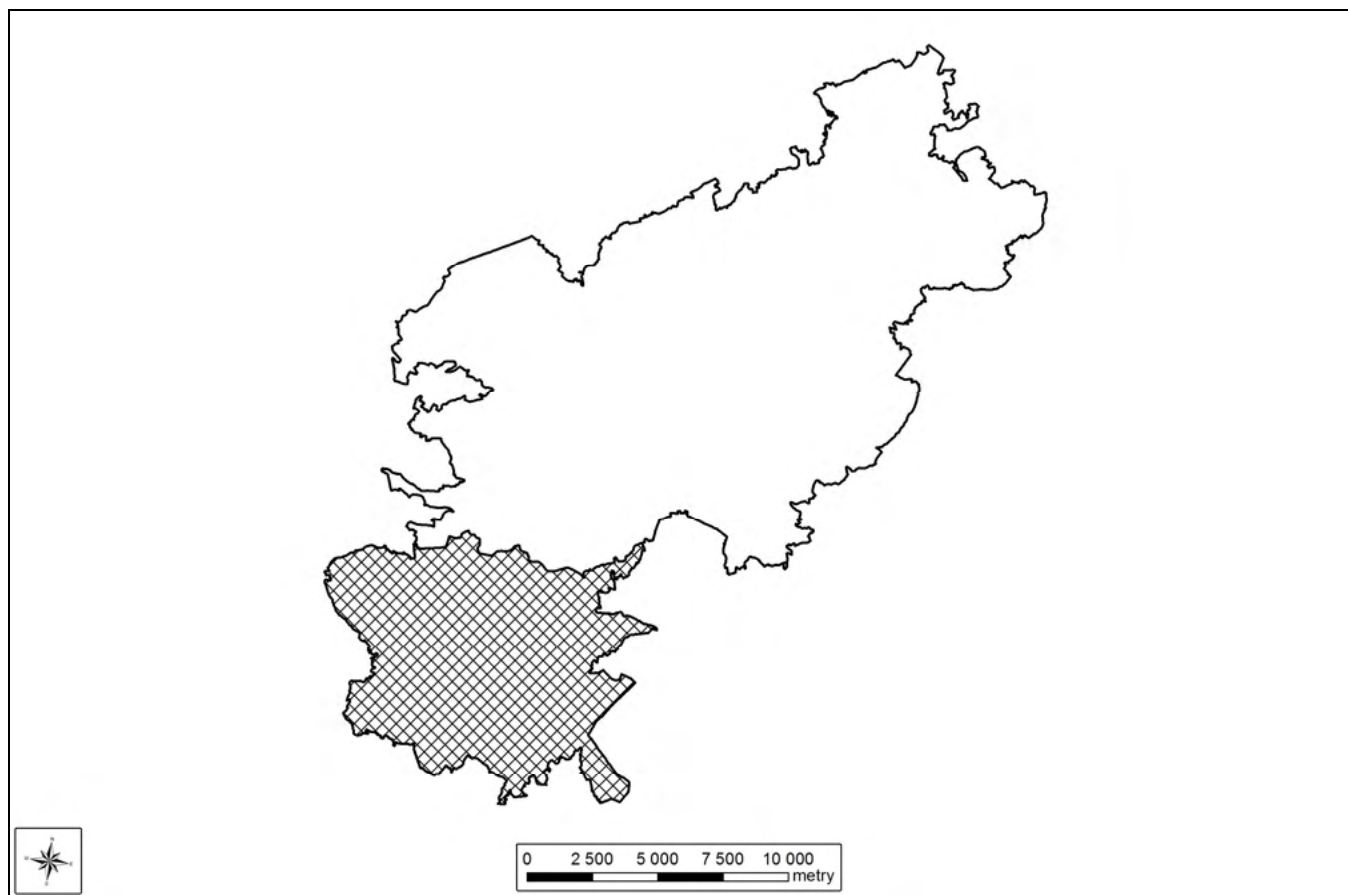
- Výrazová jednota území daná souvislým zalesněním a reliéfu táhlých plochých hřebíčovitých údolí vyplněných celou oblastí
- Dominantní vertikální měřítko území, energie reliéfu
- Přelomový charakter oblasti mezi západní částí Středních Čech a Středním Povltavím; vysoká exponovanost vrcholových partií (přelom z prostoru vně oblasti); výrazné lesnaté horizonty
- Specifické uzavřené odlesněné polohy o kontrastní enklávy v dominantní lesní matici
- Pílské rybníky a jejich okolí o v rámci celé oblasti rozlehlá atypická enkláva s vysokou estetickou hodnotou a zjevným vjemem dřívějšího osídlení; genius loci
- Harmonické měřítko a harmonické vztahy určené zcela dominantním zastoupením přírodních i přírodních prvků

Pozitivní krajinné dominanty

- Lesnaté hřebety a vrcholové elevace
- Zícenina hradu Valdek
- Lovecký zámek Těmnohá a Trubky
- Pílské rybníky

Negativní krajinné dominanty

- nebyly identifikovány

OKR B ó T em-ínsko

Oblast zaujímá jihozápadní část CHKO a brdského orogénu, jež nebyla součástí zrušeného vojenského prostoru. Určující krajinný prvek zde představuje masív Těmína, jehož vrchol tvoří protáhlý hřbet severojižního směru. Nejvyšším bodem je vrchol Těmína na jižním okraji hřbetu dosahující 827 metrů nadmořské výšky. Na severním okraji je hřbet zakončen Hengstem (757 m n. m.). Severovýchodním směrem od uvedeného hřbetu plochá elevace Nad Maráskem s vrcholem v nadmořské výšce 801 m n. m. V sedle mezi oběma elevacemi pramení Skalice (tekoucí k severu), na jižní straně má pramennou oblast Lomnice. Oba toky náleží k povodí Vltavy. V oblasti jsou vyvinuty formy mrazového zvětvování, z nichž nejcharakterističtější jsou kamenná močala. Nižší polohy v hojně mírně pokrývají sutě. Velká většina oblasti je zalesněná s převahou smrku, vyskytují se zde i lokality s převahou evinnou skladbou (buk, javor, jedle). Západní část oblasti náleží do povodí Bradavy, jejíž pramen se nachází na rozmezí Centrálních a Jižních Brd jižně od Teslína. Jihozápadní část oblasti pak odvodňuje Mítovský potok se svým přítokem Doflínským potokem, zdrojnice Bradavy. Západní část oblasti v okolí uvedených toků je odlesněná, zemědělsky obhospodávaná (s převahou travních porostů) a jako v jediné části CHKO je zde přítomno osídlení (trvale bydlící obyvatelstvo). Samotný západní cíp oblasti vyplňuje lesnatá elevace vrchu Kokův (684 m n. m.). Celá oblast se vyznačuje hojným výskytem zdrojů podzemních vod. V oblasti se nachází několik zvláště chráněných území v kategorii přírodní rezervace a přírodní památka (viz tab. A.1).

Vrchol Těmína představuje nejen výraznou krajinnou dominantu a cenný přírodní prvek, dosahuje značného významu kulturně-historického. Ve druhé polovině 19. století Těmín představoval cíl národních poutí, jeho význam tak dalece přesahoval regionální měřítko. Poutě na Těmín jsou konány i v současnosti. Exponovaná pozice vrcholu na kraji brdského pohorí přirozeně představovala důležitý opěrný bod. Již z pravěkých dob je zde uváděno opevněné hradiště, ve 13. století zde byl vystavěn hrad, jehož pozůstatky jsou dosud dobře patrné. Na opačné straně hřbetu se nacházejí pozůstatky tvrzí-

Hengst, jež bylo zřejmě sloužilo k ochraně hradiště Těmín ze severní strany. Archeologické doklady na kdekoli hradiště pocházejí také z vrchu Kokův v západním cípu oblasti.

obr. B. 5: Pohled na masív Těmína přecházející (vpravo) do Centrálních Brd od Hodomyšle (v údolí Roflmitálu p. T.)

Oblast leží na rozhraní Středoevropského a Plzeňského kraje, přičemž v obou těchto celcích leží zhruba polovina jejího území. Důležitou okolností představuje také důležitá existence Vojenského újezdu Brdy, který hraničí s oblastí na severu. Tyto okolnosti mají za následek zřejmě periferní charakter území. Oblast je málo osídlena, v její Středoevropské části osídlení reprezentuje jediný sídelní útvar – osada Teslína nacházející se na silnici I/19, nejvýše položené sídlo Středoevropského kraje (705 m n. m.). Většina obcí se nachází v západní části oblasti, kde se rozkládají větší plochy zemědělské půdy v jinak převážně lesnatém území. Kromě zemědělského hospodářství představuje důležitý rys území individuální rekreace, množství objektů je využito rekreačně. Charakter sídel je v každém případě poznamenán poválečnou výstavbou (mj. právnické rekreace), v několika obcích se však dochovaly i cenné objekty lidového stavitelství.

obr. B. 6: Těmín v pohledu od Vísky (v levé části snímku)

Ústřední prvek prostorových vztahů tvoří přirozeně masív Těmína, který představuje okrajovou část celého brdského orogénu. Jeho pozice v okolí tak je velmi exponovaná, s výjimkou severního směru, kam plynule přechází do Těmínské vrchoviny. Lesnatý těmínský hřbet společně s Maráskem vytváří z etelný zelený horizont, viditelný z dálkových pohledů. Souvislé zalesnění pokrývající většinu oblasti (veškeré polohy od svahů nad cca 630 až 640 metrů nadmořskou výškou) vytváří hradbu, oddávající Středoevropskou a Plzeňskou pahorkatinu. Východní svahy Těmína (v rámci CHKO) spadající k Roflmitálu pod Těmínem jsou prakticky souvisle lesnaté, západní svahy sklánějící se do údolí Mítovského a Doflínského potoka rovněž. Souvislý odlesněný pruh severojižního směru vyplňuje západní méně svahlitou část oblasti v okolí uvedených toků. Krajina zde má přirozeně otevřenější charakter umožňující výhledy v uvedeném směru, ze západní i východní strany je z etelně vymezena

lesnatými horizonty. V jihozápadní části oblasti v okolí Nových Mitrovic, fielezného Újezda a Chynína zem d lskou krajinu lení hojný výskyt menších vegetačních formací (remízy, doprovody cest, skupiny, solitéry). Osídlení nacházející se v tomto koridoru tvoří spíše menší obce bez většího vizuálního dosahu. Výjimku představuje sídlo fielezný Újezd lokalizované na svahy vrchu Na Skále (jižně hranic CHKO), které se uplatňuje v dálkových výhledech. Hodnotná dominanta kostela sv. Jana Nepomuckého v Nových Mitrovicích rovněž figuruje ve výhledech pekraující m ítko obce. V severní části oblasti se vyskytují v okolním lese uzavřené osídlené výše položené enklávy s obcemi Míšov a Teslíny. Výraznou prostorovou dominantu představuje zalesněný vrch Kokůn v západním cípu oblasti.

Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky krajinného rázu:

- Lesnatý masív Těmůna s výskytem cenných přírodních lokalit
- Výskyt cenných mrazových forem reliéfu (kamenná moře)
- Pramenná oblast levostranných pítok Vltavy (Lomnice a Skalice) a Berounky (Bradava)
- Vysoká lesnatost území s převahou jehličnanů (smrku)
- Vysoké zastoupení travních porostů v nelesní části oblasti
- **Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu:**
- Periferní poloha území na styku dvou krajů, odlehlost, nízká míra industrializace
- Nízké osídlení území, převaha sídel v plzeňské části oblasti
- Extenzivní zemědělské využití nelesních partií území při západní hranici oblasti (převaha pastvin)
- Těmůna o historické poutní místo s bývalým hradem
- Přítomnost dochovaných objektů tradiční lidové architektury (Nové Mitrovice, Mítov, fielezný Újezd, Míšov)
- Z estetná rekreační funkce území (reprezentovaná objekty individuální rekreace)
- Kokůn o archeologická lokalita

Znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu:

- Dominantní pozice masívu Těmůna na okraji brdského pohorí se značným vizuálním dosahem
- Dominantní vertikální měřítko území, energie reliéfu
- Zalesněná dominanta vrchu Kokůn
- Specifické uzavřené odlesněné polohy o kontrastní osídlené enklávy v dominantní lesní matici
- Odlesněný koridor otevřené krajiny při západním okraji oblasti
- Hojný výskyt drobnějších prvků zeleně lenících krajinnou strukturu v jihozápadní části oblasti (remízy, liniová zeď, solitéry)
- Převážně drobná sídla v údolí Mítovského a Doflínského potoka
- Harmonické měřítko a harmonické vztahy určené zcela dominantním zastoupením přírodních i přírodních prvků

Pozitivní krajinné dominanty

- Těmůnský hřbet a plochá elevace Marásku
- Vrch Kokůn
- Kostel sv. Jana Nepomuckého v Nových Mitrovicích

Negativní krajinné dominanty

- Zemědělský areál v fielezném Újezdě

B.3 Charakteristika míst krajinného rázu a delimitace pásem ochrany krajinného rázu

Základní kritérium rozdělení CHKO na místa krajinného rázu (MKR) o níže jednotky prostorové a charakterové diferenciace území představuje výškové členění území, resp. jeho morfologie. Hranice jednotlivých míst krajinného rázu jsou typicky vedeny po výškových rozhraních (hřbetních liniích) oddávajících údolní sníženiny. Jako doplňující kritérium slouží charakter vegetačního krytu, přesněji výskyt bezlesí reprezentovaného v zájmovém území uzavřenými enklávami v jinak téměř souvislé lesní matici. V ojedinělých případech tak byla hranice vymezených prostorových jednotek modifikována tak, aby odlesněné enklávy byly vždy součástí jediného MKR.

Přípustnou variantou může být pro zájmové území CHKO Brdy také volba aktuálního stavu vegetačního krytu jako primárního hlediska pro diferenciaci zájmového území na MKR, resp. vymezení bezlesých enkláv v rámci lesního komplexu Brd jako samostatná MKR. Z důvodu plošného spojitého rozčlenění území, které je v preventivním hodnocení krajinného rázu jako koncepčním dokumentu vztahenému k plošné rozsáhlé oblasti fládoucí, byla dána přednost výše uvedené kombinaci kritérií. Priorita přisuzovaná aktuálnímu stavu vegetace by bránila prostorové diferenciaci naprosto v celé území CHKO. Členění reliéfu zároveň představuje krajinnou charakteristiku s mnohem menší dynamikou nežli charakter vegetačního krytu.

MKR A.1 o Hrachovičt

MKR vyplývající severovýchodní cíp CHKO. Okrajová část Centrálních Brd s nadmořskými výškami vystupujícími výše než nad 700 metrů nad mořem. Jižní hranici MKR, kam terén stoupá, tvoří hřbet (Jineckých) Hřebenů. Západní hranice MKR prochází od Jineckých Hřebenů k severu přes Velký Jeskovec (653 m n. m.), Beranec (663 m n. m.) k Jedové hoře (537 m n. m.). Výraznou elevaci uplatňující se v pohledech se severních směrů představuje vrch Těpišák (579 m n. m.) ve střední části a také Ve Vrškách (505 m n. m.) ve východním výběžku mezi Kěněnem a Ohrazenicemi. Naprostá vlnitina MKR je zalesněná. Při západní hranici se nachází rozlehlá nelesní enkláva v okolí bývalé obce Hrachovičt zaniklé v souvislosti s rozšířením vojenského újezdu v roce 1952, na níž upozorňuje jediné hospodářské stavení (stodola) a pamětní kámen. V jejich sousedství se nachází nově osazený kříž s Kristem na kamenném podstavci. Západní část enklávy je bohatá na rozptýlenou listnatou i jehličnatou zeď. Menší bezlesá enkláva s nesenými loukami se nachází rovněž v severovýchodní části MKR v blízkosti obce Felbabka. Při jejím okraji stával v lesním porostu vojenský areál (kasárna). Bezprostředně na hranici MKR (a CHKO) se nachází zástavba sídel Podluhy, Felbabka a Kěněn. V jižní části na křižovatce cest stojí hájovna Krejčovka. Při severní hranici MKR stojí pohledná hájovna Noviny se stodolou přemístěnou do tohoto místa z nedalekých Hrachovičt. MKR prochází značená turistická trasa z Podluhy na Valdek.

obr. B. 7: Stodola v Hrachovičtích

obr. B. 8: Hájovna Krejčovka

obr. . B. 9: Odlesná enkláva v okolí bývalých Hrachovi- ; v pozadí vrch Beranec

MKR A.2 ó Velcí

ást CHKO rozkládající se p i její východní hranici. Jedná se o uzav ené západovýchodn orientované v naprosté v t-in zalesn né území, které odvod uje Pstruhový potok s n kolika nádrflemi na svém toku, tekoucí do zá ezu Litavky Brdským poho ím. Ze severu MKR vymezují (Jinecké) H ebeny s vrchem Koní kem, jiflní okraj tvo í h eben Brdy. Na vrchu Koní ek se nachází známý a pro Brdy typický projev mrazového zv trávaní ó tor, pokračující mrazovým srubem s osypy. P i jeho východní hranici (a hranici CHKO) navazuje osídlení Jinc s rozlehlým vojenským zázemím (kasárna, sídli-t), jeřl byly sou ástí vojenského újezdu, av-ak nebyly za len ny do CHKO. Zhruba 1 km od Jinc se nachází zbytky (n kolik objekt) po bývalé vsi Velcí, zaniklé v souvislosti s roz-í ením vojenského újezdu v roce 1952. Rozlehlé-í zástavbu tvo í ú elové objekty vojenského vyuřití jihovýchodn a jihozápadn od bývalé obce (st elnice).

obr. . B. 10: Mlýnský rybník u Velcí; v pozadí Koní ek

obr. . B. 11: Objekt p vodní zástavby Velcí

obr. . B. 12: Dopadová plocha Brda ó pohled z jiflního okraje; v pozadí h eben Brdy

Významným krajinným prvkem vytvá ejícím díl í krajinný prostor je dopadová plocha Brda. Jedná se ú elov odlesnou plochu slouřící k vojenskému výcviku, nacházejí se na severním úbo í Brdy (773 m n. m) a jiflním úbo í Staré Ba-tiny (677 m n. m.). Na rozlehlé otev ené plo-e se vyskytují cenná p írodní stanovi-t ó v esovi-t horského typu, ra-elini-t , ra-elinné louky aj. Odlesná vrcholová ást dopadové plochy je ve vizuálním kontaktu se -ir-ím okolím (Valdek). MKR prochází zna ená turistická trasa ó na Valdek.

MKR A.3 ó Valdek

Souvisle lesnaté údolí erveného potoka, jehořl tok sm uje severním sm rem. Východní hranici tvo í h bet jdoucí p iblifln od Brdy í erné skály k (Jineckým) H eben m a dále p es vrcholy Velkého Jesk ipce, Berance a Jedové hory. Západní ohrani ení vede od erné skály k Heřlíku (682 m n. m.) a Beranu (684,4 m n. m.). Na erveném potoce stojí pod Krkav inou Velký rybník. Významnou singularitu ó kulturn -historickou dominantu reprezentuje z ícenina hradu Valdek stojící na skále pnoucí se nad pravým b ehem erveného potoka. Pod hradem je vyvinut mohutný blokový osyp. V blízkosti z íceniny se nachází ú elový (rekrea ní) vojenský areál. Výhled na celkový charakter území i jeho okolí poskytuje odlesná enkláva v jihozápadním cípu MKR ó dopadová plocha Jordán, resp. její v t-í východní ást. Vrchol Houpáku (794 m n. m.) nabízí jediné výhledy do severovýchodní ásti Centrálních Brd s Brdou, (Jineckými) H ebeny, Krkav inou (615 m n. m.), Beranem í Heřlíkem a také na K ivoklátskou vrchovinu a dále. Vlastní enkláva má velmi specifický horský í severský charakter s v esovi-ti, loukami í ídkými porosty a také mrazovými formami reliéfu (kamenné polygony, mrazové trhliny). Na zmín ném vrchu Houpák se nachází n mecký lehký bojový objekt (pixel), severn pod ním pak p chotní srub (zku-ební ó vybudovaný p ed výstavbou dal-ích v pohrani í). Údolím erveného potoka sm uje k jihu d leřlitá historická cesta z Komárova do P íbrami. P i ní na k iflovatce stojí mlad-í myslivna Na Hlín (U ervené hlíny), jeřl v dob svého vzniku plnila rovn í strážní slufbu.

obr. . B. 13: Pohled z Houpáku k severu a severovýchodu; v pravé ásti snímku (Jinecké) H ebeny a Brda

obr. . B. 14: Pohled z Valdeku k severu; v pozadí h eben Brdy

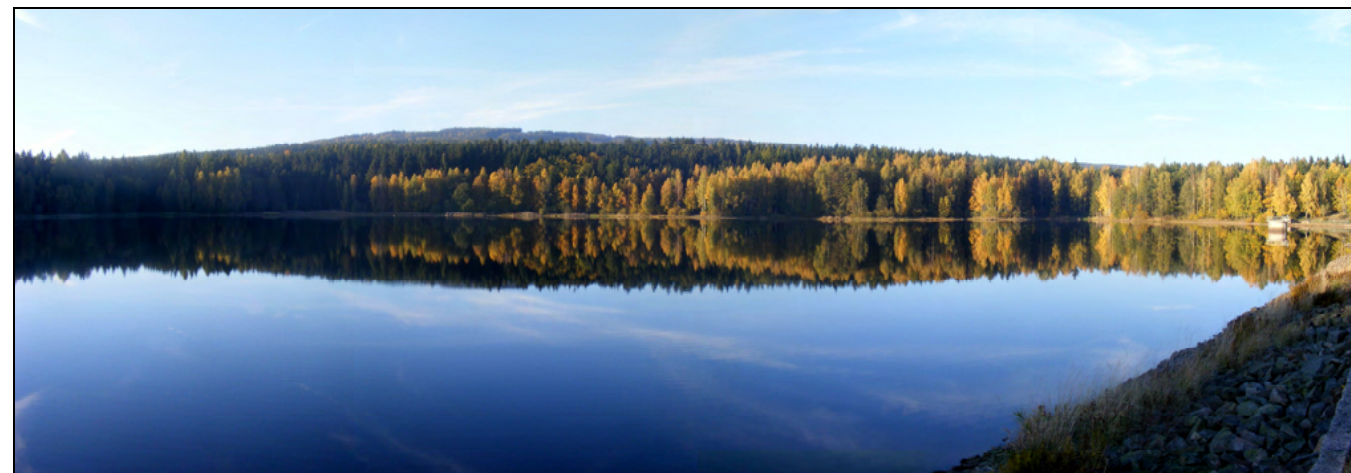
MKR A.4 ó Tok-Brda

Velmi vizuáln exponovaná ást CHKO, na severu z eteln vymezená h betem Brdy, na západ h betem nejvyího vrchu celého brdského poho í Toku (865 m n. m.) a h betem T emo-né (778 m n. m.) na jihozápad . Od t chto poloh se terén prudce sklání do údolí Litavky pod P íbramí. P edev-ím h bet Brdy vytvá í velmi z etelnou prostorovou strukturu ó táhlý lesnatý horizont z eteln vymezuující prostor. Vrcholová ást Toku se uplat uje zejména z východních pohled . V nejvyíích k východu orientovaných partiích Toku se nachází jedna z dopadových ploch ó otev ených poloh v jinak zcela dominantním lesním pokryvu celých hor. V této krajiná sky i p írodov dn mimo ádn cenn lokalit vytvá ející specifický velmi exponovaný prostor se vyskytují velmi cenné p írodní prvky ó projevy mrazového zv trávaní jako nap . mrazové sruby, sut , kamenné polygony, vegeta ní formace (v esovi-t , smilkové trávníky, ra-elinné smr iny) i dal-í fenomény (ra-elinná jezírka vzniklá po dopadu munice, vrchovi-t). Vrch T emo-ná p edstavuje velmi výraznou elevaci p i jifní hranici MKR (a CHKO), jejíf pozice vyniká mezi jinými brdskými vrcholy. P i hranici MKR se nachází zástavba sídel ó Dominikálních Pasek, Sádku, Drahlína a Obecnice. Na Obecnickém potoce, pramenícím na severním úbo í Toku byla vybudována v 60. letech 20. století vodní nádrf Obecnice jako zásobárna vody pro P íbramsko. Pod její hrází se nachází opravená samota Octárna pocházející z poloviny 19. století. Na jifním úbo í Toku pak pramení Albrechtický potok, který se do Obecnického potoka vlévá v Obecnici. MKR prochází zna ená turistická trasa z P íbrami na h bet T emo-né.

obr. . B. 15: Plochá vrcholová partíe Toku ó cílová dopadová plocha; pohled od severního okraje

obr. . B. 16: Vodní nádrf Obecnice; v pozadí Brda

MKR A.5 ó Hlava

Z hlediska krajinného pokryvu velmi kompaktní, tak ka souvisle zalesn ná ást CHKO ó svah nad Stra-ícemi, T ní a Zaje ovem (ástí Novou Vsí). MKR odvod uje Mourový, Jalový a Tisý potok. Východní hranice MKR vede p es Beran, Hejlík k Jordánu (826 m n. m.), kde se stá í k Hlav (788 m n. m.) a dále sm uje po h ebeni nad pravým b ehem Klabavy ke Stra-ícím. Z koloritu lesnatého k jihovýchodu se zdvihajícího reliéfu vybo uje odlesn ná enkláva ó západní ást dopadové plochy Jordán tém v nejvyí-í ásti území. P i hranici MKR (a CHKO) v blízkosti Stra-ic (v minulosti s velkou vojenskou posádkou) se nachází vojenský areál (muni ní sklad). P i lesní cest nad Novou Vsí stojí samota (hájovna) Okrouhlík. Na Tisém potoce p i hranici MKR je stejnojmenný rybník. P i hranici CHKO prochází zna ená turistická trasa mezi Stra-ícemi a Novou Vsí s Augustiniánským klá-terem Svate Dobrotivé.

MKR A.6 ó Jádrová ást

Jádrovou ást reprezentují p edev-ím nejvy-e poloflené h betní partie CHKO a jimi s výjimkou severozápadní ásti do tvaru podkovy uzav ený prostor. Uvedenou podkovu tvo í vrcholy Hlavy, Jordánu, Toku, Brdc , Hradi-t (841 m n. m.), Malého Toku (843 m n. m.), Prahy (862 m n. m.), Pateráku (812 m n. m.) a Ko ky (789 m n. m.). Sou ástí MKR jsou rovn fl lesnaté západní svahy Prahy, Pateráku a Ko ky nad tokem Klabavy a lesnaté údolí Klabavy mezi odlesn ným územím v okolí Padr ských rybník a jejím soutokem s T ítrubeckým potokem. Sníflenina uvnit v nce nejvyíích vrchol Brd p edstavuje pramennou oblast p ítok Klabavy ó Rezervy a T ítrubeckého potoka. Tyto dva toky zde vytvá ejí dv výrazná údolí, která se spojují nedaleko nad zaúst ním do Klabavy. Uzav ený, opou-t ný a liduprázdný prostor (MKR se celé nachází v rámci CHKO) je prakticky souvisle zalesn n a p edstavuje pravé srdce hor. Na men-í louce p i rozcestí cest stojí osam lý objekt ó stodola d ív j-í hájovny T í Trubky.

MKR A.7 ó T emo-ná

MKR zaujímá jihovýchodní vizuáln velmi exponované svahy brdského poho í nad P íbramí. Prostor je z eteln vymezen zalesn ným hlavním brdským h ebenem s nejvyí-ími vrcholy Malý Tok, Hradi-t a Brdce. Od Brdc hranice MKR sm uje k jifnímu úbo í Toku, odkud se stá í k h betu T emo-né, který z eteln ohrani uje jeho severovýchodní cíp a tvo í výraznou prostorovou dominantu. Na opa nou stranu od Malého Toku mí í hranice MKR p es Ple-ec (786 m n. m.) a Horní vrch (727 m n. m.) k íhadlu (705 m n. m.). P i hranici MKR (a CHKO) se dále uplat uje vrchol Zavírky (720 m n. m.). V území se nachází pramenná oblast Litavky a severn ji také Pilského potoka. Na obou tocích byly v 19. století vybudovány vodní nádrfe Láz (Litavka) a Pilská ó zásobárny vody pro p íbramské doly a hut , v sou asnosti sloufící jako rezervoáry pitné vody. Ob vodní plochy, po celém obvodu oklopené lesním

(b ehovým) porostem, představují v souvisle zalesněném území velmi harmonické a esteticky mimořádně hodnotné dílčí prostory. Pod vrchem Brdce se nachází menší odlesněná enkláva o Skelná Hu , zaniklá roku 1783. Do současné doby zde zbyl hospodářský objekt (stodola) a menší rybníček.

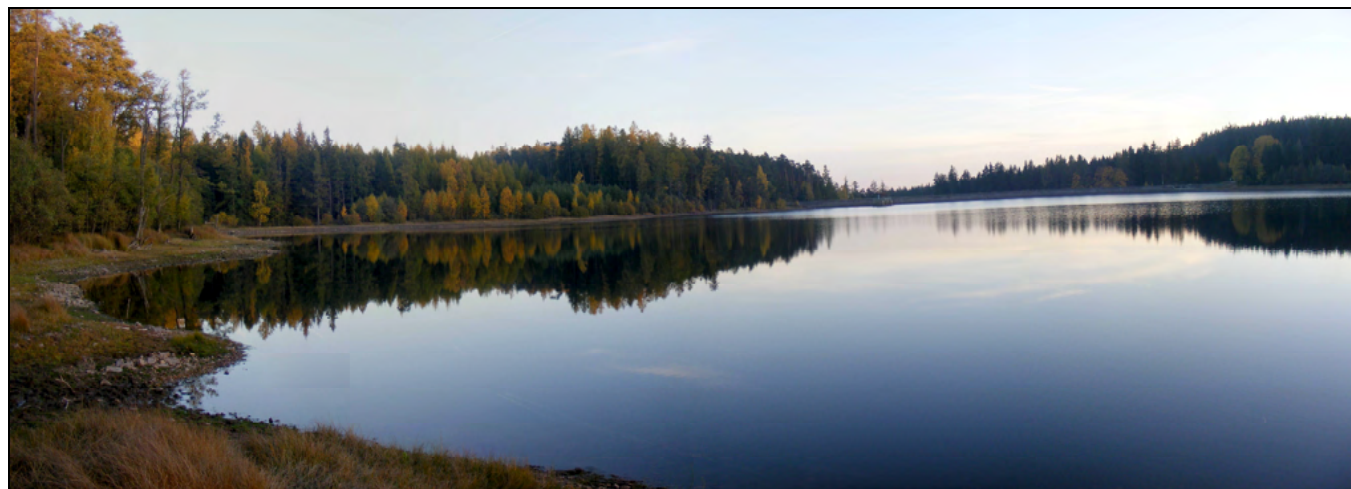
obr. . B. 17: Odlesněná enkláva v místě bývalé Skelné Hut

obr. . B. 18: Vodní nádrž Pilská; v pozadí hřeben Toku

obr. . B. 19: Vodní nádrž Láz

MKR A.8 o T i Trubky

Plošně menší MKR zaujímavější hluboké údolí Klabavy pod soutokem s Třtubecským potokem. Na dolním severním okraji (hranici MKR a CHKO) navazuje zastavba Strašic. Tok Klabavy tvoří osu souvisle lesnatého uzavřeného území s bohatým výskytem cenných geomorfologických jevů (mrazové zvětrávání, sut). Při severním okraji stojí lovecký zámek Třtubky, postavený roku 1888 Jeronýmem Colloredo Mansfeldem, později přestavovaný a rozšířený. Během I. světové války byla u zámku vybudována malá vodní elektrárna, v provozu udržovaná až do padesátých let 20. století, po níž dnes zbyl drobný objekt. Níže po proudu stojí vojenský areál v místě dřívější hájovny zvané Amerika.

obr. . B. 20: Lovecký zámek Třtubky

obr. . B. 21: Klabava nad Strašicemi

MKR A.9 o Padršské rybníky a okolí

V rámci (nejen) CHKO velmi specifické území, společně s MKR A.6 (Jádrová část) jediné, které se nachází celé uvnitř tohoto zájmového území. MKR bylo vymezeno specificky pouze na základě kritéria vegetačního krytu o výskytu bezlesí údolí na horním toku Klabavy. V severojižním směru protáhle MKR tak představuje otevřený prostor o ploché a široké údolí Klabavy (Padrského potoka), která zde má pramennou oblast. Jižní výše položenou část údolního dna vyplňuje Hořejší a Dolejší Padrský rybník s celkovou plochou okolo 180 ha, pocházející z polohy 14. a 15. století. Severní odlesněnou část vysoko položeného údolí vyplňuje louky s hojnou rozptýlenou zelení v místě již nevyužívaných dopadových ploch. Ty byly zřízeny mj. v místě bývalých obcí Padrš a Záhle, zaniklých v poválečném období v souvislosti s rozšířením vojenského újezdu, jejichž pozstatky jsou zde ještě identifikovatelné (základy staveb, sklepy, rybníček v Záhle). Níže na toku Klabavy zde stojí několik dalších menších rybníků. Místo se vyznačuje vysokou koncentrací přírodních hodnot. Mezi ně patří cenné přírodní biotopy o rašeliništi, slatiništi, rašelinné louky, jež ovlivňuje vlastnosti vody v rybnících, rákosiny, b ehové porosty aj. Vyšší krajinná diverzita a lenitější krajinná struktura iní toto území velmi svěbytným a p itaflivým. Zvláště cenné jsou partie v severní části s hojnou a velmi diferencovanou rozptýlenou zelení (solitéry, zplavné ovocné dřeviny) nad tokem Klabavy, která navozuje vjem krajiny umavských plání. Ve východní části MKR se nacházejí i udržované travní porosty (louky). Celkový charakter formovaný otevřeností a zároveň obklopením lesnatými svahy (vzdálenými horizonty), výskytem rozlehlých i drobných vodních ploch, hojně nelesní zelení, hrázemi rybníků se starými alejemi dubů a v neposlední řadě také zřejmě přítomností osídlení v minulosti iní tento prostot jedinečným v měřítku působícím dalece zájmové území CHKO. Harmonický charakter území nenarušují zásadně ani úlové vojenské objekty (pozorovatelná například již opuštěná cílová plocha Padrš), popříjine. P evaha přírodních i přírodních prvků v bezlesí, která je pro MKR charakteristická, determinuje vysokou estetickou hodnotu území.

obr. . B. 22: Hořejší Padrský rybník o pohled ze západního konce hráze

obr. . B. 23: Dolejší Padrský rybník o pohled se stědu hráze Hořejšího Padrského rybníka

obr. . B. 24: Pohled na (protější) východní svahy údolí Padrského potoka o místo bývalé Zadní Záběhlé

obr. . B. 25: Pohled z prostoru bývalé Zadní Záběhlé k jihovýchodu; v údolí Dolejšího Padrského rybníka

MKR A.10 o Praha

Okrajová část CHKO rozkládající se při její jižní hranici pod hlavním brdským hřebenem s vrcholy Praha a Malý Tok. Od těchto dominant hranice vede k východu přes vrch Plešec k řihadlu. Na západní stranu hranice MKR směřuje k Dolejšímu Padrskému rybníku, dále po jeho východním a jižním břehu a dále k jihu k osadě Teslíny. Výraznou elevační tvoří Jahodová hora (726 m n. m.) při jižní hranici MKR. Vrcholová vysoce exponovaná linie vytváří velmi výrazný lesnatý horizont s dálkovým vizuálním uplatněním do jižních směrů. Na horizontu je díky přítomnosti víceúrovňové vlně (meteorologický radar, televizní vysílání, pevňová aj.) v dálkových výhledech velmi dobře rozpoznatelný vrch Praha, druhá nejvyšší kóta celého Brdského pohoria. Svažité k jihu ukloněný terén je pramennou oblastí kratších levostranných přítoků Skalice (jediná část oblasti v povodí Vltavy), západní část MKR je pramennou oblastí Klabavy. Bezprostředně na hranici MKR (a CHKO) se nachází zástavba sídel Buková, Nepomuk, Zálány a Teslíny.

obr. . B. 26: Pohled na hlavní brdský hřeben od Hodomyšle; vrch Praha vlevo od středu snímku

MKR A.11 o Bahna

Část CHKO vyplývající její severozápadní část. Území odvodňuje Ledný a Vlčí potok, vlévající se zleva do Klabavy, která protíná severovýchodní cíp MKR a poté protéká těsně za jeho hranicí (a hranicí CHKO, která zde sousedí s přírodním parkem Trhoř). Výraznou dominantu reprezentuje Kamenná při východním okraji MKR. Od této elevace hranice MKR směřuje k jihovýchodu k severovýchodnímu úpatí vrchu Palcí při silnici z Padrt do Strašic, odkud se stáčí k severozápadu k Dubině (634 m n. m.) a Pevňovně (606,9 m n. m.) s výraznými skalními útvary. V této části kotliny je zalesněná. V severní části se nacházejí dvě enklávy sloužící vojenským účelům o Přední a Zadní Bahna. (tankodrom, přechodní stělnice). Vojenské využití těchto odlehlých enkláv utlumuje a dochází zde ke spontánnímu zarůstání (týká se především západní enklávy o Zadní Bahna). V území se vyskytují cenná přírodní stanoviště o rašeliniště. Specifickou část MKR tvoří severovýchodní segment bezlesé (luhové) krajiny místy s rozptýlenou zelení sahající až k hranici intravilánu Strašic v levostranné části nivy Klabavy. MKR jinak představuje značně odlehlý prostor, s výjimkou úrovně vojenských objektů (pozorovatelných aj.) bez jakékoliv zástavby.

obr. . B. 27: Přední Bahna o pohled ze severního okraje; v pravé části snímku Kamenná

obr. . B. 28: Zadní Bahna ó pohled ze severovýchodního okraje; v pravé ástí snímku Dubina

MKR A.12 ó Kolvín

MKR zaujímá celou západní ást zru-eného vojenského újezdu ó okrajovou ást Centrálních Brd a p echodové území do Plze ské pahorkatiny. Východní hranici MKR tvo í táhlý níhý h bet vycházející na severu od P eváfení, p es Dubinu, Palcí , Okrouhlík a B ízkovec v etn východních svah posledních t ech jmenovaných ó k hranici lesa a odlesn ného území v okolí Padr ských rybník (MKR A.9). Vrch B ízkovec (kóta 718,8) byl zvařovaným místem umíst ní amerického protiraketového radaru. Výraznou elevaci p edstavuje rovn íl Trokavecká skála (706 m n. m.) p í západní hranici MKR (a hranici CHKO) s vyvinutým bulifníkovým h bítkem. Severní a st ední ást MKR odvod ují p ítoky Klabavy, toky v jihozápadním segmentu jífl napájejí Bradavu (povodí Úslavy).

obr. . B. 29: Pohled od Dob ívu na sz. okraj CHKO; v pozadí P eváfení a Zátor í

obr. . B. 30: Kolvín ó pohled na místo bývalé obce; v pozadí Palcí

V t-í ást lenitého území je i zde zalesn na. Ve st ední ásti MKR se v-ak rozkládá vcelku rozlehlá enkláva v okolí n kde-j obce Kolvín, jífl rovn íl postihl osud v-ech sídel nacházejících se po 2. sv tové válce v roz-í eném vojenském prostoru. Obec byla situována na jíflní úbo í vrchu Palcí , v sou asnosti na její pozici poukazuje ruderální vegetace. Po likvidaci obce zde vznikla protitanková a p chotní

st elnice, v sou asnosti jífl t mto ú el m nesloufí. Krom ú elové vojenské zástavby zde stojí p í severozápadním okraji n kolik obývaných dom (ást Sko ice). Odlesn ný prostor d íve vyuffívaného vojenského cvi í-t p edstavuje v rámci Brd svébytný prostor, umofl ující výhledy vn oblasti ó sm rem k západu na Plze sko. Odlesn ná enkláva je vní n zna n diverzifikovaná rozptýlenou zelení, která spole n se z ejmou vysídleností i opu-t ností území spoluutvá í jeho velmi specifický, av-ak harmonický projev. V údolí Sko ického potoka se na bulifníkových skalách nacházejí zbytky st edov kého hradu Dr-tka. P í jíflní hranici v blízkostí Mí-ova se ukrytý v lesích nachází vojenský areál (kasárna). Bezprost edn na hranici MKR (a CHKO) i v její blízkosti se nachází zástavba ady sídel ó Dob ív, Míro-ov, My , Sko ice, Mítov, Trokavec, Ho ice, í ov, Borovno, Mí-ov, Teslíny.

MKR B.1 Bradava

ást území CHKO nálefejí jífl pod T em-ínsko ó leffící vn zru-eného vojenského újezdu. Jedná se o povodí toku Bradavy, jenfl zde má svoji pramennou oblast. Na východní stran území vymezují vy-í terén Marásku (800,5 m n. m.) a od n j pokrač ující mírný h bítek vedoucí p es vrch Na Skalách (744 m n. m.) k Jahodové ho e (jífl v sousední OKR Centrální Brdy). Jíflní hranice sm uje od Marásku do odlesn ného sedla s drobnou vískou Planiny a poté se po hranici lesa na úpatí Kok-ína stá í k severu. Ze severu MKR vymezuje hranice zru-eného vojenského újezdu. V p eváfln lesnatém území výrazn vystupuje zmín ná elevace Marásku s plochou vrcholovou ástí na východ MKR. Pod východními svahy Kok-ína (sousední MKR B.2) prochází úzký pruh odlesn ného území s pastvinami a loukami ó koridor v severojíflním sm ru obepnutý uvedenými vrchy. P í severní hranici a silnici I/19 spojující Plze sko a P íbramsko se uzav ených enklávách nachází obec Mí-ov (kdysi s fungujícím sklá stvím, dnes ve zna né mí e slouffící individuální rekreaci) a dále na východ malá osada Teslíny, nálefejí jífl k P íbramsku (nejvý-e poloflené sídlo ve St edo eském kraji). V údolí Bradavy stojí Dolní Borovno ó sídlo s roztrou-enou zástavbou a n kolika rybníky v míst d ív j-ích mlýn . Východn od n j stojí uzav ený rekrea ní areál Koukalka. V MKR se nachází vyhlá-ená zvlá-t chrán ných území ó p írodní rezervace Getsemanka II a p írodní památka Mí-ovské Buky. MKR náleffí do p írodního parku Brdy.

obr. . B. 31: Pohled od Borovna k jihovýchodu; v pozadí vrch Na Marásku

MKR B.2 Kok-ín

Nejzápadn j-í ást CHKO tvo ená izolovanou elevací Kok-ína (684 m n. m.). Vrch se zna ným vizuálním uplatn ním je souvisle zalesn n (viz obr. . C.29 a obr. . C.51). Ze severní strany vrch obtéká tok Bradavy, pod jíflními svahy protéká Mítovský potok. Pod západními svahy se oba toky stékají (jífl vn CHKO). Ve vrcholové ásti se nachází archeologické nalezi-t (stopy n kde-j-ího hradí-t) a také vyhlá-ené zvlá-t chrán né území ó p írodní rezervace Kok-ín.

MKR B.3 Nové Mitrovce

Jihozápadní ást zájmového území s odli-ným charakterem krajiny od naprosté v t-iny CHKO. Od plochého vrcholu Marásku p í severovýchodním okraji MKR hranice k západu sm uje do odlesn ného sedla s vískou Planiny, poté se stá í k jihu, vede po úpatí vrchu Kok-ín, k jihu klesá sm rem k Chynínu.

Zastoupení lesních a bezlesých ploch je zde poměrně rovnoměrné. Lesnaté jsou výše položené partie na úpatí Marásku ve východní části MKR. Prakticky celá západní a jihozápadní část MKR podél toku Míšovského potoka a jeho přítoku Doflínského potoka je odlesněná a zemědělsky využitá s převahou fluktuivní výroby. V MKR je oproti zbylé části CHKO nejvyšší koncentrace sídelní zástavby. Zdejší osídlení zažívalo největší rozmach v 18. století v souvislosti s rozvojem textilní výroby a úpravy rud v etnicky doprovozených podmínkách (pálení dřevěného uhlí). Největší sídlo reprezentují Nové Mítrovce s dominantou barokního kostela sv. Jana Nepomuckého uplatněným se vizuálně nad jeho rámeček. V jihozápadním cípu stojí na exponované poloze fidelezný Újezd o staré sídlo poměrně na plošném okrouhlém (v té době sídel v okolí byla vystavěna na ulicovém plošném). Jeho projev v krajinné scéně narušuje zemědělský areál stojící jihu v poměrně poloze (jihovýchodně CHKO). Cenný sídelní útvar představuje Mítov (vesnická památková zóna) s dochovanou tradiční venkovskou architekturou, v jejím rámci vyniká patrový roubený mlýn. Cenný krajinný rys představuje výrazné členění zemědělské plochy rozptýlenou zelení o remízy nepravidelného tvaru, skupinami, solitery a na plochou souvislých lesů a zemědělské krajiny (převládá východně od Nových Mítovic, severně od Mísova a podél jihovýchodní hranice MKR) a také výskyt vlhkých luk v těchto partiích. Na obou výše uvedených tocích stojí několik rybníků, největším je Vůlkách pod fidelezným Újezdem. Velmi zřetelným rysem území je provozovaná rekreace, která se podepsala na vzhledu v těsnosti sídel (objekty individuální rekreace). Na jihozápadním úbočí Marásku (Zelený vrch) se nachází přírodní rezervace Fajmanovy skály a Klenky. MKR náleží do přírodního parku Brdy.

obr. B. 32: Pohled od Planin k jihu; v popředí kostel sv. Jana Nepomuckého v Nových Mítrovicích; v pozadí fidelezný Újezd pod vrchem Na Skále (jihovýchodně CHKO)

obr. B. 33: Pohled na fidelezný Újezd od Chynína; v pozadí vrch na Skále

MKR B.4 Těmín

Jádrová část jihovýchodních Brd charakterově odpovídá centrální části pohoria, na kterou plynule navazuje na svém severním okraji. Dominanta Těmín (827 m n. m.) se nachází v jihovýchodní části MKR, kde vlastně zakončuje soustavu hlavních brdských vrcholů. Od vrcholu Těmína směřuje k severu táhlý hřbet zakončený Kobylí hlavou. Severozápadní hranici MKR tvoří hřbet vedoucí od vrchu Na Skalách k Marásku, dále pak hranice MKR pokračuje k jihu k Chynínu. V území pramení toky Skalice a Lomnice. Uvedené vrcholové partie jsou vizuálně vysoce exponované díky okrajové poloze s uplatněním do těchto svahových stran (s výjimkou severu). Mimořádné krajinné postavení Těmína podtrhuje výskyt cenných přírodních prvků v nejbližším okolí (rozsáhlá kamenná močira, zachovalé porosty přírodního lesa) a kulturně-historický význam této singularity (pravěké hradiště, bývalý hrad, národní poutník, místo opuděné pověstmi, hradiště Hengst). Přes zjevné krajinné hodnoty stojí Těmín stranou intenzivního turistického ruchu. V MKR není tak jako v Centrálních Brdech přítomná sídelní zástavba, vyskytují se zde samoty o hájovny (Spálená bouda, Moricka, Roubenka o lovecká chata, Těmínská bouda, Na Ddku, samota na Výrovnu (část Větrná). V blízkosti vrcholu Těmína stojí udržovaná (Těmínská) kaplička. Výše nad Výrovnu stojí v lesích rekreační stadión Větrná. Nižší část východních svahů Těmína ohraničuje okrajová část MKR jihovýchodně od Větrné v okolí toku Skalice nad rybníkem Obřera není pokryta lesy. Výše proti proudu Skalice pod Kobylí hlavou se nachází dřevěná tábořiště. V MKR se nachází několik vyhlášených zvláště chráněných území o přírodní rezervace Na Skalách, Getsemanka I a Chynínské buky, přírodní památky H Ebenec a Těmínský vrch. MKR náleží do přírodního parku Těmín.

obr. B. 34: Těmín (v pravé části snímku) od Rofmitálu pod Těmínem (v kotlině)

obr. B. 35: Těmínská kaplička

obr. B. 36: Hájovna Moricka

V následující tabulce je uveden výčet všech míst krajinného rázu v etnografické oblasti do oblastí krajinného rázu. V tabulce je rovněž uvedeno zařazení každého MKR do pásma odstupované ochrany krajinného rázu. V souladu s metodickým listem AOPK (8.4) se jedná o následující pásma ochrany:

Pásma I – zóna přírodní ochrany krajinného rázu

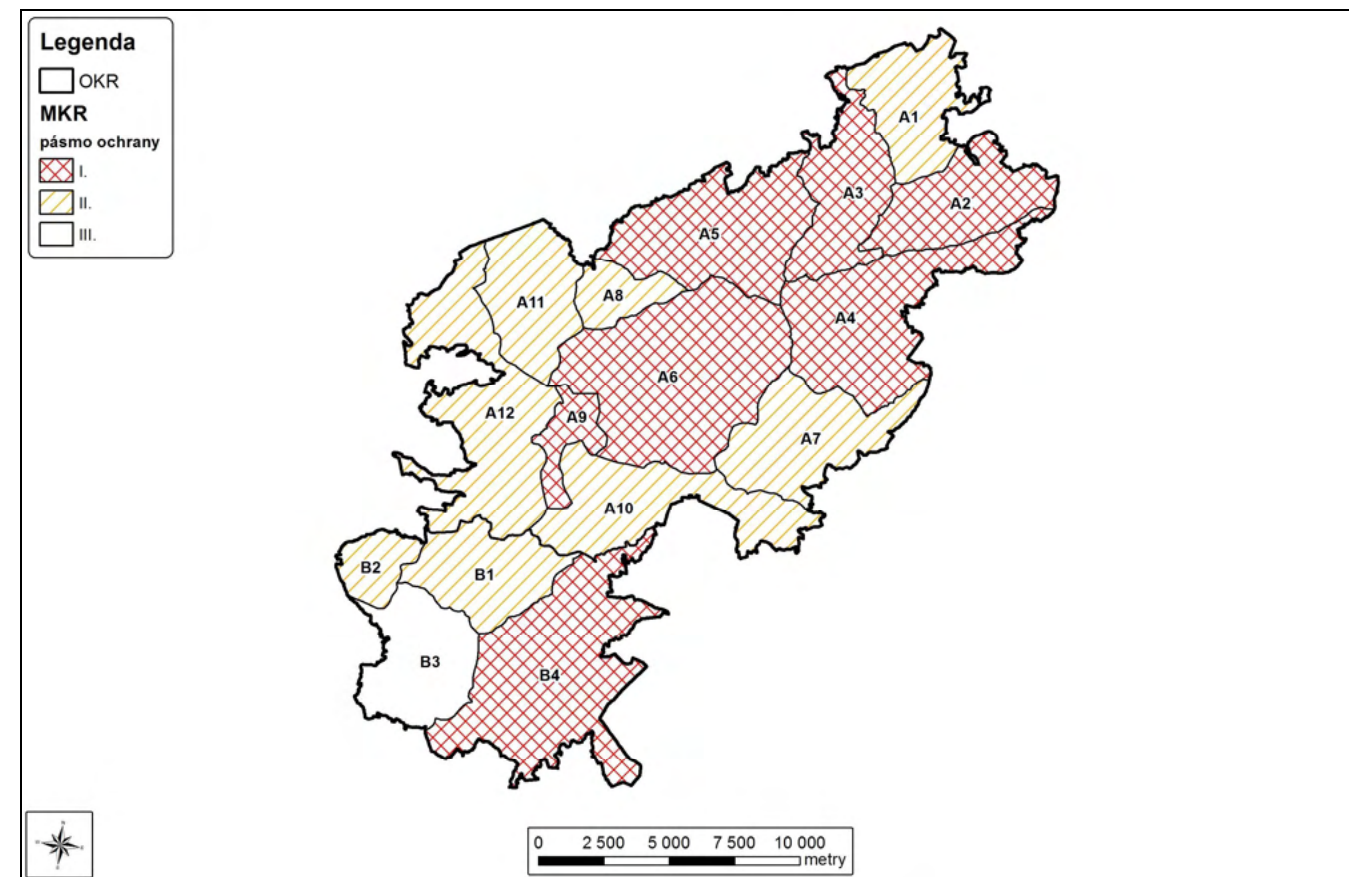
Pásma II – zóna zvláštní ochrany krajinného rázu

Pásma III – zóna obecné ochrany krajinného rázu

tab. 2: Delimitace pásem ochrany krajinného rázu v MKR v CHKO Brdy

OKR A – Centrální Brdy		Pásma ochrany		
A.1	Hrachovít	I.	II.	III.
A.2	Velcí	I.	II.	III.
A.3	Valdek	I.	II.	III.
A.4	Tok-Brda	I.	II.	III.
A.5	Hlava	I.	II.	III.
A.6	Jádrová část	I.	II.	III.
A.7	Temná	I.	II.	III.
A.8	Trubky	I.	II.	III.
A.9	Padrské rybníky a okolí	I.	II.	III.
A.10	Praha	I.	II.	III.
A.11	Bahna	I.	II.	III.
A.12	Kolvín	I.	II.	III.
OKR B – Těšínsko		Pásma ochrany		
B.1	Bradava	I.	II.	III.
B.2	Kolvín	I.	II.	III.
B.3	Nové Mitrovice	I.	II.	III.
B.4	Temín	I.	II.	III.

obr. B. 37: Delimitace pásem ochrany krajinného rázu v MKR v CHKO Brdy

B.4 Podmínky ochrany krajinného rázu a návrh opatření a limit

Jednotlivá místa krajinného rázu byla jako plošně nejmenší jednotky prostorové diferenciace zařazena podle přítomnosti a koncentrace cenných znaků a hodnot (rysovaně) krajinného rázu do tří pásem odstupovaně ochrany. Přítomnost cenných rysů krajinného rázu v příslušném MKR a jeho zařazení do pásma přísné a zvláštní ochrany s sebou nese pochopitelně také větší nároky a potřebu stanovení příslušných opatření a regulativ této ochrany.

Pásmo přísné ochrany krajinného rázu (A)

Do pásma přísné ochrany krajinného rázu náleží krajinná scenerie nejhodnotnější části zájmového území esteticky a přírodně mimořádně cenné, vizuálně jedinečné údolí horního toku Klabavy (Pádrského) potoka (MKR A.9), přírodně hodnotná jádrovou část s vizuálně exponovaným hlavním brdským hřebenem (MKR A.6), vizuálně exponované (Jinecké) Hřebenky a hřeben Brdy (MKR A.3, MKR A.4), Valdek (MKR A.4) a masív Temín (MKR B.3). Jmenované části zájmového území se vyznačují kromě uvedených krajinných znaků a rysů velmi harmonickým charakterem determinovaným vysokou koncentrací přírodních a přírodně blízkých prvků.

Pro území (MKR) zařazená do pásma přísné ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující obecné podmínky a doporučení:

- Zachovat stávající ráz území vyznačující se především obzvláště cennými přírodními hodnotami, lesnatostí jako zásadním a typickým znakem oblasti v měřítku oblastí a míst krajinného rázu i výrazným vizuálním působením
- Nenarušovat jedinečný vizuální projev specifických částí území v místech nejbližšího osídlení a zachovat bohatou druhovou, tvarovou diferencovanou rozptýlenou zeleň
- Dílečným chránit pohledově exponované partie území, především terénní hrany v okrajových částech a lesnaté horizonty s vizuálním uplatněním v dálkových výhledech
- Vyloučit nevhodné zásahy do cenných přírodních partií území (ekologické, lokality s cennými geomorfologickými jevy, rašeliniště ap.)
- V dlouhodobém výhledu (trvale) udržet plošný lesní pokryv jako určující krajinnou složku vytvářející identitu Středních Brd a Temínska; posilovat pirozenou druhovou skladbu v hospodářských lesích
- Ve zvláštním území vybudovat potrubnou turistickou infrastrukturu (informační, občerstvovací) ve formě drobných stavebních objektů respektujících zástavbou nedotčený horský lesnatý charakter území a výskyt solitérní zástavby; zabránit nadměrné koncentraci úlové a rekreační ubytovací zástavby; posílení realizací předpoklad cestovního ruchu směřovat za hranice CHKO
- Vyloučit výstavbu objektů individuální rekreace
- Zabránit vzniku nových negativních (umělých) krajinných dominant
- V přípravné fázi potenciálních a již navrhovaných záměrů provést jejich kauzální posouzení

Pásmo zvláštní ochrany krajinného rázu (B)

Pásmo zvláštní ochrany krajinného rázu se v zájmovém území také vyznačuje přítomností harmonických vztahů a harmonického měřítka. Jedná se o území krajinná scenerie rovněž velmi cenná, charakteristická především přírodních a přírodně blízkých prvků a výrazovou jednotou. Území zařazené do pásma zvláštní ochrany krajinného rázu reprezentuje celou zbylou část území zrušeného vojenského újezdu a MKR B.1 (Bradava).

Pro území (MKR) zařazená do pásma zvláštní ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující podmínky:

- Dbát zachování hodnotných vizuálních vazeb spoluvytvářených primárně přírodními znaky spojenými se specifickými vlastnostmi určenými dlouhodobou vojenskou správou území
- Dílečným chránit pohledově exponované partie území a lesnaté svahy i horizonty
- V dlouhodobém výhledu (trvale) udržet plošný lesní pokryv jako určující krajinnou složku vytvářející identitu Středních Brd a horního toku Bradavy; posilovat pirozenou druhovou skladbu v hospodářských lesích
- Zabránit nadměrné koncentraci úlové a rekreační ubytovací zástavby; posílení realizací předpoklad cestovního ruchu směřovat za hranice CHKO
- Vyloučit výstavbu objektů individuální rekreace
- Vyloučit nevhodné zásahy do cenných přírodních partií území (ekologické, lokality s cennými geomorfologickými jevy, rašeliniště ap.)
- Zabránit vzniku nových negativních (umělých) krajinných dominant
- V přípravné fázi potenciálních a již navrhovaných záměrů provést jejich kauzální posouzení

Pásmo běžné ochrany krajinného rázu (C)

Do pásma běžné ochrany krajinného rázu jsou zařazena území bez výskytu mimořádně cenných krajinných hodnot, je-li by vyřadila nejvyšší míru ochrany. Jedná se již částečně o území se zvláštním produkčním zaměřením a urbanizací s markantními dopady na obraz území a zvláštní ovlivnění harmonických vztahů a harmonického měřítka území o např. přítomností rozlehlých zemědělsky intenzivně využívaných ploch, plošné zástavby i významného umělého prvku (silničního tahu).

Pro území (MKR) zařazená do pásma běžné ochrany krajinného rázu jsou stanoveny následující podmínky:

- Dílečným chránit pohledově exponované partie území, především terénní hrany údolí a lesnaté horizonty, dominanty (Kokýn)
- Vyloučit záměry s potenciálem citelného snížení estetických hodnot, významného zásahu do prostorových vztahů a celkového narušení koloritu území daného konfigurací terénu a jeho dlouhodobým hospodářským využitím
- Zachovat bohatou nelesní tvarovou diferencovanou zeleň lenící řádoucí zvláštní krajinnou strukturu

Preventivní hodnocení krajinného rázu území CHKO Brdy

- Dbát ochrany památek chráněných objektů a cenných dochovaných dokladů životy předchozích generací
- Zabránit vzniku nových negativních (umělých) krajinných dominant; nesnižovat stávající pozici dominant především kulturně-historického významu
- Novou výstavbu realizovat v historicky konstituovaném plošném rozsahu sídel, vyloučit novou obytnou výstavbu mimo jejich zastavěná území
- Dodržováním stavebních zvyklostí venkovské zástavby kultivovat urbanistický výraz sídel a tento výraz obnovovat
- Nerozvíjet stávající rekreační (chatovou) zástavbu

B.5 Územně-analytické podklady

Informace, které je možné poskytovat údajům územního plánování v rámci územně-analytických podkladů - jevů. 17 - Oblast krajinného rázu a její charakteristika a 18 - Místo krajinného rázu a jeho charakteristika, jsou zahrnuty v kapitolách B.1 a B.3.

C. Kategorizace sídel

C.1 Úvod

Kategorizace sídel představuje vedle standardní dvouúrovňové diferenciace území další velmi důležitou úroveň ochrany krajinného rázu. Poté, co byla diferenciace sídel z hlediska jejich kvality (struktury a charakteru zástavby, projevu v krajinné scéně) a na základě těchto kritérií definice limit jejich rozvoje má své nesporné opodstatnění. Většina investic v území je realizována přímo v zastavěném území i ve vazbách na něj. Přestože situace v prostoru stávajícího Vojenského újezdu Brdy je specifická, ve velkoplošných chráněných územích (národní parky, CHKO) není z hlediska stávající legislativy i samotné podstaty jejich existence v současné době předpoklad hojnější investiční aktivity mimo zastavěné území sídel o naplnění funkčních záměrů, staveb technické infrastruktury i jiné výstavby.

Stanovení podmínek ochrany krajinného rázu na úrovni vybraných jednotek omezených oblastí krajinného rázu i míst krajinného rázu nemůže adekvátně postihnout požadavky této ochrany ve vztahu k sídelním útvarům. Požadavky ochrany krajinného rázu vyžadují v případě sídel více individuální přístup.

Oproti prostorové diferenciaci území (část B) vymezení sídel nevyžaduje analytický vklad, jenž přichází studium celé území v rámci vybraných v území. Vlastní vymezení sledovaných jednotek omezených oblastí vychází z aktuálních mapových podkladů se znázorněním plošného rozsahu zástavby. Zjištění charakteristik, na jejichž základě jsou definovány limity rozvoje sídla, je však nutno oproti prostorové diferenciaci území provést (v terénu) s větší detailností a ve větší detailu.

Jako sídlo je v této studii uváděno zastavěné území sloužící v určitém obývaných staveb. Sídel pro účely této studie není izolovaná územní zástavba, samota (hájovna, rekreační objekt i územní objekt) i osamocený reliktdívější zástavby (např. reliktdívější hospodářských stavení). Pro tyto lokality se zástavbou nelze stanovit regulativy i limity ochrany krajinného rázu, které by byly kompatibilní s regulativy i limity v případě typického obývaného sídla. Soubor vybraných soliterních objektů je uveden se stručným popisem v závěru této kapitoly. Sídla v této studii reprezentují z etnografického hlediska vymezenou krajinnou enklávu se zástavbou o obec i její část. Některé z obcí zasahují jednotlivými objekty do CHKO oproti její okraji. Hranice CHKO je však koncipována tak, aby tato sídla nebyla její součástí. Proto nejsou tato sídla předmětem hodnocení a kategorizace.

C.2 Kategorizace sídel

Sídla v CHKO Brdy, pro která jsou dále v textu stanoveny regulativy a doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu, jsou zařazena do 3 kategorií ze 4 možných. Tato kategorizace se opírá o dvě základní kritéria, kterými jsou:

- Přítomnost sídla v rámci krajinného rázu (míst krajinného rázu, popř. i v rámci územního rozsahu) dané především jeho pozicí determinující jeho vizuální uplatnění, celistvostí, přítomností dominant (pozitivních i negativních) a zařazením do svého okolí (přechodem do volné krajiny).
- Dochovanosti urbanistické struktury sídla, přítomností hodnotné architektury (dochovaná historická zástavba), jednoty zástavby z hlediska architektonického vzhledu (místo, tvar), popř. i funkčního.

Sídla zařazená do **I. kategorie** jsou charakteristická harmonickým projevem a přítomným estetickým prostředím danými souladem především s přírodními dispozicemi o reliéfu a vegetací, plynulostí přechodu do nezastavěného území, organickým usazením v krajinném rámci, čímž spolupřispívá její typický charakter území. Tato sídla se vyznačují dochovaností struktury typické pro historickou etapu osídlování území, způsobem fluvoty v území, dále vnitřní jednotou forem o místo a výrazu zástavby a také přítomností architektonických hodnot.

Sídla zařazená do **II. kategorie** se vyznačují rovněž výraznou krajinnotvornou hodnotou, vystupují jako významný spolutvorný krajinný prvek s přítomným projevem v kontextu krajinného rázu. Sídla zařazená v této kategorii nemusí vynikat přítomností zásadních architektonických hodnot i chráněných památek. Zástavba v sídle odráží jeho dřívější status bez výraznějších prvků vybojících mimo kontinuum historického vývoje o místo ve smyslu místa tak také funkce.

Sídla zařazená do **III. kategorie** dosahují běžného přiblížení v rámci krajinného rázu bez zásadnějších pozitivních i negativních projevů. Zástavba sídla se nevyznačuje přítomností architektonických i památkových hodnot ani dochovaností vodní struktury zástavby. Charakter zástavby v sídle je různorodý, v místě i vzhledu nejednotný. Typická je absence tradiční dominanty, z etnografického hlediska (promíšenost) starší a novodobé zástavby, hojnost rekonstrukcí starších objektů s realizací přístaveb, výskyt opulentních i zchátralých objektů, celková nevyváženost stavebního fondu.

Sídla zařazená do **IV. kategorie** reprezentují sídla s negativním i rušivým, popř. velmi kontrastním prostředím v rámci krajinného rázu. Charakteristické pro sídla zařazená do této kategorie je výskyt netradičních i cizorodých prvků v zástavbě, které vybojují z běžného místa zástavby, abstrahují od architektonických zvyklostí i narušují vodní historickou strukturu sídla. Absentují zde cenné architektonické i památkové chráněné objekty.

Vedle menších sídel o obcí a jejich částech se v území mohou nacházet sídelní útvary plošným rozsahem zástavby výrazně vystupující nad velikost tradičních venkovských sídel o městská sídla. Pro takové sídelní útvary nebývají individuálně definovány regulativy a doporučení, ochranu krajinného rázu zde je třeba uplatňovat na základní úrovni, specifickým způsobem s ohledem na dané krajinné podmínky a na specifický charakter zástavby. V území CHKO Brdy se žádné městské sídlo nenachází.

Dále v textu je pro každé sídlo v CHKO zpracován strukturovaný dokument popisující jeho základní charakteristiku o přítomnost památkové ochrany, pozici sídla v rámci krajinného rázu, základní historické souvislosti a vizuální projev zástavby. Ke každému sídlu je rovněž hned v úvodu přiložena faktografická část obsahující jeho zařazení podle v kapitole B provedené prostorové diferenciace území (OKR a MKR) a také demografické statistiky převzaté z veřejně dostupných údajů SÚ. Plošný rozsah sídla dokladuje aktuální snímek (výřez) ortofotomapy, který je konfrontován s rozsahem zástavby z cca třetiny 19. století zachycený v rámci III. vojenského mapování. Snímky III. vojenského mapování byly laskavě poskytnuty Laboratoří geoinformatiky Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (©).

tab. 3: Přehled sídel, jejich kategorizace a zařazení podle prostorové diferenciace

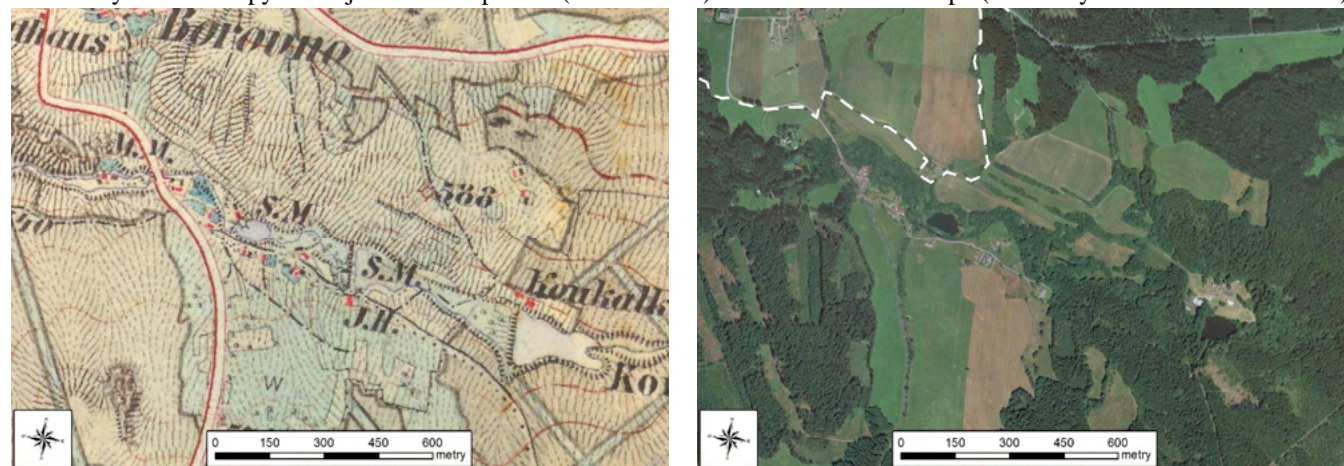
OKR A o Centrální Brdy			Kategorie			
	MKR	Sídlo	I.	II.	III.	IV.
A.2	Velcí	Velcí	I.	II.	III.	IV.
OKR B o Temínsko			Kategorie			
	MKR	Sídlo	I.	II.	III.	IV.
B.1	Bradava	Dolní Borovno	I.	II.	III.	IV.
B.2	Nové Mitrovce	Chynín	I.	II.	III.	IV.
B.1.	Bradava	Míšov	I.	II.	III.	IV.
B.2	Nové Mitrovce	Mítov	I.	II.	III.	IV.
B.2	Nové Mitrovce	Nové Mitrovce	I.	II.	III.	IV.
B.1	Bradava	Planiny	I.	II.	III.	IV.
B.1	Bradava	Teslín	I.	II.	III.	IV.
B.2	Nové Mitrovce	řelezný Újezd	I.	II.	III.	IV.

C.3 Zaniklá sídla

Na území vojenského újezdu se vyskytovaly v minulosti také další obce, které zanikly v souvislosti se zřízením a využitím vojenského újezdu (zejména dopadové plochy). Pro tato území platí delimitace ochrany krajinného rázu popsána v kapitole B, ale plochy zaniklých obcí mají specifický charakter i v rámci vymezených míst krajinného rázu. Vzhledem k tomu, že od doby zániku těchto obcí uběhly desítky let, charakter území se již výrazně změnil, a nelze již hovořit o sídlech v běžném významu tohoto termínu. Cennost území zaniklých obcí spoívá především v plochách luk a pastvin, které nesou stopy dřívějšího hospodaení v krajině. Z hlediska dalšího využití území jde o zachování stávajících krajinářských hodnot, které lze uvažovat v budoucnu o realizaci takové zástavby, která bude navázána na zemědělské využití okolních nezálečných pozemků. Taková zástavba by měla nést rovněž funkci rekreační, která by v-ak měla souviset s zemědělským využitím okolních ploch (agroturistika).

Sídlo	Dolní Borovno				obec	Borovno			
					k. ú.	Borovno			
OKR	B	T em-ínsko			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.1	I.	II.	III.	obyvatel	nejdou k dispozici			
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom				

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 ó 1878) a aktuální ortofotomapa (v etn vyzna ení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plo-ná památková ochrana:	ne
památkov chrán né objekty:	ne

Pozice sídla v -ír-ím krajinném rámci:

Men-í protáhlé sídlo lokalizované v lesnatém údolí Bradavy. Vizuální uplatn ní sídla v terénní sníflenin je nízké a áste né, pouze do jiflních sm r , kde mu nebrání jinak hojná lesní zele .

Základní historické souvislosti:

ást obce Borovno, zalofné nejpozd ji ve 14. století, p edstavuje sídelní útvar v údolí podél toku, kde d íve fungovalo n kolik mlýn . V sou asnosti zde p evafluje rekrea ní bydlení.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba místní ásti Borovna je nesouvisle rozprost ená p i toku Bradavy (zde se t emi men-ími rybníky na svém toku), cofl odpovídá historickému uspo ádání zde se nacházejících solitérn stojících mlýn í usedlostí. V zástavb se vyjímají dochované hospodá ské usedlosti (ást z nich jifl nestojí).

V pr b hu 20. století se zde-jí zástavba roz-í ila, av-ak pouze o n kolik dom , ímfl z stal zachován její rozptýlený í nesouvislý charakter. Pozd ji postavené domy nectí b flné zvyklosti (historické) venkovské zástavby.

Východn od sídla, v míst bývalé usedlosti, se nachází rekrea n využívaná osada (Koukalka) s necelou desítkou objekt . Dopravn je napojena p ímo na Borovno, resp. silnicí I/19.

Podmínky ochrany KR a dopl ující doporu ení k ochran KR:

- Novou obytnou výstavbu lze p ípusit výjime n , p í výstavb respektovat historickou parcelaci ó zabránit vzniku souvislého zastav ného území, zachovat rozptýlený charakter zástavby
- Vylou it realizaci zástavby s v t-ím odstupem od p íjezdové cesty a vyfladující zásah do lesa
- Novou ú elovou zástavbu na území sídla vylou it
- P í realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel í forem venkovské zástavby ó sedlová st echa s možným zvalbením, obdélný p dorys, orientace, podlaflnost; vylou it výstavbu bytových dom

- Zachovat bohatou vnit ní (vázanou na tok) í okrajovou zele se zna nou krajnotvornou funkcí
- Novou zástavbu vhodn koncipovat s ohledem na p echod do nezastav ného (bezlesého) území ó doplnit o diferencované výsadby stanovi-tn odpovídající zele , posílit zele p í jiflním okraji sídla
- Bránit nevhodným architektonickým zásah m u obytných staveb (p ístavby naru-ující hmotu a p dorys p edev-ím star-í obytné zástavby)
- Neroz-í ovat rekrea ní osadu Koukalka

obr. . C.1: Typická forma dispozice zd né usedlosti s hospodá skou ástí navazující na obytné stavení v pravém úhlu. Sedlová st echa s rovn í typickou valb íkou.

obr. . C.3: Dal-í p íklad úhlové dispozice a sedlového zast e-ní s valb íkou, zde s d ev ným obkladem -títu. Výraz stavby trochu naru-uje forma uzav ení pavlá ky a nevhodná vrata.

obr. . C.5: Dva nov j-í rekrea n využívané vzájemn propor n nejednotné objekty abstrahující od tradi ních zvyklostí venkovského stavitelství (asymetrický tvar st echy, prolomený -tít, celková konstrukce zadního objektu).

obr. . C.2: Rozptýlená zástavba s obdobným typem zast e-ní, s p edsunutým -títem. Podhorský charakter dokresluje absence okna ve -tít a jeho eternitový obklad v etn st echy, v oblasti hojn používané.

obr. . C.4: Novodobá p estavba objektu. Oproti p vodním stavbám je sklon st echy v t-í - cca 45°, rovn í dal-í detaily vzbuzují mírné rozpaky (tvar okna ve -tít , ne len ná okna v hlavní fasád , zp sob obkladu -títu, p ístavba garáfle).

obr. . C.6: Rekrea n využívané objekty v uzav eném areálu na Koukalce.

Sídlo	Chynín				obec	úřk			
					k. ú.	Chynín			
OKR	B	T em-ínsko			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.2	I.	II.	III.	obyvatel	204	167	89	41
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	25	36	34	18

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 a 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ne

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Menší sídlo nacházející se v pramenné oblasti Doflínského potoka na západním okraji zalesněného masívu T em-ína. Sídlem prochází silnice II/177 z Nových Mítovic do Radošic. Vizuální uplatnění sídla je vzhledem k mírně ukloněnému terénu a blízkým lesům nízké.

Základní historické souvislosti:

Obec prvně zmíněná roku 1347 a 1379 představovala vždy osadu i menší p edev-ím na zemědělsky orientované sídlo. V současnosti slouží p edev-ím k bydlení.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Drobné kompaktní sídlo vybudované na ulicovém p dorysu s jednopodlažními -títo i podélně orientovanými usedlostmi, často renovovanými a udržovanými. V ohbí silnice stojí dominantní patrový objekt bývalé fo tovny. St echy objekt jsou často zvalbené, pokryté skládanou krytinou. Zhruba ve střední části se nachází kapli ka, v její blízkosti pak památník ob tem I. světové války. Na západním okraji obce byl vybudován rybník. Sv ělí kolorit sídla dotvá í p ítomnost hojně dal-ích p írod ě blízkých prvk ů hojně listnaté zelen ě v zahradách a p edzahrádkách s pla kovými oplocením, les ě na východním okraji a bohatých luk v okolí.

Podmínky ochrany KR a dopl ůující doporu ění k ochran ě KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), p í výstavbě respektovat existující parcelaci, zachovat celistvou siluetu sídla
- Vylou it realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní sí ť a vyfukující zásah do lesa
- P í realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel ě forem venkovské

zástavby ů sedlová st echa s mořným zvalbením, obdélný p dorys, orientace, podlažnost; vylou it výstavbu bytových domů

- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na p echod do nezastav ěného území ů doplnit ů diferencované výsadby stanoví-tn ě odpovídající zelen ě
- Novou ů elovou zástavbu vybo ůjící m ě ítkem nad obytné objekty na území sídla vylou it
- Bránit nevhodným architektonickými zásah ě m ů obytných staveb (p ístavby naru-ůjící hmotu a p dorys p edev-ím star-í obytné zástavby)

obr. . C.7: Pozitivní p íklad zachovalého objektu s adou typických atribut ě. Výrazn ě p íznív ě p sobí zejména uplatn ění -indulové krytiny a st ížlivá barevnost.

obr. . C.8: Dominantní stavba bývalé fo tovny, citlivě rekonstruovaná do dnešní podoby.

obr. . C.9: Výrazná a esteticky hodnotná kapli ka ve středě sídla s rustikální len ěnými lisenami; v pozadí se uplat ůje hmotu chalupy s typickými prvky.

obr. . C.10: Památník ob tem I. světové války v pla kovém ohrádk ě v sousedství informa ěního panelu s turistickou mapou; v pozadí zda ěle rekonstruovaná chalupa se sedlovou st echou a valbi kami.

obr. . C.11: Nov ě p estavn ě chalupa si zachovává p vodní hmotov ě len ění, rovn ě fl p ístavba krytého parkovacího stání navozuje obvyklou ůhlovou dispozici staveb. Výrazn ě p sobí asymetrická vertikála okna ve -tí .

obr. . C.12: P sobivý akcent obecní nádrře a hospod ě ských usedlostí dochovaného vzhledu na západním okraji sídla

Sídlo	Mí-ov				obec	Mí-ov			
					k. ú.	Mí-ov			
OKR	B	Temínsko			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásmo	B.1	I.	II.	III.	obyvatel	442	285	229	103
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	49	62	67	58

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 ó 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plošná památková ochrana:	ne
památkově chráněné objekty:	ano ó venkovská usedlost ev. . 15 (p v. . p. 50)

Pozice sídla v širším krajinném rámci:

Vcelku rozlehlé sídlo uzavřené v okolních lesích vytváří s nezastavěným okolím poměrně rozlehlou bezlesou k jihu ukloněnou enklávu. Sídlem prochází silnice I/19. Výše položená zástavba situovaná severně od silnice I/19 se uplatňuje i z větší vzdálenosti ó p i cest z vrchu Nad Maráskem (od jihu).

Základní historické souvislosti:

P vodní osada pocházela zřejmě ze 14. století, první je připomínána roku 1349, kdy patřila rofmitálskému arcibiskupskému statku. V době husitských válek obec zcela zanikla. K její obnově dochází na konci 17. století, kdy zde začala pracovat skelná huť. V té době byl také u Mí-ova postaven panský Dvůr, později pojmenovaný nejprve B lehrad (v severní části obce). Dležitou roli hrálo rovněž hospodářství na zemědělské půdě (pastva) a v lesích. V současnosti obec slouží bydlení a v hojně míře také individuální rekreaci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

P vodní ulicový charakter je přes pozdější znárodnění stávající zástavby dobře patrný i na současném pohledu sídla. Zástavbu dnes tvoří dvě uliční osy ó první jdoucí od prázdné silnice (obecního úřadu) k jihu, druhá ne zcela souvislá pak jde severně cca paralelně s prázdnou komunikací. V jihovýchodní části se historicky nachází menší oddělená enkláva (Huť), dnes tvořená rekreační zástavbou. V zástavbě jsou hojně zastoupeny kdejakého hospodářské usedlosti ó jednopodlažních protáhlých stavení, v případě kvalitně renovovaných. Vedle těchto hodnotných objektů upomínajících na dřívější hospodářský charakter sídla se na vzhledu sídla negativně projevují novější rekreační využívané stavby z pozdějšího období abstrahující od zvyklostí venkovské (hospodářské) zástavby. Architektonicky atypickou stavbu s pultovou střechou reprezentuje také objekt obecního úřadu (viz foto). V jižní části sídla na velkém pozemku vybudován komponovaný prostor charakteru arboreta s menšími

rybníky. V nich kterých partiích sídla se z etelně projevují městské prvky (plné oplocení, okrasná zeleň (nep vodních druhů). Ve východní části sídla stojí dochovaná památkově chráněná roubená usedlost (viz foto). Skládané střešní krytiny jsou pokládány z osinku, tašek, ojedinelé i z bitulice.

Dominantní stavbou je patrový objekt bývalé školy, na který navazuje menší remíz vrostlých dubů a lip. Nad budovou bývalé školy mezi dvěma lipami byl umístěn památník T. G. M. a obojstranně svatováňkové války. Uvnitř sídla se vyskytuje a značně (tvarově i druhově) diferencovaná zeleň zahrnující vzrostlé listnáče (dub, lípa), jehličnany (smrk, jedle), ovocné stromy v zahradách, keřů a také jifiž zmíněnou okrasnou zeleň. Hojně ji zastoupena v jižní části sídla.

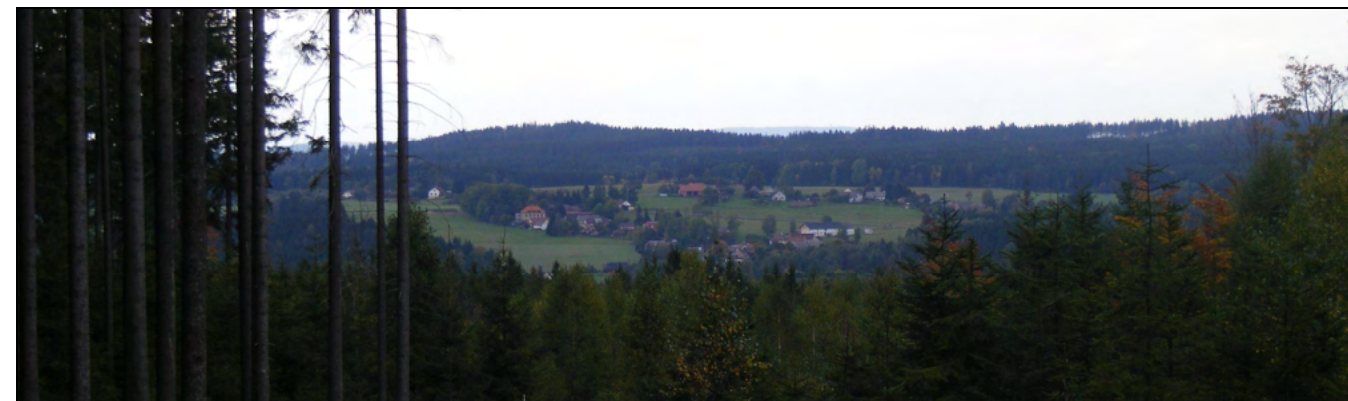
Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazbě na strukturu stávající zástavby (proluky), při výstavbě respektovat existující parcelaci
- Vyloučit realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, soliterně mezi stávající zástavbou severně a jižně od silnice I/19, bez vazby na stávající cestní síť a vyřadující zásah do lesa
- Při realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel i forem venkovské zástavby ó sedlová střecha, obdélný půdorys, orientace, podlažnost; vyloučit výstavbu bytových domů
- Novou zástavbu vhodně koncipovat s ohledem na přechod do nezastavěného území ó doplnit o diferencované výsadby stanoviště odpovídající zeleni
- Novou úložnou zástavbu vybojčit měřítkem nad obytné objekty na území sídla vyloučit
- Bránit nevhodným architektonickým zásahem u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a půdorys původně starší obytné zástavby)
- Uplatňovat dle slednou ochranu dochovaných historických staveb a cenných památkově chráněných objektů

obr. C.13: Pohled na severní část Mí-ova (B lehrad) od silnice I/19 ó z východního okraje sídla

obr. C.14: Pohled na Mí-ov od jihu z turistické cesty vedoucí z vrchu Nad Maráskem

Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Brdy

obr. . C.15: Bývalá škola prochází celkovou rekonstrukcí. Patrné je zvýšení atiky a nové zastřešení s podkrovními okny. Úpravy dominantního objektu lze hodnotit pozitivně.

obr. . C.17: Pědsazená hospodářská usedlost v blízkosti silnice I/19; v okolí louky; v pozadí je další shluk hospodářských objektů samostatná usedlost (viz C.19).

obr. . C.19: Památník pod lipami postavený k 80. narozeninám T. G. M a k uctění obětí I. světové války.

obr. . C.16: Památkově chráněná roubená usedlost ve východní části sídla (ev. . 15) s přesahem sedlové střechy a zdobnými okny.

obr. . C.18: Venkovská usedlost dispozičního typu volného trojstranného dvora. U hlavního obytného objektu se uplatňuje výrazné valbové zastřešení.

obr. . C.20: Chalupa zachovává původní hmotové rozvržení, materiály a prvky (lenění oken, barevnost). Zdařilý příklad rekonstrukce pro individuální rekreaci.

obr. . C.21: Při stavbě objektu byla zachována původní hmota. Rozpačitě ale působí užití tvrdých nejených oken ve střeše a v kontextu oblasti nevhodný druh střechy (leskle působící).

obr. . C.23: Vilová novostavba městského typu za plným oplocením bez ambicí k organickému zaplnění do charakteru okolní zástavby.

obr. . C.25: Patrový rekreační objekt s balkonem ve střešové části, nejednotnými tvary oken a různobarevným provedením fasády.

obr. . C.22: Poměrně nevýrazný objekt, hmotově odpovídající charakteru zástavby v regionu. Vyznačuje se sice některými drobnými nedostatky, ty jsou ale vesměs řešitelné budoucí citlivou rekonstrukcí (např. tvar a lenění oken, uspořádání střechy, zvýraznění půdní plochy).

obr. . C.24: Architektonicky nezdařilý rekreační využívaný objekt ve všech ohledech abstrahující od zvyklostí venkovského stavitelství.

obr. . C.26: Kompaktní novodobá rekreační přestavba s nezvyklým rozvržením a tvary oken a sedlovou střechou sahající téměř k terénu.

Sídlo	Mítov				obec				
					Nové Mítrovice				
					k. ú.				
					Mítov				
OKR	B	T em-ínsko			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.2	I.	II.	III.	obyvatel	287	179	141	48
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	39	41	48	48

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 ó 1878) a aktuální ortofotomapa (v etn vyzna ení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plo-ná památková ochrana:	ano ó vesnická památková zóna
památkov chrán né objekty:	ano ó vodní mlýn (. p. 14); venkovské usedlosti (. p. 17 a . p. 23); vý-ínné opevn né sídli-t - hradi-t a z ícenina hradu Mítov (Li-k v hrad), z ícenina a archeologické stopy; vý-ínné opevn né sídli-t - hradi-t Kok-ín, archeologické stopy

Pozice sídla v -ír-ím krajinném rámci:

Protáhlé sídlo lokalizované v údolí Mítovského potoka, po obou stranách jeho toku. Vizuální uplatn ní sídla je nízké, nevystupuje nad údolní sníženinu.

Základní historické souvislosti:

Ves prv n zmi ovaná roku 1349 byla založena jako zem d lsky orientované sídlo. Nedaleko obce stojí dv hradi-t , která zde vznikla z e jm jífl v prehistorické dob . Prvním z nich je hradi-t Kok-ín na stejnojmenném vrchu, pojmenovaném z e jm podle zdej-ího hajného Koke-e. Druhým hradi-t m je mítovský hrad, jinak zvaný "Li-k v", lefící v blízkosti zdej-ího kamenolomu. Hrad je nazvaný podle rodu Li-k , který zde vlastnil ásti pozemk . Vývoj obce je od první poloviny 17. století spjat s Novými Mítrovicemi. Do té doby spadají po átky dobývání fležné rudy v okolí. Rozvoj obce se pak díky hutnictví odehrává p edev-ím v pr b hu 18. století a první poloviny 19. století. Pozd ji zde fungoval hamr na zbran . Sou asnost obce je spojena p edev-ím s bydlením a rekreací.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Údolní sídlo rozkládající se po obou b ezích Mítovského potoka a podél místní komunikace tvo í z v t-í ásti zástavba bývalých usedlostí i dvor . Ve vý-e položené východní ásti sídla stojí nov j-í zrekonstruované p eváfln rekrea n vyuflívané objekty charakteristické p ítomností povále ných architektonických prvk . V nejniř-í ásti vsi v blízkosti men-í nádrfky se nachází n kolik dochovaných objekt lidové architektury. Mezi nimi vyniká dochovaný patrový roubený mlýn se -índelovou st echou,

pavlá kou v bo ním pr elí, dal-ími tradi ními prvky venkovské architektury a také mlýnským kolem. Opodál stojí dal-í roubené usedlosti, z nichfl n které jsou pod památkovou ochranou. St e-ní krytiny sedlových st ech n kde se zvalbením tvo í nej ast jí ta-ky i osinkové -ablony, místy se vyskytuje kanadský -índel. P evafluje pla kové oplocení zahrad.

P i pr jezdní cest v západní ásti sídla stojí v okrasné zeleni udrfíovaná kaple. Kolorit sídla dotvá í bohatá vzrostlá listnatá i jehli natá ze , vázaná jednak na Mítovský potok, v hojně mí e se vyskytující také na p echodu sídla do svého okolí ó luk len ných místy nelesní zelení.

Podmínky ochrany KR a dopl ůjící doporu ení k ochran KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazb na strukturu stávající zástavby (proluky), p i výstavb respektovat existující parcelaci
- Vylou it realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní sí a vyřadující zásah do lesa i doprovodných porost podél Mítovského potoka
- P i realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel i forem venkovské zástavby ó sedlová st echa, obdélný p dorys, orientace, podlařnost; vylou it výstavbu bytových dom
- Novou zástavbu p i okrajích sídla vhodn koncipovat s ohledem na p echod do nezastav ného území ó doplnit o diferencované výsadby stanovi-tn odpovídající zelen
- Novou ú elovou zástavbu vybo ůjící m ítkem nad obytné objekty na území sídla vylou it
- Nenaru-ovat zásadn ji charakter navazujících nezastav ných ploch len ných nelesní zelení
- Bránit nevhodným architektonickým zásah m u obytných staveb (p ístavby naru-ující hmotu a p dorys p edev-ím star-í obytné zástavby)
- Uplat ovat d slednou ochranu dochovaných historických staveb a cenných památkov chrán ných objekt

obr. . C.27: Pohled na Mítov od severozápadu (ze silnice od Ho ehled)

obr. . C.28: Pohled na Mítov od Nových Mítrovic (od jihovýchodu; v pozadí Kok-ín)

obr. . C.29: Památkov chrán ěný mlýn ó patrová hlavní stavba s výraznou pavla í a –indelovou st echou. Polovalba uplatn ěna jen na jednom –títu. Doklad správného p ístupu k zachování stávajících hodnot území.

obr. . C.30: Památkov chrán ěná udrfovaná roubená usedlost . p. 23 v pohledu p es nádrfkou v dolní ásti sídla

obr. . C.32: P eváfn –tívov orientované hospodá ské usedlosti ve východní vstupní ásti do sídla

obr. . C.31: Udrfovaná roubená památkov chrán ěná usedlost . p. 17 se zvalbením ve –tít

obr. . C.33: Udrfovaná kapli ka zdobená plochými lísénami dopln ěná okrasnou zelení

obr. . C.34: Jedna z typických chalup pro–la v nedávné době rekonstruované. Je–t ě p ízniv j–ího dojmu bude dosaeno poté, co nová krytina získá patinu. P íjateln ě se zde uplat ůjí i viký e, jinak nep íli–roz–í ené v regionu.

obr. . C.36: Jijá rekonstruovaná usedlost, u níž z stalo zachováno pouze hmotové len ní. Vlivem uplatn ění soudobého í nep vodního tvarosloví (tvar a len ní oken, viký e, lesklá st e–ní krytina) odpovídá celkový výraz standardním novostavbám, což zde ale není nutné vnímat negativn ě .

obr. . C.35: Charakteristická zástavba sídla ó podéln orientovaná usedlost s bedn ěným –títem, zvalbením a skládanou st e–ní krytinou

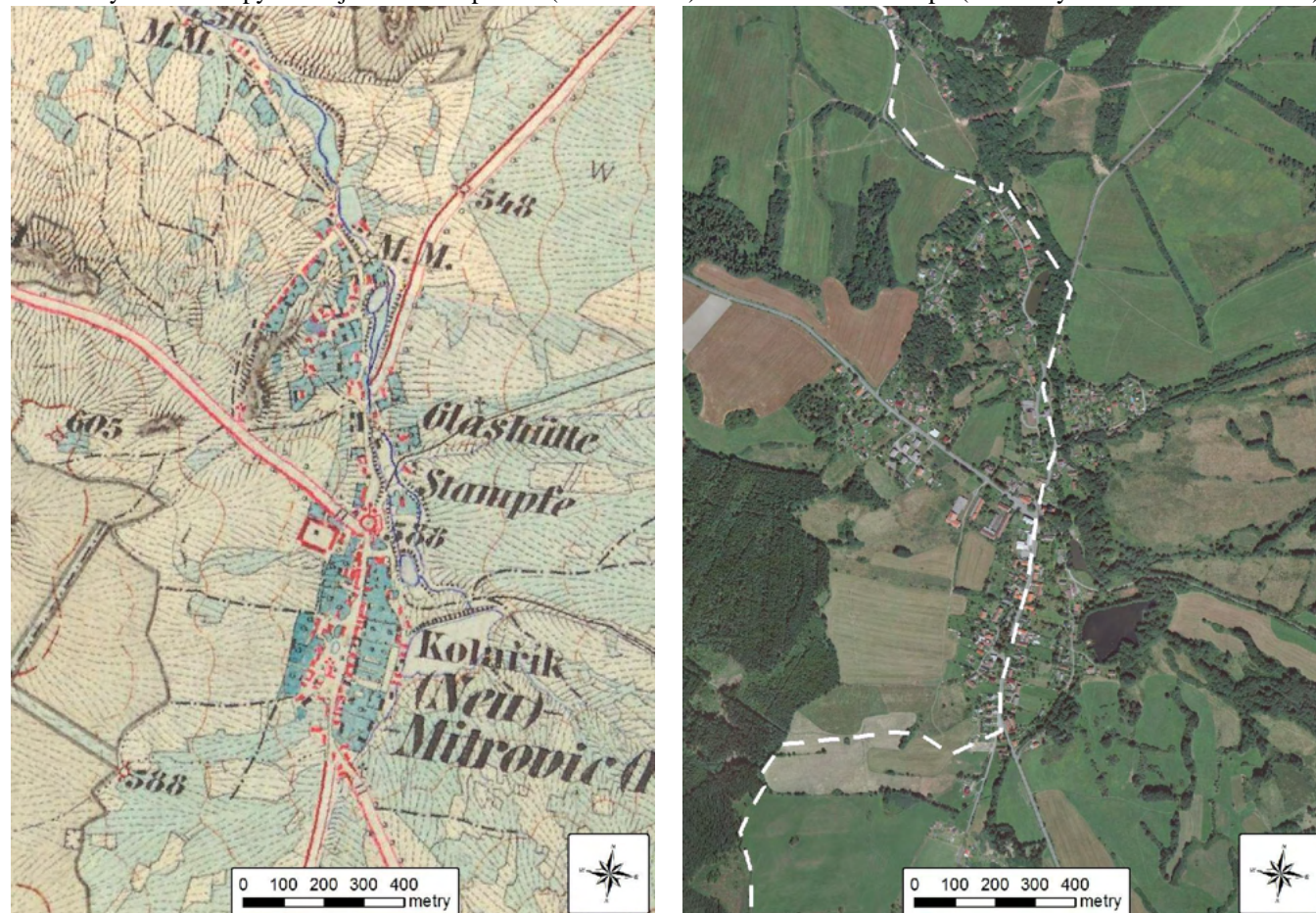

obr. . C.37: Rekrea ní objekty p í Mítovském potoce ve východní ásti sídla

Sídlo	Nové Mitrovice				obec	Nové Mitrovice			
					k. ú.	Nové Mitrovice			
OKR	B	T em-ínsko			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.2	I.	II.	III.	obyvatel	820	580	342	215
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	96	108	108	118

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 ó 1878) a aktuální ortofotomapa (v etn vyzna ení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:	
plo-ná památková ochrana:	ne
památkov chrán né objekty:	ano ó kostel sv. Jana Nepomuckého, k ífl u kostela, socha P. Marie Svatohorské, venkovská usedlost . p. 39
Pozice sídla v -ir-ím krajinném rámci:	
Sídlo rozkládající se podél Mítovského potoka a v jifní ásti rovn fl podél jeho levostranného p ítku Doflínského potoka. Oba toky protékají m lkým odlesn ým údolím, které zvolna k západu a východu stoupá do zalesn ých poloh. Sídlem prochází silnice . II/177, která z ásti tvo í hranici p ípravované CHKO, v severní ásti ji tvo í silnice do Planin. Vizualní uplatn ní sídla je limitováno údolní polohou, resp. její odlesn nou ástí. V t-í ást sídla lze p ehlédnout z rozhledny Na Skále stojící nad fielezným Újezdem (viz foto), men-í ást s dominantou kostela sv. Jana Nepomuckého také ze severu (od Planin).	
Základní historické souvislosti:	
První písemná zpráva o obci se datuje k roku 1626. Tou dobou byla obec drobnou osadou jménem "Hut ", tvo enou pouze 8 chý-emi a náležející k fieleznému Újezdu, zalofněmu o 3 století d íve.	

V tomto období se zde t ífla fielezná ruda a ke konci 17. století v okolí také st íbro. Hutnictví tvo ilo po dlouhá léta hlavní zdroj obflivy místních, hospoda ení na málo úrodných p dách m lo malého významu. Mezi roky 1868 a 1931 fungovala v obci sklárna. V sou asnosti je v provozu země d lské družstvo, obec sloufí bydlení a individuální rekreaci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo vybudované na ulicovém p dorysu v severojifním sm ru podél toku Mítovského potoka a silnice ze Lná do Spáleného Po í í, v severní ásti pak podél cesty do Mítova. Ve 20. století se zástavba roz-í ila i severozápadním sm rem podél silnice do Spáleného Po í í.

V centrálním bod ě na k íflovatce obou cest stojí výrazná dominanta barokního kostela Svatého Jana Nepomuckého s centrálním osmibokým presbytá em, moflná podle návrhu J. Santiniho, zasluhující v-ak renovaci. V blízkosti kostela se nachází budova fary s mansardovou st echou. P ed kostelem je umíst ěn Kristus na vysokém k íflí a pod lípou také velmi d stojný památník ob tem obou sv tových válek. Na opa né stran p es silnici stojí výrazná hmota ó patrová budova bývalé -koly s hodinami ve st ední ásti nad hlavní ímsou (viz foto). Dominantním objektem je rovn fl patrová budova obecního ú adu s p ílehlým kulturním sálem.

Na zástavb obce je patrný vývoj architektury za poslední cca dv století, která tím nep sobí zcela jednotn . V jifní ásti obce v okolí krat-í protáhlé návsi a dále k jihu stojí ojedin le cenná dochovaná (roubená), ást ji pak pozd ji rekonstruovaná hospodá ská stavení, v t-inou se -títovou orientací. Vedle nich byly pozd ji p ístaveny patrové vily. V posledních letech pak také p íbyly novostavby katalogového charakteru. Severní ást sídla je tvo ena p edev-ím zástavbou n kdej-ích hospodá ských stavení, ásto zachovalého výrazu. Na východní stran od silnice byly postaveny chatové objekty. Nad zástavbu vystupuje cihlový komín bývalé sklárny.

P í severozápadní ásti sídla p í silnici na Spálené Po í í stojí 5 dvoupatrových bytovek s plastovým oplá-t ěním v bílé barv ě a sedlovým zast e-ěním. V jejich sousedství se nachází objekty země d lského areálu, jejichfl vizuální projev je v-ak nízký. Dále k okraji sídla pak stojí p ízemní i patrová rodinná zástavba.

V sídle je p ítomna hojná zele , na protáhlé návsi stojí po obou stranách silnice alej lip a také socha P. Marie Svatohorské. Ve zna né mí e se zele vyskytuje i na p echodu sídla do volné krajiny a také v okolí vodních ploch, kterých je v jeho intravilánu n kolik.

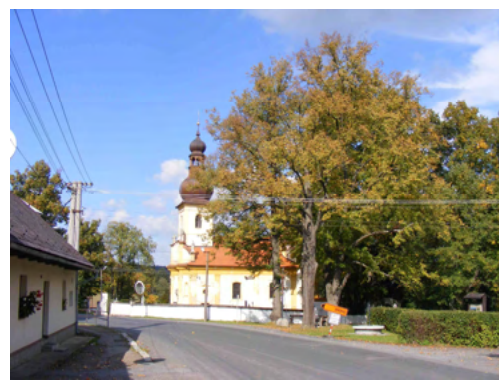
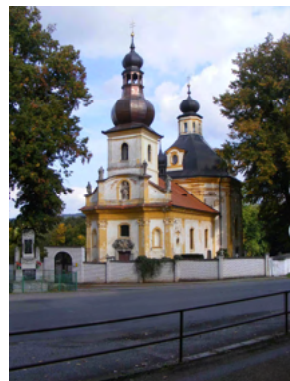
Podmínky ochrany KR a dopl ůující doporu ení k ochran ě KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazb ě na strukturu stávající zástavby (proluky), p í výstavb respektovat existující parcelaci
- Vylou it realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní sí ě a vyfladující zásah do lesa i doprovodných porost podél Mítovského potoka a vodních ploch
- Podpo it úst ední pozici kostela sv. Jana Nepomuckého v zástavb sídla (renovovat), vylou it zám ry sniflující jeho dominanci
- P í realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel i forem venkovské zástavby ó sedlová st echa, obdélný p dorys, orientace
- Novou zástavbu p í okrajích sídla vhodn ě koncipovat s ohledem na p echod do nezastav něho území ó doplnit o diferencované výsadby stanoví-těn odpovídající zelen
- Dbát o bohatou vnit ní (komponovanou) i okrajovou zele
- Bránit nevhodným architektonickým zásah m u obytných staveb (p ístavby naru-ující hmotu a p dorys p edev-ím star-í obytné zástavby)
- Uplat ovat d slednou ochranu dochovaných historických staveb a cenných památkov chrán ěných objekt
- Neroz-í ovat zástavbu o typové objekty sloufící individuální rekreaci a bytové domy

obr. . C.38: Pohled k Novým Mitrovicím (v levé části snímku) z rozhledny na vrchu Na Skále; v pravé části snímku plochá elevace Marásku.

obr. . C.39 a . C.40: Dominanta kostela sv. Jana Nepomuckého.

obr. . C.42: Objekt fary se zajímavou polovalbovou mansardovou stěchou, vypovídající o významu stavby. Doklad příznivé kompozice architektonicky hodnotné budovy v sídle.

obr. . C.41: Socha P. Marie Svatohorské na návsi.

obr. . C.43: Na objektu bývalé školy jsou patrné stavební úpravy přibližně ze 70. let a zejména z pozdější doby plechová střecha. Budoucí náprava by měla směřovat k výměně střešní konstrukce (zvýraznění průhledů, jeho členění a příznání osobnosti, okna apod.) a rovněž k rekonstrukci interiéru (budova postrádá odpovídající prostor před vstupem).

obr. . C.44: Hodnotná architektura roubené usedlosti s pravidelnou formou otevřeného dvora. Zdaile rekonstruovaný soubor.

obr. . C.46: Typický objekt se sedlovou střechou a polovalbou nad zděným štítem, s přírodním leštěným dřevem okenních otvorů a jejich uspořádání.

obr. . C.48: Dvoupodlažní bytovky se světlým plastovým opláštěním a nízkou sedlovou střechou při silnici na Spálené Poříčí.

obr. . C.45: Chalupa s polovalbovou mansardovou střechou a přírodním dřevěným štítem. Je zde zachováno veškeré přírodní tvarosloví (fasáda, barevnost, materiály, okenní otvory). Objekt se příznivě projevuje i díky své náročné poloze.

obr. . C.47: Chatová zástavba lokalizovaná v bezprostřední vazbě na přírodní zástavbu (v popředí).

obr. . C.49: Novostavba rodinného domu v jižní části sídla s charakteristickými moderními prvky bez vazby na zvyklosti venkovské zástavby (přírodní dorys, balkon pod vikýřem na oválné apsidě ve štítovém průhledu, oplocení aj.).

Sídlo	Planiny				obec				
					Nové Mitrovice				
					k. ú.	Planiny			
OKR	B	T em-ínsko			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.1/B.2	I.	II.	III.	obyvatel	144	136	63	5
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	18	26	23	17

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 ó 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plo-ná památková ochrana:	ne
památkov chrán né objekty:	ne

Pozice sídla v -ir-ím krajinném rámci:

Drobné sídlo lokalizované v odlesn né kotlin ě i sedle mezi vrchy Kok-ín a Nad Maráskem. Sídlem prochází silnice z Borovna do Nových Mitrovic. Vizuální uplatn ě sídla nastává pouze v odlesn ném území v okolí sídla.

Základní historické souvislosti:

Osada vznikla po átkem 17. století v souvislosti s kácením les ě a výroby d ev ného uhlí pro pot eby hutí v okolí (Mítov, Nové Mitrovice). Na po átku 18. století zde bylo postaveno 12 roubených stavení pro místní uhlí e. V sou asnosti sídlo slouží bydlení a rekreaci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Drobné sídlo postavené striktn ě na ulicovém p dorysu v jedné ad podél jižní strany cesty. V t-í ást zástavby tvo í bývalé hospodá ské usedlosti. Jednopodlažní -ítov orientovaná stavení mají v t-inou sedlové st echy pokryté osinkovými -ablonami ě ta-kami. Pozd ě byla zástavba roz-í ena v jihozápadní ásti p ě hlavní silnici. P ě východním okraji zástavby lze u dvou stavení pozorovat zachovalé konstruk ní prvky p vodní venkovské zástavby ó roubení (viz foto). Celistvý projev historické ásti sídla daný výrazovou jednotou zástavby naru-uje rekrea ě využívaný objekt ve východní ásti pocházející ze 70. let minulého století. V blízkosti hlavní silnice stojí rekonstruovaná d ev ná zvonice z roku 1931. Sídlo se vyzna uje hojnou zelení, p edev-ím v zahradách dom ě (ovocné stromy).

Východn ě od obce byl na p elomu 80. a 90. let minulého století postaven objekt kravína. V jeho sousedství se nachází výrazná patrová hmota bývalé fo tovný d íve v majetku pražské kapituly (nyní ve správ ě Les ě R). P ě ní stojí patrn ě doprovodný hospodá ský objekt. Ob opu-t né stavby jsou v havarijním stavu. Jihovýchodn ě od hlavní ásti sídla p ě okraji lesa stojí izolované dv usedlosti (Na Pile).

Podmínky ochrany KR a dopl ůjící doporu ění k ochran ě KR:

- Novou obytnou výstavbu lze p ěpustit výjim ěn ě, situovat ve vazb ě na strukturu stávající zástavby (proluky), p ě výstavb ě respektovat historickou parcelaci, zachovat celistvou siluetu sídla
- Vylou ět realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní sí ě
- P ě realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel ě i forem venkovské zástavby ó sedlová st echa s mofním zvalbením, obdělný p dorys, orientace, podlažnost; vylou ět výstavbu bytových dom ě
- Novou ú elovou zástavbu na území sídla vylou ět
- Novou zástavbu vhodn ě koncipovat s ohledem na p echod do nezastav ěného území ó doplnit o diferencované výsadby stanovi-těn odpovídající zelen ě
- Bránit nevhodným architektonickým zásah ěm u obytných staveb (p ěstavby naru-ující hmotu a p dorys p edev-ím star-í obytné zástavby)
- Uplat ůvat d slednou ochranu dochovaných historických staveb
- Revitalizovat objekty bývalé fo tovný

obr. . C.50: Pohled na Planiny od západu; v pozadí Kok-ín.

obr. . C.51: D ev ná zvonice s k íflem na vrchu roku 1931 u hlavní silnice. obr. . C.52: Hospodá ská zástavba ve vstupní ást obce na k íflovatce hlavní silnice.

obr. . C.53: Dvojice hmotov stejných chalup s odli-n
pojednaným -títem je názorným p íkladem d ív j-í
štypizaceo, kdy se p írozen pouřřvaly osv d ené principy a
prvky p í zachování individuality.

obr. . C.54: Kristus na k řífi na vysokém podstavci u hlavní
silnice s datací 1884.

obr. . C.55: Skupina n kolika objekt pravidelného
uspo řádání p sobí harmonickým dojmem. Inspirující je, že
stavby vznikly v dob , kdy neexistovaly regulativy, ani
územní plány.

obr. . C.56: Pohled na jižní okraj jednopodlažní zástavby
bývalých hospodá ských jednopodlažních stavení (zadní
pohled)

obr. . C.57: Hospodá ské stavení vyzna ující se
jednoduchostí tvar a respektováním pravidelného
p dorysného uspo řádání.

obr. . C.58: Dal-í ukázka pravidelného uspo řádání zástavby
sídla Planiny.

obr. . C.59 a obr. . C.60: Bývalá fo tovna východn od sídla. Stavba z bílých lícových cihel se vyzna uje architektonicky
hodnotným len ním fasády, uřřitím zdobných d ev ných prvk ve -tít a dal-ími zajímavými detaily. V sou asné dob je
objekt opu-t ný a chátrá v t sném obklopení náletové zelen .

obr. . C.61: Hodnotný objekt materiállov í výrazov
obdobný se sousední fo tovnou, p vodn se jednalo z ejm o
doprovodnou hospodá skou stavbu v areálu. V sou asnosti
rovn íl bez vyuřřití a neudřřovaný.

obr. . C.62: Typový rekrea ní objekt s garáfovou
dostavbou bez vztahu k charakteru zástavby v sídle í ke
zvyklostem venkovské zástavby obecn ; v jinak jednotné
zástavb sídla ojedin ílý

Sídlo	Teslíny				obec	V –ín			
					k. ú.	V –ín			
OKR	B	T em–ínsko			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.1	I.	II.	III.	obyvatel	nejdou k dispozici			
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom				

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 ó 1878) a aktuální ortofotomapa

Indikátory a hodnoty:

plo–ná památková ochrana:	ne
památkov chrán –né objekty:	ne

Pozice sídla v –ir–ím krajinném rámci:

Malá osada nacházející se na pomezí St edo eského a Plze ského kraje. Sídlem prochází silnice I/19. Sídlo obklopují ze v–ech stran lesní porosty, jeho vizuální uplatn –ní je tak i p es polohu ve zna –né nadmo ské vý–ce (705 m n.m.) minimální.

Základní historické souvislosti:

P vodní osada byla sou –ástí benediktinského probo–tství Ba–tín i Teslín a nacházela se oproti sou asnosti cca 2 km severn –v blízkosti Ho ej–ho Padr ského rybníka. Vedle dvora zde stával gotický kostel sv. Jana K titele, jehož torzo bylo zde bylo patrné je–t ke konci 19. století. Stávající sídlo stojí v míst –bývalé samoty, o to z ejm –od konce 16. století. Krom obytné zástavby je zde p ítomen i men–í skladový areál (d evo). Nezastav –né okolí sídla uvnit –lesního porost –vypl ují louky.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Zástavba drobného sídla ó osady ítající necelých 10 obytných stavení je lokalizována p edev–ím p i severní stran –silnice I/19. Jedná se p eváfn –o podélným pr –elím orientovanou jednopodlažní zástavbu se sedlovou st echou a skládanou krytinou (osinek) pocházející z 20. století. U dvou objekt –jsou dob e patrné konstruk –ní prvky tradi –ní venkovské architektury ó hrázd –ní. Podél jifní strany, kde stávala v t–í –ást zástavby, se s výjimkou ú elového areálu nachází v p edsazené poloze (na východní stran –) kvalitn –rekonstruovaná bývalá hospodá ská usedlost (viz foto). Pod t emi jedlemi p i silnici je umíst –n k ífl na tesaném podstavci. Západn –od sídla se nachází torzo bývalého seník –z p elomu 18. a 19. století. Ze severní i jifní strany sídlo prakticky bezprost edn –p echází do souvislé lesní zelen –. U dom –se nacházejí zahrady s pla –kovým oplocením. V okolí sídla se v hojn –é mí e vyskytuje lenitá nelesní zele –ó remízky, skupinami, solitéry i liniovou zelení, dokládající místy d ív –j–í len –ní p dy.

Podmínky ochrany KR a dopl –ující doporu –ení k ochran –KR:

- Novou obytnou výstavbu lze p ípustit výjim –e n , situovat ve vazb –na strukturu stávající zástavby (proluky), p i výstavb –respektovat historickou parcelaci
- Vylou –it realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní sí –a vyřadující zásah do rozptýlen –é (liniov –é) zelen –i lesa
- P i realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel –i forem venkovské zástavby ó sedlová st echa, obdélný p dorys, orientace, podlažnost; vylou –it výstavbu bytových dom –
- Novou zástavbu vhodn –koncipovat s ohledem na p echod do nezastav –ného území ó doplnit o diferencované výsadby stanovi–tn –odpovídající zelen –
- Novou ú elovou zástavbu na území sídla vylou –it
- Nenaru –ovat zásadn –ji charakter navazujících nezastav –ných ploch –len –ných nelesní zelení
- Bránit nevhodným architektonickým zásah m u obytných staveb (p ístavby naru–ující hmotu a p dorys p edev–ím star–í obytn –é zástavby)

obr. . C.63: Mlad–í jednopodlažní zástavba s h ebem orientovaným souhlasn –s pr jezdní komunikací a s pla –kovým oplocením.

obr. . C.65: Zda ile rekonstruovaný objekt vykazuje typické znaky tradi –ní místní zástavby ó jednoduchá obdélníková dispozice, sedlová st echa s polovalbou nad d evem obloženým –títem.

obr. . C.64: Myslivna v tzv. tyrolském stylu z hrázd –ného zdíva je po architektonické stránce nejzajímav –j–í stavbou malé osady.

obr. . C.66: K ífl na kamenném podstavci pod t emi jedlemi u hlavní silnice.

Sídlo	Velcí				obec				
					Brdy, Ohrazenice				
					k. ú.				
					Hrachovít , Ohrazenice u Jince				
OKR	A	Centrální Brdy			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	A.2	I.	II.	III.	obyvatel	580	301	195	3
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	58	68	272	4

Historický snímek mapy II. vojenského mapování (1866 ó 1852) a aktuální ortofotomapa (v etn vyzna ení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plo-ná památková ochrana:	ne
památkov chrán né objekty:	ne

Pozice sídla v -ir-ím krajinném rámci:

Torzo p vodního sídla lokalizovaného podél Pstruhového potoka a nad jeho levým břehem. Hojná rozptýlená zele v okolí sídla, blízké lesní komplexy a údolní poloha zcela omezuje vizuální uplatnění zástavby sídla.

Základní historické souvislosti:

Historie obce dříve jmenované Veliká i Velká (současný název obec nese od r. 1923) byla spjata s Jinci a zdejší železářskou výrobou (uhlí ství, doprava uhlí a dřeva, rozvoz železa). Obřívou zdejší také nacházeli v drobné kovovýrobě (hřebíky, skoby). Kromě toho se v blízkém okolí provozovala zemědělská výroba. V roce 1941 se v důsledku obyvatelstva musela na základě příkazu okupantů vystěhovat. Po II. světové válce se obyvatelstvo mohlo navrátit. V roce 1952 dochází k rozšíření vojenského prostoru mj. také o území obce Velcí a nutnost vystěhování. Obec je z velké části zbourána, bydlí zde pouze lesní personál.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Z povodní zástavby obce se dochovala pouze menší část objektů, z nichž v současnosti byla v poválečném období rekonstruována. Na jižním výběžku okraje sídla stojí pár zbylých zástavbových stavení, v místech menší okrouhlé návsi s doposud přítomným rybníkem. Dále k severu se nachází několik roztroušených stavení a také poměrně rozlehlý Mlýnský rybník se zchátralým objektem (v blízkosti) bývalého mlýna pod hrází. Kousek nad rybníkem u příjezdní silnice (směrem k cílové ploše Brda) stojí památník obětem I. světové války. Dále k jihu pokračuje (jižně v hranicích příhrančí CHKO) zástavba bývalé vsi, dnes rekreačně využitá.

Po rozšíření vojenského prostoru byly přistaveny úložné objekty vojenských lesů. Jihozápadně od sídla se nachází rozlehlý vojenský areál.

V bezprostředním okolí sídla se vyskytuje hojná nelesní zele přecházející do souvislých lesních porostů, v nichž některých místech poukazující na někdejší lesní pozemky. V místech bývalých opuštěných zástavby se vyskytuje neudřívovaná zele.

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

- Novou obytnou i úložnou zástavbu na území sídla vyloučit
- K případnému obydlení využít stávající opuštěné objekty; v případě jejich nevyužití je odstranit
- Vyloučit zásahy do koryta Pstruhového potoka a doprovodné zeleně
- Nenarušovat charakter navazujících nezastavěných ploch s hojnou nelesní zelení
- Kultivovat zele v intravilánu sídla
- Provést nezbytná opatření (opravy a sanace) k zachování obou rybníků na území sídla
- Bránit nevhodným architektonickými zásahy u obytných staveb (přístavby narušující hmotu a podorys původní zástavby)

obr. C.67: Renovovaná hospodářská usedlost v tělese mřížky p i hlavní cestě

obr. C.69: Rekreačně využívaná zástavba v severní části sídla jižně v hranicích příhrančí CHKO (hranice prochází křížovkou v popředí (zleva doprava))

obr. C.68: Památník obětem I. světové války

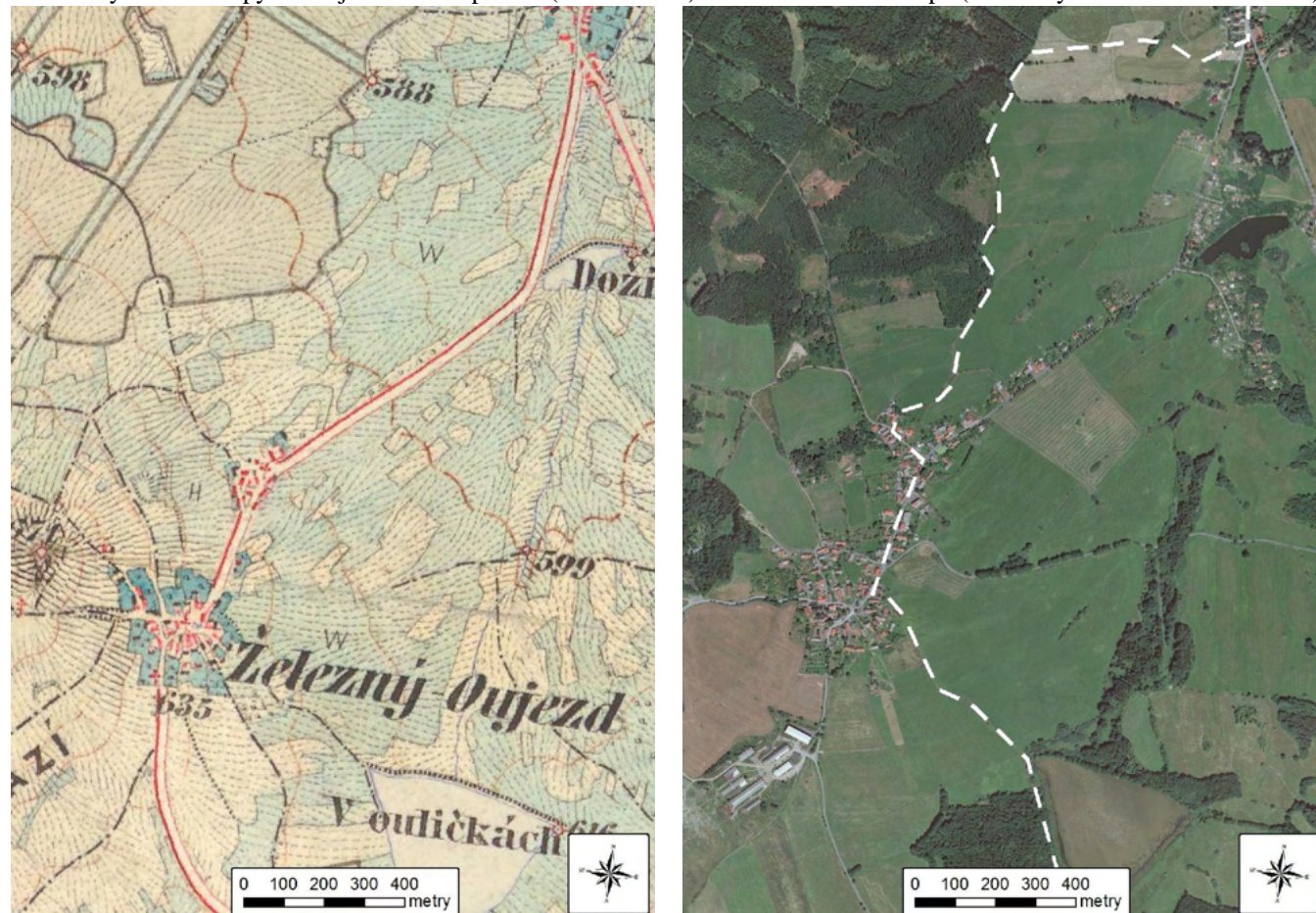

obr. C.70: Renovovaná hospodářská usedlost na jižním okraji sídla

Sídlo	fielezný Újezd				obec	ířkov			
					k. ú.	fielezný Újezd			
OKR	B	T em-ínsko			SÚ	1869	1930	1950	2011
MKR/pásma	B.2	I.	II.	III.	obyvatel	464	348	305	124
Kategorie	I.	II.	III.	IV.	dom	58	78	88	84

Historický snímek mapy III. vojenského mapování (1876 ó 1878) a aktuální ortofotomapa (v etn vyzna ení hranice CHKO)

Indikátory a hodnoty:

plo-ná památková ochrana:	ne
památkov chrán né objekty:	ne

Pozice sídla v -ír-ím krajinném rámci:

Star-í ást sídla je situována do mírného k východu orientovaného svahu ó pod vrchem Na Skále. K severu podél silnice do Nových Mitrovic se nachází mlad-í zástavba. Star-í vý-e položená ást sídla se vizuáln uplat uje z v t-ích vzdáleností ó p evářn odlesn ného m lkého údolí Dofřnského potoka a také dále k severu (od Planin). Sídlem prochází hranice p ipravované CHKO.

Základní historické souvislosti:

Zem d lsky zalofená ves je prvn zmi ována v letech 1347 a 1379 jako sou ást rořmitálského zbořř. Název obce upomíná na dobývání fielezné rudy. S pozd j-ím rozmachem hutní výroby v okolí souvisela výroba d ev ného uhlí. Sou asnost obce spo ívá v bydlení a hojně individuální rekreaci.

Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):

Sídlo se li-í oproti jiným v okolí urbanistickou strukturou. Tato odli-nost je dána jednak dochovaným historickým utvá ením struktury zástavby a zároveň také jejím pozd j-ím rozvojem, a to jifl bez vazby na historickou ást sídla.

P vodní ást sídla situovanou na východní svahy vrchu Na Skále tvo í men-í náves okrouhlicového typu, po jejímř obvodu stojí -řtív orientované jednopodlařní z v t-í ásti renovované usedlosti. Cenný prvek p edstavují zachované vjezdové brány do statk . Mezi p evářn zd nými staveními se dochovalo n kolik roubených objekt . Na návsi je umíst n památník ob tem I. sv tové války a roste zde n kolik samostatn stojících lip. V t-ina objekt má st echu ze skládané krytiny (ta-ky, osinek). Oplocení vyuřřívá p edev-řm plan k, ve svahu ásto na podezdřvece.

Od historické ásti sídla se zástavba roz-i uje k severu, kde do-lo v pr b hu 20. století ke spojení s men-í enklávou zástavby. Dominantu v této ásti p edstavuje objekt n kde-ř -koly z po átku 20. století, k níř byl p istav n v 70. letech velký spole enský sál. I p es hojný výskyt atypických architektonických prvk í styl , pozd j-řch dostaveb a p ístaveb p sobí tato ást sídla pom rn kompaktn . Zele v sídle je pom rn hojná (zahrad), p echod sídla do volné krajiny (okolních luk) je v-ak pom rn z etelný, v ur itých ástech jej zjem ují ovocné sady.

Dále k severu podél silnice na Nové Mitrovice stojí jifl jedno adá zástavba podél západní strany komunikace, ásto viditeln rekrea n vyuřříváných (budovaných) objekt . Severn od historické ásti sídla, v okolí rybníka Dofřn (jifl blířle Novým Mitrovicím, av-ak správn náleřející pod ířkov) se rozkládá po etná rekrea ní kolonie s charakteristickou zástavbou objekt k individuální rekreaci ze 60. í 70. let 20. století.

Jifl od sídla v odd lené poloze stojí rozlehlý zem d lský areál dominantn se uplat ující v krajinné scén p í p řjezdu od ířkova (viz foto) a také ze severních pohled od Planin.

Do CHKO náleřř severní ást sídla s p evařřující rekrea ní zástavbou (Dofřn), historická ást sídla s okrouhlicovou návř se nachází vn navřřených hranic CHKO.

Podmínky ochrany KR a dopl ující doporu ení k ochran KR:

- Novou obytnou výstavbu situovat ve vazb na strukturu stávající zástavby (proluky), p í výstavb respektovat existující parcelaci a urbanistický charakter p edev-řm historické ásti sídla
- Vylou it realizaci zástavby v izolované pozici od sídla, bez vazby na stávající cestní sí ; neup ednost ovat novou výstavbu v exponované vý-e položené západní a jiřozápadní ásti sídla
- P í realizaci nové výstavby dbát základních architektonických pravidel í forem venkovské zástavby ó sedlová st echa, obdělň p dorys, orientace, podlařnost; vylou it výstavbu bytových dom
- Novou ú elovou zástavbu vybo ující m ítkem nad obytné objekty na území sídla vylou it
- Novou zástavbu p í okrajích sídla vhodn koncipovat s ohledem na p echod do nezastav ného území ó doplnit o diferencované výsadby stanoví-tn odpovídající zelen
- Dbát a udrřřovat architektonické prvky dokládařící p vodní zem d lský charakter sídla (vjezdové brány)
- Posílit zele v okrajových partiích sídla, kultivovat zele v intravilánu v etn likvidace nevhodných neudřřřovaných jedinc
- Bránit nevhodným architektonickým zásah m u obytných staveb (p ístavby naru-ující hmotu a p dorys p edev-řm star-ř obytné zástavby)
- Neroz-i ovat zástavbu o typové objekty slouřřící individuální rekreaci (p í cest do Nových Mitrovic v ásti Dofřn)
- Uplat ovat d slednou ochranu dochovaných historických staveb

obr. . C.71: Vesnická usedlost s dvorem pravidelného uzavřeného typu s barevným lením –títové fasády, typově odpovídá bohatším stavbám statků.

obr. . C.73: Památník obtem I. světové války na návsi.

obr. . C.75: Hodnotná roubená usedlost uzavřeného pravidelného dvorového typu, zda ilerekonstruovaná pro rekreační využití.

obr. . C.72: Rekonstruovaná –títo orientovaná stavení na návsi s pedzahrádkou a plákovými ploty.

obr. . C.74: Jedna z variant typické stavby se sedlovou střechou a valbičkou. Zde je uplatněn zdobný –títo pod vlivem tradiční venkovské zástavby jihozápadních ech.

obr. . C.76: Chalupnická zástavba souvisí s rozvojem hutní výroby a dřevěného uhlí v 19. století v sousedních Mítrovicích. Jednoduší, z části roubené objekty, se vyznaují jednotným formálním uspořádáním.

obr. . C.77: Bývalá –kola s kulturním sálem ze 70. let 20. století – výrazný objekt neutrálního výrazu.

obr. . C.79: Typový rekreační objekt při cestě do Nových Mítrovic naprosto abstrahující od zvyklostí venkovské architektury.

obr. . C.81: Zemědělský areál na jižním okraji sídla – pohled z cesty do řífkova.

obr. . C.78: adová patrová zástavba u prjezdnic bez pedpokladu organického začlenění do charakteru zástavby v sídle.

obr. . C.80: Rekreační zástavba u rybníka Doflín v severní části sídla.

Soliterní stavby mimo zástavbu sídel

obr. . C.82: Noviny u Podluh o harmonicky usazená hájovna se stodolou na okraji lesu při severním okraji připravované CHKO

obr. . C.83: Valdek - roubená myslivna typově se odlišující od klasických brdských chalup. Pozitivní je užití ade typických znaků a zároveň výraz, který se nesnaží kopírovat starší roubenky určené k jinému funkčnímu využití

obr. . C.84: Harmonicky zařazená samota pod hrází obecní nádrže s kontrastním uplatněním velkých ploch - světlých (zdivokých) a tmavých (dřevěných), s odpovídajícím plastickým plotem

obr. . C.85: Na Hlíně o mladší myslivna sloužící dřívě rovněž jako strážní objekt

obr. . C.86: Opouštěná stodola u někdejší hájovny v Trubce

obr. . C.87: Poutnická o robustní stavba pocházející z 19. století působící pozitivním dojmem díky vyváženosti hmoty a zajímavému řešení stěh a oken; upoutá zde především tektonicky vhodným výrazným kamenným soklem s vystupující nárožní bosáží

obr. . C.89: Lovecká chata Václavka

obr. . C.91: Osamělý seník Na Rovinách

obr. . C.88: Skelná huť o stodola v místě bývalé hájovny a dřívě skládkové huti

obr. . C.90: Roubenka lovecká chata

obr. . C.92: Rekreační využívaný objekt u Hořejšeho Pádrského rybníka (Dzúrova chata)

***D. Vyhodnocení potenciálního
vlivu vý-kových staveb***

D.1 Zadání a cíl

část v nově vyhodnocení potenciálního vlivu výškových staveb je do studie Preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO za azena nov (2016) v souvislosti se změnami a záměry na rozvoj infrastruktury na území bývalého vojenského prostoru. Hlavní úkol spočívá ve vyhodnocení potenciální výstavby výškové úložné zástavby (technické infrastruktury) na hlavních vrcholech pohorí Brd na krajinný ráz. Doplnění studie hodnotí potenciální snížení estetických a produkčních hodnot krajinného rázu a narušení harmonického rázu krajiny.

Cílem doplnění studie Preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Brdy je zpevnění a rozšíření jejího obsahu tak, aby došlo k vytvoření kvalitního podkladu pro rozhodování v území, poskytování údajů pro územně analytické podklady (ÚAP) a pro prosazování zájmů ochrany krajiny v procesu pořizování územně plánovacích dokumentací (ÚPD).

D.2 Vstupní podklady a postup vyhodnocení

Základním metodickým krokem k vyhodnocení potenciálního úniku výškové zástavby situované v exponovaných místech na území CHKO Brdy se stalo zjištění vizuální exponovanosti, resp. dosahu i uplatnění vrcholových partií nejvýznamnějších elevací. Za tímto účelem byla v prostředí geografického informačního systému (GIS) provedena analýza viditelnosti pro celkem 16 elevací, jež sumarizuje tabulka D.1.

V první fázi byla viditelnost analyzována pro každou elevaci samostatně. Konkrétně byla zjištěna viditelnost vrcholové části elevace, bodu nacházejícím se 30 metrů nad vrcholem, bodu nacházejícím se 60 metrů nad vrcholem a bodu nacházejícím se 100 metrů nad vrcholem každé elevace. Zde je vhodné uvést, že zjištěná viditelnost bodu v dané výšce (dále v textu výškové úrovně) implikuje i viditelnost bodu nacházejícího se výše. Analýza viditelnosti byla provedena pro území CHKO v etnografickém pásmu o šířce 5 km. Plošný rozsah referenčního území, kde byla viditelnost analyzována, činí cca 937 km².

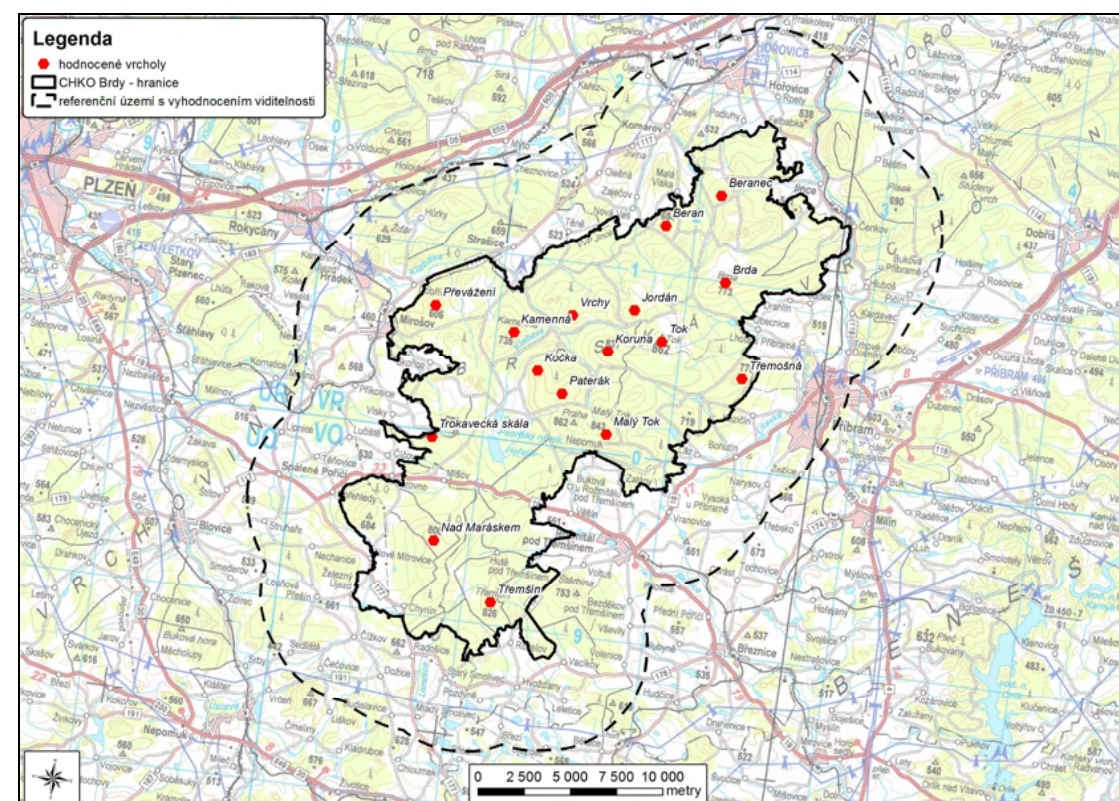
Limitující faktor analýzy viditelnosti představuje absence informací o překážkách (jejich dimenzích) o vegetaci, populaci, zástavbě, vytvářející optické bariéry a bránící vizuálnímu uplatnění. Tyto údaje nejsou volně k dispozici, navíc jsou proměnlivé v čase (především u vegetace). Výstup zpracované analýzy viditelnosti tak vyjadřuje maximální možnou viditelnost daného objektu, což v případě této studie není překážkou. Výsledky provedené analýzy viditelnosti jsou v tabulární formě uvedeny a komentovány v kapitole D.4.

Pro hodnocení vizuálního úniku potenciálního umístění výškových staveb byly zhotoveny jejich vizualizace do panoramatických snímků území o prostory nad hodnocenými elevacemi. Vizualizovány byly objekty telekomunikačních stávků pítřadové a trubkové (plné) konstrukce o výšce 45 metrů, resp. 40 metrů. Do vybraných ftopanoram byl zanesen rovněž objekt vtrně elektrárny o celkové výšce 120 metrů (vrcholová část křídla rotoru ve svislé poloze vzhledem). Zhotovené vizualizace jsou za azeny do kapitoly D.5.

tab. D.1: Elevace v CHKO Brdy za azeny do hodnocení

Vrchol	nadmořská výška (m n. m.)	MKR (vrchol)	pásmo ochrany KR
Beran	684,4	A.3 / A.5	I.
Beranec	663,0	A.3 / A.1	I. / II.
Brda	773,0	A.2 / A.3 / A.4	I.
Jordán	826,4	A.5 / A.6	I.
Kamenná	735,5	A.6 / A.8 / A.11	I. / II. / II.
Kočka	789,1	A.6	I.
Koruna	831,6	A.6	I.
Malý Tok	843,5	A.6 / A.7 / A.10	I. / II. / II.
Nad Maráskem	800,5	B.1 / B.3	II. / III.
Paterák	813,8	A.6	I.
Prevázení	606,9	A.11 / A.12	II.
Tok	864,8	A.4 / A.6	I.
Trokavecká skála	706,3	A.12	II.
Tremošná	778,6	A.4 / A.7	I. / II.
Tremšín	826,7	B.4	I.
Vrchy	717,5	A.6 / A.8	I. / II.

obr. D.1: Poloha hodnocených elevací v CHKO Brdy

D.3 Charakteristika a prostorové uplatnění hodnocených elevací

Jak již bylo uvedeno výše, vedle analýzy viditelnosti pro bod nacházející se 30, 60 a 100 metrů nad vrcholem byla pro příslušnou elevaci vyhodnocena viditelnost vlastní vrcholové části. Bod, jehož viditelnost byla analyzována, byl umístěn do výšky 6 metrů nad vrchol elevace. Dřívě vodem provedené měření je skutečnost, že bod umístěný bezprostředně na vrchol nemůže poskytnout odpovídající výstup.

Beran (684,4 m n. m.)

Elevace se nachází v severovýchodní části CHKO, cca 1 km jižně a jihovýchodně od vsi Kvačovice. Téměř celý vrchol protažený ve směru severozápad-jihovýchod je zalesněn, v podvrcholových partiích se na jihozápadní straně nachází sušivé pole. Na úpatí vrcholu je vyvinut mrazový srub s kamenným močím poznamenaný lidskou činností.

Elevace se vizuálně uplatňuje v dálkových pohledech především ze severních, západních a jižních směrů. V rámci CHKO je v této území s potenciálním vizuálním uplatněním vrcholu zalesněn, vrchol figuruje v pohledech z exponovaných poloh jako Jindřichovy skály, Jordánu, dopadové plochy na severovýchodním úbočí Toku, severních svahů hřebene Brdy, z ústí hradu Valdek. Související plochy s vizuálním uplatněním vrcholu se nacházejí v rámci CHKO severními směry především v otevřených polohách v okolí Zaječova (protilehlé svahy Hromovky), Olešné a Jiviny. Beran v těchto výhledech tvoří dobře identifikovatelnou dominantu vystupující na nejbližším hřebeni (přes údolí Jalového potoka). Jako důležitý prvek široké krajinné scény formované značnou částí centrálních Brd vrchol Beranu figuruje ze vzdálených výhledů východně od Hroovic a od Tně.

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 90 km², což tvoří cca 9,6 % rozlohy referenčního území. Potenciální kumulativní vizuální uplatnění Berance nastává s vrcholy Berance, Brdy, Jordánu a Toku.

Beranec (663 m n. m.)

Vrch se nachází v severovýchodní části CHKO vzdálen necelý kilometr východně a jihovýchodně od ústí hradu Valdek. Elevace mírně protažená ve směru jihozápad-severovýchod s vrcholem v západní části je souvisle zalesněna.

Elevace se uplatňuje v dálkových pohledech, v rámci CHKO zejména k západu a jihozápadu. Vrchol Berance se uplatňuje v pohledech z Jindřichovy skály, Jordánu, dopadové plochy na severovýchodním úbočí Toku, severních svahů hřebene Brdy, z ústí hradu Valdek. Podobně jako v případě blízkého Beranu (a v těchto hodnocených elevacích) i zde související plochy s vizuálním uplatněním vrcholu leží v rámci CHKO především v okolí Podluh, severně od Komárova a východně od Hroovic. V jižním pohledu vrchol Berance tvoří výraznou dominantu z odlesněné enklávy v okolí zaniklé vsi Hrachovít (její severní části).

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 100 km², což tvoří cca 10,7 % rozlohy referenčního území. Potenciální kumulativní vizuální uplatnění Berance nastává nejvíce s vrcholy Berana, Brdy, Jordánu a Toku.

Brda (773 m n. m.)

Nejvyšší partie táhlého hřebenu především ve směru západ-východ s několika dalšími vrcholy, které jen mírně vystupují nad lesnatý horizont, který tato struktura vytváří. Jedná se o jedno z nejtypičtějších teritorií Brd se značným vizuálním dosahem i do severních a zejména jižních směrů (vnitřní CHKO). Charakteristickým rysem je kontrastní působení v obou uvedených směrech. Směrem k severu (do CHKO) se ve výhledech na hřebeni z etelně uplatňuje rozlehle odlesněné dopadové plochy na svazích (pohledy z Valdeku, Jindřichovy skály i ze severní části vlastní dopadové plochy). Z jižních a především z hřebene Brdy a to často společně s dalšími významnými vrcholy jihovýchodních směrů lze přehlédnout celý v Brdech jako Tok, Těmnohá. Jedná se o odlesněné partie v údolí Litavky (okolí Příbrami). Hřebeni Brdy figuruje i v dálkových výhledech (Svatá Hora, Dubno aj.).

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 104 km², což tvoří cca 11,1 % rozlohy referenčního území. Potenciální kumulativní vizuální uplatnění Berance nastává s vrcholy Těmnohá, Toku, Berana, Berance a Jordánu.

Jordán (826,4 m n. m.)

Elevace nacházející se v jádrové nejvyšší části centrálních Brd. Lesnatý vrchol je situován na severovýchodním okraji lenitého hřebetu o podkovy, jež ohraničuje pramennou oblast Rezervy a Tětrubického potoka, které jsou zdrojnicemi Klabavy. Vlastní vrchol je zčásti odlesněn (západní a jižní část). Na severovýchodním úbočí vrcholu byla zřízena stejnojmenná dopadová plocha, v současné době již zrušená. Rozlehlý bezlesý segment krajiny v prostoru bývalé dopadové plochy reprezentuje jeden s krajinnými nejhodnotnějšími prostory v CHKO, mj. poskytující výhledy do její severní a severovýchodní části a také do brdského podhůří. Nachází se zde vojenský praporek srub z předmnichovského období, podobně další vojenské objekty. Povrch dopadové plochy Jordán je značně lenitý a nerovný, s řadou silně svažitých úseků, vyskytuje se zde množství kráterů od munice a po etně terénní úpravy kolem bunkrů, terénu a podobně.

Potenciální vizuální uplatnění vrcholu Jordánu není souvislé, nastává ve vztáhu pouze k eváň lesnatých segmentů ve vrcholových částech okolních elevací (Koruna, Paterák, Koka, Kamenná, Malý Tok) a směrem k severovýchodu (okolí Hřebene, Berance, Berana). Nejlépe se vrchol Jordánu projevuje uplatňuje ve výhledech z bývalé dopadové plochy (Houpák). Vrchol Jordánu figuruje rovněž v dálkových výhledech v širokých viditelných z otevřených partiích v severním podhůří Brd v okolí Zaječova, Těmnohá.

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 78 km², což tvoří cca 8,3 % rozlohy referenčního území.

Kamenná (735,5 m n. m.)

Výrazná elevace tvořící severozápadním okraj jádrové části Brd o lenitého hřebenu (podkovy), oddělená od ní výrazně hluboce zaříznutým údolím Klabavy. Směrem do údolí Klabavy (jihovýchod) se svahy prudce sklání. Ve vrcholové části lesnaté elevace protažené ve směru jihozápad-severovýchod jsou rozšířeny listnaté porosty, na svazích se vyskytují mrazové tvary.

Potenciální vizuální uplatnění vrcholu Kamenné nastává do všech svových stran o uvedené jádrové části hor směrem k východu a k jihovýchodu (zalesněné podkovy vymezené nejvyššími brdskými vrcholy o Jodán, Tok, Koruna, Paterák) i severovýchodu (Zadní Bahna, Přední Bahna, Peváň). Výraznou dominantu Kamenná tvoří ve výhledech odlesněného údolí Klabavy v okolí Paderských rybníků (jih). Směrem k severu se pak vrchol Kamenné uplatňuje i v CHKO, především v okolí Strašic, kde tvoří jednu z dominant působivě horské scenérie.

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 133 km², což tvoří cca 14,2 % rozlohy referenčního území. Potenciální kumulativní vizuální uplatnění vrcholu Kamenné nastává nejvíce s vrcholy Kočky, Pateráku i elevace Vrchy.

Kočka (789,1 m n. m.)

Elevace situovaná na západním okraji jádrového hřebenu (podkovy) centrálních Brd. Západní, příkřejší, svahy vrchu se sklánějí do údolí Klabavy. Souvisle zalesněná elevace představuje výjimečnou paleontologickou lokalitu o místo výskytu nejstarších makrofosilií v ČR (vrcholové partie).

Potenciální vizuální uplatnění vrcholu Kočky nastává ve všech souvislejších plochách. Jedná se lesnaté jádrové území pohraničí o pramenné oblasti přítoků Klabavy (především Títrubeckého potoka) vymezené nejvyššími brdskými vrcholy, údolí Klabavy (paderská kotlina) a svaflité partie výše nad Strašicemi. Výrazný prvek krajinné scény vrcholy Kočky tvoří ve výhledech od Dolejšího Paderského rybníka a západních svahů Klabavy.

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 120 km², což tvoří cca 12,8 % rozlohy referenčního území. Potenciální kumulativní vizuální uplatnění Kočky nastává nejvíce s vrcholem Kamenné.

Koruna (731,6 m n. m.)

Vrchol Koruny představuje ukončení bočního hřebtu i rozsochy vycházející z jádrového hřebtu do jeho vnitřní části. Tento protáhlý hřeb i rozsocha odděluje menší údolí o pramenné oblasti Rezervy a Títrubeckého potoka, jež jsou zdrojnicemi Klabavy. Směrem k uvedeným tokům je elevace z etelně omezena prudce se sklánějícími svahy.

Potenciální viditelnost vrchu je vázána především na souvisle zalesněnou jádrovou část Brd o podkovu vymezenou hlavními brdskými vrcholy (Jodán, Tok, Koruna, Malý Tok, Paterák, Kočka). Vrchol se rovněž potenciálně vizuálně uplatňuje ve směru údolí Klabavy (Přední Bahna), v CHKO pak ze svahů nad Strašicemi.

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 55 km², což tvoří cca 5,9 % rozlohy referenčního území.

Malý Tok (843,5 m n. m.)

Vrchol, v jehož názvu je malý, reprezentuje totiž nejvyšší elevaci Brd. Společně s nedalekou Prahou (862,3 m n. m.; cca 2 km západně) tvoří jihozápadní okraj jádrové části pohraničí (vrcholové podkovy) a jeho nejvyšší položený úsek při jižní hranici CHKO. Směrem k jihu se terén od vrcholových partií rychle sklánějí, svahy na opačné straně (pramenná oblast Títrubeckého potoka) jsou mírnější. Vrcholová část i úbočí vrchu jsou souvisle zalesněny.

Potenciální viditelnost vrchu směrem do CHKO je nízká, vázaná na nejvyšší polohy blízkých vrcholů (Tok, Koruna, Paterák). Znamy vizuální dosah má vrchol Malého Toku do jižních a východních směrů. Hrubší struktura v etně vrcholu Malého Toku se uplatňuje z otevřených poloh v okolí Roflimitálu pod Těmínem, Lázu i Bohutína, potenciálně rovněž z lesnatých k východu i k severovýchodu orientovaných svahů Těmína.

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 126 km², což tvoří cca 13,5 % rozlohy referenčního území. Potenciální kumulativní vizuální uplatnění vrcholu Malého Toku nastává nejvíce s vrcholy Těmína, Toku, Těmošné i elevace Nad Maráskem.

Nad Maráskem (800,5 m n. m.)

Elevace těsně přesahující 800 metrů se nachází v severní části Těmínské oblasti CHKO. Vrcholová část elevace tvoří plochý i mírně skloněný reliéf. Ve vrcholové části i dále na svazích jsou přítomny tvary mrazového zvětvování (kamenná moře, skály). Na svazích elevace Nad Maráskem bylo vyhlášená kolik zvláště chráněných území chránících uvedené periglaciální formy reliéfu a porosty se zachovalou přítomnou dřevinnou skladbou. Vrchol i jeho široké okolí je plochě zalesněno. Cca 450 metrů od vrcholu jihovýchodním směrem stojí stožár příhradové konstrukce (vysílač).

Potenciální vizuální uplatnění vrcholových partií elevace je značné. V hojných výhledech figuruje vrchol od západu z protilehlých svahů v okolí Novým Mitrovic i fielezného Újezdu (rozhledna na vrchu na Skalce), od severu (okolí Borovna, Mířova) i od východu (okolí Roflimitálu pod Těmínem). Vrcholová část se potenciálně uplatňuje dále do severních směrů i severovýchodních směrů (svahy Prahy, Malého Toku), popřímo k jihovýchodu (vrcholová část masivu Těmína).

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 148 km², což tvoří cca 15,8 % rozlohy referenčního území. Potenciální kumulativní vizuální uplatnění elevace nad Maráskem nastává nejvíce s vrcholy Těmína, Malého Toku i Trokavecké skály.

Paterák (813,8 m n. m.)

Vrchol nacházející se na západním okraji jádrového hřebenu (podkovy) centrálních Brd, cca 1,5 km severně i severozápadně od vrcholu Prahy. Vrchol je souvisle zalesněn. Směrem k severozápadu odo pramenné oblasti drobného přítoku Títrubeckého potoka se jeho svahy sklánějí nejrychleji.

Potenciální vizuální uplatnění vrcholu Pateráku nastává v lesnatém jádrovém území o pramenné oblasti přítoků Klabavy vymezené nejvyššími brdskými vrcholy (podkovy o Jodán, Tok, Malý Tok, Praha, Kočka, Kamenná), v jižní části údolí Klabavy (paderská kotlina) a protilehlých svazích nad jejím levým břehem (Palcí) a svaflitých odlesněných partiích výše nad Strašicemi.

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 85 km², což tvoří cca 9,1 % rozlohy referenčního území. Potenciální kumulativní vizuální uplatnění vrcholu Pateráku nastává nejvíce s vrcholy Kamenné, Kočky, Koruny i elevace Vrchy.

Peváň (606,9 m n. m.)

Výrazná elevace v severozápadní části CHKO vystupující nad údolí Klabavy. Vlastní vrcholovou část tvoří dvojvrchol. Na nížším severozápadním vrcholu (Jezeví skála) se vyskytují skalní útvary -

skupina izolovaných skal typu tor, vytvářející nápadnou skalní hradbu. Skály zde jsou vyufflívány i horolezecky. Vrcholová část a svahy jsou téměř souvisle zalesněny, na samotném vrcholu i listná.

Území, v němž dochází k vizuálnímu uplatnění elevace, se rozkládá především v odlesněných partiích údolí Klabavy v okolí Dobrušky a Hrádku (severozápadní směry) i jejího levostranného přítoku Skoického potoka v okolí Mirosova (západní směry). Elevace se uplatňuje rovněž od východu z odlesněných partií uvnitř CHKO u Pědní Bahna, Zadní Bahna. Potenciální vizuální uplatnění nastává také z lesnatých výše položených partií na svazích Hlavy, Vrch (východní směry), Kamenné, Kokočky (jihovýchodní směry) i Trokavecké skály a Okrouhlíku (jihní směry).

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 97 km², což tvoří cca 10,4 % rozlohy referenčního území. Potenciální kumulativní vizuální uplatnění vrcholu Pateráku nastává nejvíce s vrcholem Kamenné.

Tok (864,8 m n. m.)

Nejvyšší vrchol pohoria Brd se nachází na východní straně vrcholové části pohoria (podkovy). V rámci severojižně orientovaného hřebenu vystupuje nejvyšší elevace pouze mírně. Západní svahy jsou souvisle zalesněny, v podvrcholových partiích na východních svazích byla zřízena rozlehlá dopadová plocha, dnes již zrušená. Otevřený prostor na východních svazích umožní dalekové výhledy především do severovýchodních směrů (hřeben Brdy, Jinecké hřebeny, Beran, Beranec).

Dopadová plocha představuje významnou lokalitu s výskytem jevu periglaciálního prostředí, zejména lokálně vytvořených menších kryoplanárních teras oddělených nížšími mrazovými srázy.

Potenciální vizuální uplatnění vrcholových partií elevace nastává z výše položených hřbetních partií vymezenými okolními vrchy u Jordán, Vrchy, Kamenná, Kokočka, Paterák, Malý Tok, Těmnohá. Plošného vizuálního uplatnění vrchol dosahuje z otevřených poloh v údolí Litavky severně a východně od Příbrami. Z těchto míst vrcholová část elevace Tokem figuruje v široké scénérii společně s dalšími dominantami u Těmnohou a hřbenem Brdy.

Trokavecká skála (706,3 m n. m.)

Vrchol Trokavecké skály se nachází při západní hranici CHKO. Skalnatou vrcholovou část elevace pokrývají lesní porosty, jež však na západních i severozápadních svazích u směrem do údolí Kornatického potoka přechází do otevřené krajiny zemědělských ploch.

Potenciální vizuální uplatnění vrcholu nastává prakticky v celém úseku při západní části CHKO a západně od této hranice (okolí Trokavce, Vísek, Skoic, Mirosova, Borovna), z lesnatých protilehlých svahů elevace Nad Maráskem a také z vrcholových partií elevací nacházejících se východním i severním směrem (Kokočka, Kamenná, Převážení).

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 109 km², což tvoří cca 11,6 % rozlohy referenčního území. Potenciální kumulativní vizuální uplatnění vrcholu Trokavecké skály nastává nejvíce s elevací Nad Maráskem.

Těmnohá (778,6 m n. m.)

Výrazná elevace u nejvyšší bodu okrajového hřebetu Brd nad údolím Litavky při východní hranici CHKO. Vrcholová část představuje turisticky vyhledávané místo. Vyšší polohy protáhlého hřebetu

s dalšími mírně vystupujícími vrcholy jsou tak či tak souvisle zalesněny. Ve vrcholové části i na svazích hřebetu se nachází řada menších skalních útvarů, sušových polí a výchozů, v etně vyhlídka Kazatelna. Tato představuje typický mrazový srub a také výhledový bod do jihní části území.

Potenciální vizuální uplatnění vrcholu nastává především do níže položených partií v podhůří (vnitř CHKO) u velké části odlesněného údolí Litavky v okolí Příbrami, Bohutína, Převážení, Obecnice a také z okolí Roflmitálu pod Těmnohem (Vltava, Bezděkov pod Těmnohem). Vizuální dosah hřebetu, resp. okrajové části pohoria však dalece přesahuje referenční území, v němž byla viditelnost zjištěována. Směrem do CHKO se vrchol Těmnohé potenciálně uplatňuje v prostoru vymezené hřbetem mezi Malým Tokem a Tokem a hřbetem Brdy. Potenciálně funkční vizuální vazba k vrcholu Těmnohé existuje rovněž z Těmnohá a jeho protilehlých (severovýchodních) svahů.

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 145 km², což tvoří cca 15,5 % rozlohy referenčního území.

Těmnoh (826,7 m n. m.)

Vrchol mimořádného významu představuje nejvyšší bod Brd. Elevace se nachází v jihozápadní části brdského orogénu, zakončuje nejvyšší položené partie pohoria. Tato poloha determinuje jeho značné vizuální uplatnění, jež zasahuje za hranice CHKO. Na rozsáhlých plochách převážně s jihovýchodní orientací se vyskytují geomorfologické jevy jako slepencový hřbet, skalky, otevřená kamenná močál a sušoviska pokrytá lesy. Lokalita je biotopem pestrá a významná i z hlediska flivy přírody. Těmnoh dosahuje rovněž značného kulturně-historického významu (národních poutí na vrchol, pozstatky hradu vybudovaného ve 13. století).

Vyhodnocená potenciální viditelnost vrcholu Těmnohá dosahuje největšího plošného rozsahu. Exponovaná pozice v okrajové části (jihozápadního úseku) hor poskytuje možnost výhledu na horu prakticky ze všech směrů. Výhledy na vrch z otevřených poloh se nabízejí především v severním okolí Roflmitálu pod Těmnohem, u Blatné, Hvoštan, Radošic i řízezného Újezdu.

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 173 km², což tvoří cca 18,5 % rozlohy referenčního území.

Vrchy (717,5 m n. m.)

Elevace Vrchy tvoří severní zakončení vrcholového jádrového hřebenu v centrální části Brd. Jihní a jihozápadní svahy směřují k toku Rezervy, která se pod západním úbořím vlévá do Klabavy. Vrcholová část elevace je z části odlesněna, na lesnatých svazích se vyskytují porosty listná.

Potenciální vizuální uplatnění vrcholové části elevace nedosahuje velkého plošného rozsahu u omezují její okolní výše položené hřbety s nejvyššími brdskými vrchy (Kamenná, Paterák, Praha, Malý Tok, Tok, Jordán). Viditelnost vrcholu potenciálně nastává proti proudu zalesněného údolí Klabavy. Směrem k severu se pak Vrchy (jejich vrcholová část) uplatní i vnitř CHKO, především v okolí Strašic, kde tvoří jeden z důležitých prvků esteticky hodnotné scénérie severní části pohoria.

Viditelnost vrcholové části elevace byla zjištěna v území o ploše cca 57 km², což tvoří cca 6,1 % rozlohy referenčního území. Potenciální kumulativní vizuální uplatnění elevace Vrchy nastává nejvíce s vrcholy Kamenné, Kokočky i Koruny.

D.4 Výsledky analýzy viditelnosti

Provedená analýza viditelnosti pro všech 16 hodnocených elevací poskytuje informaci o velikosti potenciálně vizuálně dotčeného území pro 4 jím uvedené výškové úrovně (vrcholová část elevace + 6 metrů, bod umístěný 30, 60 a 100 metrů nad jejím vrcholem). Tabulka . D.2, jež shrnuje výsledky provedené analýzy viditelnosti, uvádí rovněž podíl potenciálně vizuálně dotčeného území na celkovém rozsahu referenčního území, v kterém byla viditelnosti analyzována (CHKO + navazující pásmo o šířce 5 km, celková plocha cca 937 km²).

Ze zjištěných výsledků provedené analýzy viditelnosti vyplývá, že nejvíce vizuálně exponovanými jsou vrcholy v okrajové části pohorie (CHKO) především Temín a Temná a elevace nad Maráskem. Nejmenší vizuální uplatnění bylo zjištěno u elevací v jádrové části pohorie Koruna, Vrchy i Jordán. Zde je nutné zdůraznit, že v tabulce . D.2 uvedené údaje jsou čistě kvantitativní povahy vygenerované na základě výškopisu (terénní morfologie) a nezohledňují vlivy (především lesnatost), jež má na reálnou viditelnost hodnoceného objektu zásadní vliv. Zde lze generálně uvést, že vrcholy s vyhodnocením potenciální viditelnosti v hranicích CHKO, kde je odlesnění území a výskyt otevřených poloh z etelny vyčnívají v CHKO, mají reálné vizuální uplatnění v terénu. Kromě uvedených vrcholů Temín, Temná a Na Marásku se jedná dále o elevace Peváflení, Beran, Beranec, Trokavecká skála, Brda i Kamenná.

Vyhodnocení viditelnosti v různých výškových úrovních neposkytuje pouze základní údaj o velikosti potenciálně vizuálně dotčeného území pro danou výšku bodu nad terénem. Umocňuje také zjištění **nárstu** vizuálně dotčeného území **v závislosti na výšce** hodnoceného bodu (trendu) o výsledky uvádí tabulka . D.3.

Dalším důležitým výstupem provedené analýzy viditelnosti je zjištění **kumulativního** vizuálního uplatnění hodnocených elevací, a to opět pro všechny sledované výškové úrovně. Součástí tohoto výstupu tvoří i zjištění velikosti území s vizuálním uplatněním pouze jediné konkrétní elevace (jako jedné z mnoha kombinací) a velikosti území bez viditelnosti fládné z elevací (jejich vrcholových částí). Výsledky kumulativního vizuálního uplatnění hodnocených elevací s podílem alespoň 1 % v rámci referenčního území uvádí tabulky . D.4 a D.7.

Tab. . D2: Výsledky analýzy viditelnosti

Vrchol	viditelnost bodu v dané výšce nad vrcholem (km ²)				podíl území s potenciální viditelností na velikosti referenčního území			
	vrchol*	30 m	60 m	100 m	vrchol*	30 m	60 m	100 m
Beran	89,83	112,05	134,41	162,68	9,6%	12,0%	14,3%	17,4%
Beranec	100,07	123,82	144,41	167,99	10,7%	13,2%	15,4%	17,9%
Brda	104,36	128,85	159,57	198,69	11,1%	13,8%	17,0%	21,2%
Jordán	78,14	128,63	183,35	240,12	8,3%	13,7%	19,6%	25,6%
Kamenná	132,69	160,68	187,46	221,35	14,2%	17,1%	20,0%	23,6%
Koška	119,65	148,44	177,17	214,10	12,8%	15,8%	18,9%	22,8%
Koruna	54,90	83,78	124,12	193,22	5,9%	8,9%	13,2%	20,6%
Malý Tok	126,08	177,19	213,00	269,56	13,5%	18,9%	22,7%	28,8%
Nad Maráskem	148,16	198,34	237,35	284,63	15,8%	21,2%	25,3%	30,4%
Paterák	85,16	114,53	146,52	192,12	9,1%	12,2%	15,6%	20,5%
Peváflení	97,03	115,27	134,77	160,06	10,4%	12,3%	14,4%	17,1%
Tok	84,91	156,69	215,31	279,32	9,1%	16,7%	23,0%	29,8%
Trok. skála	109,09	132,77	159,67	194,08	11,6%	14,2%	17,0%	20,7%
Temná	145,10	161,90	177,12	199,00	15,5%	17,3%	18,9%	21,2%
Temín	173,39	215,73	247,11	285,08	18,5%	23,0%	26,4%	30,4%
Vrchy	56,93	76,43	106,32	148,51	6,1%	8,2%	11,3%	15,8%

*bod umístěný 6 metrů nad vrcholem

Tab. . D3: Nárst vizuálně dotčeného území s rostoucí výškou objektu (bodů v dané výšce)

Vrchol	bazický index			et zový index	
	30 m / vrchol	60 m / vrchol	100 m / vrchol	60 m / 30 m	100 m / 60 m
Beran	1,25	1,50	1,81	1,20	1,21
Beranec	1,24	1,44	1,68	1,17	1,16
Brda	1,23	1,53	1,90	1,24	1,25
Jordán	1,65	2,35	3,07	1,43	1,31
Kamenná	1,21	1,41	1,67	1,17	1,18
Koška	1,24	1,48	1,79	1,19	1,21
Koruna	1,53	2,26	3,52	1,48	1,56
Malý Tok	1,41	1,69	2,14	1,20	1,27
Nad Maráskem	1,34	1,60	1,92	1,20	1,20
Paterák	1,34	1,72	2,26	1,28	1,31
Peváflení	1,19	1,39	1,65	1,17	1,19
Tok	1,85	2,54	3,29	1,37	1,30
Trok. skála	1,22	1,46	1,78	1,20	1,22
Temná	1,12	1,22	1,37	1,09	1,12
Temín	1,24	1,43	1,64	1,15	1,15
Vrchy	1,34	1,87	2,61	1,39	1,40

Tab. . D4: Kumulativní viditelnost ó vrcholová ást hodnocených elevací (bod 6 metr nad vrcholem)

Vrchol	plocha (km ²)	podíl / RÚ
bez viditelnosti	247,98	26,5%
T em-ín	67,63	7,2%
T emo-ná	34,79	3,7%
Beranec	29,03	3,1%
T em-ín, Nad Maráskem	24,06	2,6%
Nad Maráskem	21,74	2,3%
Nad Maráskem, Trokavec	19,92	2,1%
Malý Tok, T emo-ná	19,92	2,1%
Trokavec	19,30	2,1%
Malý Tok, T em-ín	17,98	1,9%
Brda, T emo-ná, Tok	17,43	1,9%
Brda, T emo-ná	16,22	1,7%
P eváflení	15,74	1,7%
Beran, Beranec	13,07	1,4%
Beran	12,97	1,4%
Malý Tok	10,71	1,1%
Brda	10,65	1,1%

Tab. . D5: Kumulativní viditelnost ó bod 30 metr nad vrcholovou ástí

Vrchol	plocha (km ²)	podíl / RÚ
bez viditelnosti	199,74	21,3%
T em-ín	68,40	7,3%
Beranec	31,39	3,4%
Nad Maráskem	26,63	2,8%
T emo-ná	26,42	2,8%
Brda, T emo-ná, Tok	25,98	2,8%
T em-ín, Nad Maráskem	25,98	2,8%
Nad Maráskem, Malý tok, T em-ín	24,21	2,6%
Nad Maráskem, Trokavec	21,97	2,3%
Trokavec	18,90	2,0%
Malý tok, T emo-ná	18,44	2,0%
Malý tok, T em-ín	17,07	1,8%
Beran, Beranec	13,85	1,5%
Malý tok, T emo-ná, Tok	13,55	1,4%
Kamenná	12,22	1,3%
Brda, T emo-ná	10,71	1,1%

RÚ ó referen ní území (pozn.)

Tab. . D6: : Kumulativní viditelnost ó bod 60 metr nad vrcholovou ástí

Vrchol	plocha (km ²)	podíl / RÚ
bez viditelnosti	153,54	16,4%
T em-ín	60,62	6,5%
T em-ín, Nad Maráskem	34,41	3,7%
Beranec	29,22	3,1%
Nad Maráskem, Malý Tok, T em-ín	28,48	3,0%
Nad Maráskem	23,72	2,5%
T emo-ná	21,24	2,3%
Brda, T emo-ná, Tok	20,34	2,2%
Nad Maráskem, Trokavecká skála	19,22	2,1%
Beran, Beranec	14,90	1,6%
Malý Tok, T emo-ná	14,52	1,5%
Brda, Jordán, T emo-ná, Tok	14,32	1,5%
Malý Tok, T emo-ná, Tok	14,02	1,5%
Malý Tok, T em-ín	12,70	1,4%
P eváflení	12,22	1,3%
Nad Maráskem, Trokavecká skála, T em-ín	10,69	1,1%
Brda, Beran, Beranec	10,03	1,1%

Tab. . D7: Kumulativní viditelnost ó bod 100 metr nad vrcholovou ástí

Vrchol	plocha (km ²)	podíl / RÚ
bez viditelnosti	122,22	13,0%
T em-ín, Nad Maráskem	48,02	5,1%
T em-ín	47,67	5,1%
Beranec	26,88	2,9%
Nad Maráskem, Malý Tok, T em-ín	24,77	2,6%
Brda, Jordán, T emo-ná, Tok	21,32	2,3%
Nad Maráskem	19,72	2,1%
T emo-ná	16,24	1,7%
Beran, Beranec	15,97	1,7%
Nad Maráskem, Trokavecká skála	15,48	1,7%
Brda, T emo-ná, Tok	13,00	1,4%
Nad Maráskem, Trokavecká skála, T em-ín	12,95	1,4%
Brda, Beran, Beranec	12,19	1,3%
Malý Tok, T emo-ná	10,71	1,1%
P eváflení	10,16	1,1%
Brda, Jordán, Beran, Beranec, Tok	10,04	1,1%

RÚ ó referen ní území (pozn.)

D.5 Zhodnocení potenciálního umístění výškových staveb

Beran

Vrchol Beranu se nachází v okrajové části pohorie se značným vizuálním vrcholové partie do otevřených poloh v severovýchodním podhří. I přes nízkou výšku (v porovnání s ostatními hodnocenými) vrcholy tvoří elevace Beranu výraznou a dobře identifikovatelnou prostorovou dominantu, důležitý prvek prostorových vztahů především ve výhledech z podhří, ale také z výškopoložených odlesněných partií ve výškových částech pohorie. Rozsah potenciálně vizuálně dotčeného území se s rostoucí výškou zde umístěné stavby zvyšuje vzhledem ke stávající exponovanosti vrchu spíše mírně (o 20 až 30 % s každou výškovou úrovní; viz tab. D.3).

S ohledem na značnou exponovanost elevace Beranu, výskyt cenných mrazových forem reliéfu a také polohu v pásnu ochrany krajinného rázu umístění výškové stavby na vrcholu Beranu není žádoucí.

obr. D. 2: Vizualizace trubkového stoffáru na vrcholu Beranu v pohledu ze svahu Hromovky nad Zaječovem

obr. D. 3: Vizualizace v trně elektrárny na vrcholu Beranu v pohledu z Houpáku

Beranec

Vrchol nacházející v okrajové severovýchodní části CHKO tvoří jednu z prostorových dominant uplatňující se ve značné části CHKO a také v otevřené krajině v okolí Hořovic. Jedná se o typický dobře identifikovatelný prvek krajinné scény uplatňující se rovněž z otevřených poloh uvnitř CHKO (bývalá dopadová plocha Jordán, Brda, Hrachovič, zícenina hradu Valdek). Rozsah potenciálně vizuálně dotčeného území se s rostoucí výškou zde umístěné stavby zvyšuje vzhledem ke stávající exponovanosti vrchu mírně (okolo 20 % s každou výškovou úrovní; viz tab. D.3). Umístění výškové stavby v exponované pozici na okraji pohorie v pásnu ochrany krajinného rázu, kde vrchol Berance tvoří zásadní prvek prostorových vztahů, není žádoucí.

obr. D. 4: Vizualizace stoffáru při hrádové konstrukce na vrcholu Berance v pohledu ze zíceniny hradu Valdek

obr. D. 5: Vizualizace trubkového stoffáru na vrcholu Berance v pohledu z místní cesty mezi Podluhy a Hvozdcem

Brda

Elevace tvoří nejvyšší část protáhlého hřebce ve východní části CHKO. Typická hřebcová struktura formuje vrcholové partie nad údolím Litavky. Vrcholová část se uplatňuje v rozlehlém území brdského podhří v otevřené poloze v okolí Příbrami a také z otevřených (odlesněných) segmentů uvnitř CHKO, ze zíceniny hradu Valdek, Jindřichovy skály aj. Do jižních směrů se rozsah potenciálně vizuálně dotčeného území s rostoucí výškou zde umístěné stavby zvyšuje pouze mírně, do severních směrů vzrůstá výrazněji (okolí Hořovic, Zaječova, Těšín).

obr. D. 6: Vizualizace stoffáru při hrádové konstrukce na vrcholu Brdy v pohledu z hráze vodní nádrže Obecnice

Umístění výškového objektu v prostoru vrcholové charakteristické kulisy vysokého okrajového hřebce pohorie není vzhledem k vysoké exponovanosti lokality a poloze v pásnu ochrany krajinného rázu žádoucí. Důvodem nevhodnosti umístění výškové stavby na vrcholu Brdy vystupující

nad lesní horizont je rovněž přítomnost pískovcové stěnové konstrukce ve východní části hřebenu na vrchu Sádka. Vstup dalšího technicistního prvku s výraznou vertikálou by vyvolal nepříznivé ovlivnění (poškození) unikátní krajinné a horské scenérie uplatňující se v etných výhledech s dalšími dominantami Brd.

Jordán

Lesnatý vrchol ve východní nejvyšší části horské podkovy Brd. Elevace dominuje odlesněné enklávě stejnojmenné bývalé dopadové plochy, jež tvoří jeden z krajinných nejvyšších segmentů na území CHKO a poskytuje dálkové výhledy do severního podhříbí. Vizualizace vrchu (v porovnání s dalšími hodnocenými elevacemi) dosahuje menšího plošného rozsahu. Rozsah potenciálně vizuálně dotčeného území se s rostoucí výškou zde umístěné stavby se však rapidně zvyšuje a v případě stavby o výšce 100 metrů až na trojnásobek viditelnosti vrcholové části. viz tab. D.3).

Vzhledem k uvedené vizuální citlivosti, poloze v přírodním vizuálním vztahu na unikátní krajinný prostor bývalé dopadové plochy a v pásmu přírodní ochrany krajinného rázu není výstavba výškového objektu na elevaci Jordánu žádoucí.

obr. D. 7: Vizualizace stoffáru pískovcové konstrukce na vrcholu Jordánu v pohledu z vrcholu Houpáku

obr. D. 8: Vizualizace v trně elektrárny na vrcholu Jordánu v pohledu z vrcholu Houpáku

Kamenná

Výrazná robustní elevace na severozápadním okraji vrcholového hřebenu Brd (podkovy) oddělená od ní hluboce zaříznutým údolím Klabavy. Vrcholová část elevace dosahuje značného vizuálního uplatnění, mj. z prostoru údolí Klabavy v okolí Padrských rybníků, jež náleží k vizuálně nejvyšším prostorům v CHKO a otevřeně krajiny v severním podhříbí v okolí Stračic a Tně. Rozsah potenciálně vizuálně dotčeného území se s rostoucí výškou zde umístěné stavby zvyšuje vzhledem ke stávající exponovanosti vrchu mírně (cca o 20 % s každou výškovou úrovní; viz tab. D.3). Umístění výškové stavby ve vrcholové části elevace, jež tvoří výraznou prostorovou dominantu v jedinečném prostoru

Padrských rybníků a uplatňuje se v charakteristické krajinné scenérii severozápadní části Brd (výhledy ze severního podhříbí), není žádoucí.

obr. D. 9: Vizualizace stoffáru pískovcové konstrukce na vrcholu Kamenné v pohledu z údolí Klabavy pod Padrskými rybníky

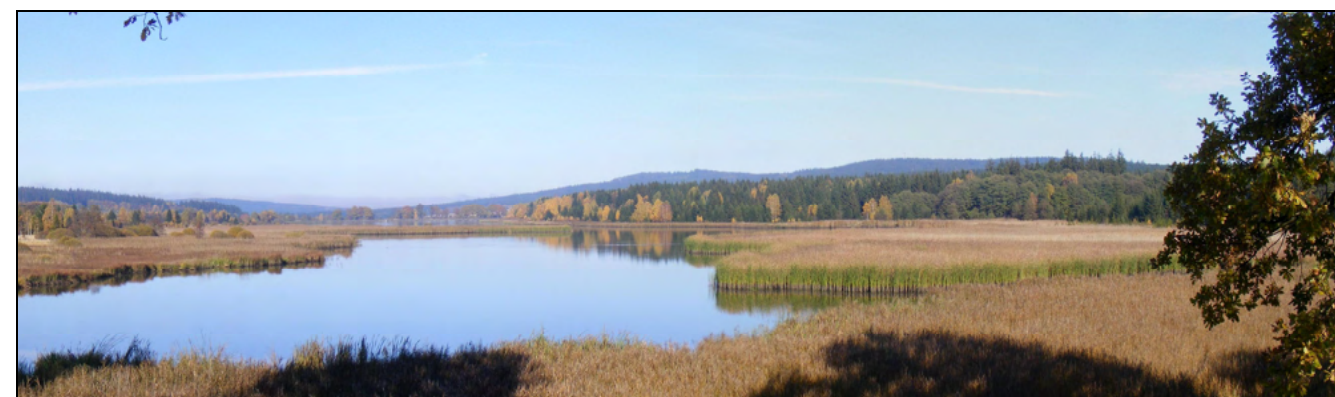

Kočka

Jeden z vrcholů jádrového hřebenu centrálních Brd nacházející se na jeho západním okraji. Pod jihozápadními svahy Kočky se rozkládá široká otevřená kotlina Klabavy s Padrskými rybníky. Značná část tohoto prostoru je vrchol Kočky viditelný, uplatňuje se rovněž do severních směrů - jako součást horské scenérie pozorovatelné z podhříbí v okolí Stračic a Tně. Vrcholová část elevace má mimořádný (nadmístní) paleontologický význam. Rozsah potenciálně vizuálně dotčeného území se s rostoucí výškou zde umístěné stavby zvyšuje mírně (cca o 20 až 25 % s každou výškovou úrovní; viz tab. D.3).

Vzhledem ke specifickým přírodním hodnotám jedinečné cennosti, vizuálnímu uplatnění elevace z krajinné scenérie unikátního prostoru Padrských rybníků a poloze v přírodním pásmu ochrany krajinného rázu umístění výškové stavby na vrcholu Kočky není žádoucí.

obr. D. 10: Vizualizace trubkového stoffáru na vrcholu Kočky v pohledu z hráze Horejského rybníka

Koruna

Elevace nacházející v jádrové části centrálních Brd uvnitř vrcholového hřebenu (zakoněná vnitřní rozsochy). Tato poloha přetváří vizuální uplatnění vrcholu (nejméně ze všech hodnocených elevací) vázané na lesnatou jádrovou část a dále k severozápadu do údolí Klabavy (v etn. enklávě

P ední Bahna) a okolí Stra-ic. Se vzr stající vý-kou objektu umíst něho na vrcholu Koruny se rozsah potenciáln vizuáln dot eného území markantn zvy-uje ó u bodu ve vý-ce 100 metr nad vrcholem afl na 3,5 násobek oproti vrcholové ásti (nejprogresivn ji ze v-ech hodnocených elevací, viz tab. . D.3), p edev-ím do západní ásti CHKO.

Umíst ní vý-kové stavby na vrcholu Koruny lze i p es polohu v p ísném pásmu ochrany krajinného rázu podmíně n p ipustit ó pro objekt nep evy-ující výrazn ji stávající lesní porost (blíže viz kapitola D.6).

obr. . D. 11: Vizualizace trubkového stoffáru na vrcholu Kamenné v pohledu ze severního okraje enklávy P ední Bahna

Malý Tok

T etí nejvy-í vrchol Brdského poho í se nachází na jiflním okraji jádrové ásti poho í. Vlastní vrchol v krajinné scén lze t fko identifikovat, jeho uplatn ní nastává p edev-ím do jiflních sm r (brdského podh í p edev-ím v okolí Roflnitálu pod T em-ínem) a protilehlé ásti T em-ínských Brd. Z etelný identifika ní prvek horizontu jiflní vrcholové ásti Brd tvo í nedaleký vrchol Prahy s multifunk ní v flí o vý-ce 60 metr . Vrcholová ást Malého Toku se díky exponované pozici na okraji poho í uplat uje v pom rn rozlehlém území, jeř se se s rostoucí vý-kou bodu nad jeho vrcholem (mořné vý-kové stavby) zv t-uje p edev-ím do vnit ní ásti poho í (CHKO).

Umíst ní vý-kového objektu ve vrcholové ásti v exponovaném prostoru se zna ným potenciálním dosahem z otev ených podhorských poloh není fládoucí. Limitujícím faktorem zde je rovn fl p ítomnost vý-kového objektu na cca 2 km vzdáleném vrcholu Prahy. Výskyt (kumulace) dvou technicistních prvk s výraznou vertikálou na exponovaném horizontu nejvy-ích brdských vrchol by znamenal nep íznivé ovlivn ní typické krajinné scenerie a neúm rný zásah do prostorových vztah a harmonického m ítka krajiny.

Nad Maráskem

Plochá elevace v severní ásti T em-ínských Brd s výskytem tvar mrazového zv trávaní ve vrcholových partiích a p írodov dn cenných území jinde na svazích. Vizuální uplatn ní vrcholu nastává do podh í západních i východním sm rem a také k severu do lesnatých partií centrálních Brd. Rozsah stávajícího zna n rozlehlého potenciáln vizuáln dot eného území (vrcholová ást) se s rostoucí vý-kou zde umíst ně stavby zvy-uje vzhledem ke stávající exponovanosti vrchu spí-e mírn

(cca o 20 ó 30 % s kařdou vý-kovou úrovní; viz tab. . D.3). V nevelké vzdálenosti od vrcholu se v sou asnosti nachází stoffár p íhradové konstrukce.

Vzhledem ke zna né exponovanosti elevace Nad Maráskem, výskytu zvlá- cenných p írodních stanovi- a p ítomnosti stávajícího vý-kového objektu p íhradové konstrukce umíst ní dal-í vý-kové stavby na vrcholu elevace Nad Maráskem není fládoucí.

Paterák

Jeden z vrchol na západním okraji vrcholové ásti Centrálních Brd potenciáln se vizuáln uplat ují se v jádrové ásti poho í, v jiflní ásti Padr ské kotliny a v severním podh í Brd nad Stra-icemi. Rozsah potenciáln vizuáln dot eného území se s rostoucí vý-kou stavby umíst ně na vrcholu zv t-uje cca o t etinu s kařdou vý-kovou úrovní (viz tab. D.3), významn pak do prostoru Padr ské kotliny. Cca 1,5 km jifln i jihovýchodn se nachází vrchol Prahy s multifunk ní v flí meteoradaru.

Umíst ní vý-kové stavby na vrcholu Pateráku nacházejícím se v p ísném pásmu ochrany krajinného rázu, potenciáln se vizuáln uplat ují na horizontu v pohledech z krajina sky unikátního prostoru v okolí Padr ských rybník ó v kombinaci s multifunk ní v flí na vrcholu Prahy není fládoucí.

P eváfení

Charakteristický vrch spoluformující horizont nad Dob ívem (údolím Klabavy) v severozápadní ásti CHKO. V blízkosti vrcholové ásti i v níř-ích partiích se vyskytují lenité skalní útvary. Vrcholová ást elevace se uplat uje krom údolí Klabavy a jejích p ítok vn CHKO i z vnit ní ásti CHKO (P ední Bahna, Zadní Bahna). Rozsah potenciáln vizuáln dot eného území se s rostoucí vý-kou stavby umíst ně na vrcholu zv t-uje mírn (o necelou p ítinu s kařdou vý-kovou úrovní).

Umíst ní vý-kové stavby v exponované pozici nad údolím Klabavy ó kde vrchol P eváfení tvo í výraznou prostorovou dominantu a spoluformuje lenitý horizont uplat ují se v etných pohledech z otev ených nířle polořených partií, není fládoucí.

obr. . D. 12: Vizualizace stoffáru p íhradové konstrukce na vrcholu P eváfení v pohledu ze silnice z Dob ívu do H rek

Tok (864,8 m n. m.)

Nejvy-í vrchol Brd nacházející se na východním okraji jádrové ásti poho í. Na východních svazích Toku se rozkládá rozlehlé odlesn né území bývalé dopadové plochy s výskytem

preglaciálních jevů, která napomáhá jeho identifikaci. V terénu hlede rozpoznatelný vrchol je zalesněn. Vizualně se vrcholová část uplatňuje zejména z odlesněných poloh v údolí Litavky a v území, jež není plošně rozlehlé. Rozsah potenciálně vizuálně dotčeného území se rapidně zvyšuje se vzrůstající výškou objektu umístěného na vrcholu, a to již v případě 30 metrové výšky objektu (bodů nad vrcholem) o 65 % oproti vrcholové části (viz tab. D.3)

Na nejvyšší vrchol Brd náležející do pásma přírodní ochrany krajinného rázu není vhodné umísťovat výškový objekt ryze technického účelu (telekomunikační stůl apod.). Typický objekt rekreační infrastruktury s analogií na druhé nejvyšší vrchol národních pohorů a výhledově v budoucnu (rozhledny) lze na vrcholu Toků podmíněně akceptovat (blíže viz kapitola D.6).

Trokavecká skála (706,3 m n. m.)

Exponovaný vrchol při západní hranici CHKO se skalnatou vrcholovou částí se vizuálně uplatňuje nejsilněji z odlesněných poloh za hranicí CHKO (okolí Trokavce, Skořice, Líšnice). Rozsah potenciálně vizuálně dotčeného území se s rostoucí výškou stavby umístěné na vrcholu zvyšuje mírně (cca o 10 % s každou výškovou úrovní, viz tab. D.3), podstatně však do okolí Pádrských rybníků (Pádrská kotlina).

Umístění výškových stavby ve vrcholových partiích Trokavecké skály tvoří výraznou elevaci při západním okraji Brd se značným potenciálním vizuálním dosahem do odlesněných poloh při západní hranici CHKO a zároveň do krajinné scény mimo území hodnotného prostoru v okolí Pádrských rybníků není vhodné.

Temoňá

Výrazná prostorová dominant tvoří nejvyšší část okrajového hřebce Brd rychle se sklánějící směrem k jihu do údolí Litavky. Elevace je viditelná a dobře identifikovatelná z řady výhledových míst v podhůří a v okolí Pádrů a také z okolí Rožmitálu pod Temoňem. Temoňá se v krajinné scéně hodnotných výhledech uplatňuje společně s dalšími výraznými vrcholy Brd – Tokem a Brdou. Rozsah stávajícího značného rozlehlého potenciálně vizuálně dotčeného území (vrcholová část) se s rostoucí výškou zde umístěných stavby zvyšuje vzhledem ke stávající exponovanosti pouze slabě (cca o 10 % s každou výškovou úrovní; viz tab. D.3).

obr. D. 13: Vizualizace stůlu pro výhledovou konstrukci na vrcholu Temoňá v pohledu od kostela sv. Maří Magdalény

Dominanta Temoňá reprezentuje jednu z nejvýraznějších prostorových struktur v pohorí Brd a CHKO zařazenou do pásma přírodní ochrany. Umístění výškových stavby na Temoňá není vhodné vzhledem k vysoké exponovanosti jejího vrcholu a značné velikosti vizuálně dotčeného území, a to i v otevřených polohách umožňujících široké výhledy na panorama Brd s nejvýraznějšími vrcholy.

obr. D. 14: Vizualizace trubkového stůlu na vrcholu Temoňá v pohledu od silnice z Obecnice do Drahlína

Temoňina

Masív Temoňina uzavírá pohorí Brd v jihozápadní části. Vedle řady zde se vyskytující přírodních hodnot hora představuje hodnotu i rys zásadního kulturně-historického významu (mj. pozůstatky hradu pocházejícího ze 13. století) představující místo pohorí. Vrcholová část elevace dosahuje značného vizuálního uplatnění (s nejvyšším plošným rozsahem mezi vrcholy hodnocenými vrcholy), potenciálně do všech světových stran. Rozsah stávajícího značného rozlehlého potenciálně vizuálně dotčeného území (vrcholová část) se s rostoucí výškou zde umístěných stavby zvyšuje vzhledem ke stávající exponovanosti mírně (cca o 15 % s každou výškovou úrovní; viz tab. D.3).

obr. D. 15: Vizualizace trubkového stůlu na vrcholu Temoňina v pohledu od Pádrských Hutí pod Temoňem

Vrchol Temoňina sloužil jako výhledové místo do širokého okolí ještě do nedávných dob a do roku 2015 zde stálo nepřístupné torzo rozhledny. Možnost podmíněně výstavby objektu tohoto účelu se v daném místě jeví jako vhodná. Výstavba objektu s ryze technickým zaměřením (telekomunikační stůl apod.) v krajinné scéně vysoce exponované poloze (jedinečnost vrcholu tvořícího dominantu a typický rys prostorového utváření širokého okolí) a v pásme přírodní ochrany krajinného rázu není vhodné.

obr. . D. 16: Vizualizace v trné elektrárny na vrcholu T em-ína v pohledu z rozhledny Na skále nad fielezným Újezdem

Vrchy (717,5 m n. m.)

Elevace Vrchy reprezentuje nejnífl-í z hodnocených vrch , který tvo í sou ást jádrové ásti poho í, resp. její severní okraj. Vizualní uplatn ní vrcholu nastává v pom rn málo rozlehlém území ó v lesnaté jádrové ásti Brd vymezené okolními vy-ími vrcholy, do údolí Klabavy (v etn enklávy P ední Bahna) a v okolí Stra-íc. Se vzr stající vý-kou objektu umíst něho ve vrcholové ásti elevace se rozsah potenciáln vizuáln dot eného území zvy-uje znateln (cca o 40 % s každou vý-kovou úrovní), celkový rozsah potenciáln vizuáln dot eného území je v-ak ve v-ech hodnocených vý-kových úrovních nejmen-í (s výjimkou viditelnosti vrcholové ásti elevace ó viz tab. . D.3).

Umíst ní vý-kové stavby ve vrcholové ásti elevace Vrchy lze i p es polohu v p ísném pásmu ochrany krajinného rázu podmíně n p ipustit ó pro objekt nep evy-ující výrazn ji stávající lesní porost (blífl viz kapitola D.6).

obr. . D. 17: Vizualizace v trné elektrárny na elevaci Vrchy v pohledu ze severního okraje enklávy P ední Bahna

D.6 Shrnutí a doporučení

Výše uvedené závěry učiněné na základě provedené analýzy viditelnosti, krajinného pokryvu (lesnatá vs. otevřená krajina) a delimitace ochrany krajinného rázu (část B Preventivního hodnocení) představují základní hlediska pro stanovení potenciální přípustnosti i nepřípustnosti umístění výškových staveb v exponovaných polohách na území CHKO Brdy. Problematika možného umístění výškových staveb je spojena s dalšími aspekty, které je nezbytné uvést, popř. shrnout.

Obecně přijímaným předpokladem při určení možné únosnosti (přípustnosti) výškových staveb na krajinný ráz je jejich apriorně negativní úroveň, posílený lokalizací v nejvíce exponovaných polohách. Tato premisa se týká staveb ústředního charakteru o stožár a věžových i jiných konstrukcí, popř. dalších technických zařízení s výraznou vertikálou (např. v trně elektrárny). Vstup objektů ryze technicistního vzhledu do území není krajinoformný a jejich přítomnost, resp. etnost je nezbytně udržet na nejnižší možné úrovni, a to v polohách s potenciálně nejmenším dopadem. Tento předpoklad platí silněji v územích s výskytem cenných znaků krajinného rázu a koncentrací přírodních, kulturně-historických i vizuálních hodnot, jakou je např. CHKO.

Zásadní skutečnost v tomto ohledu představuje kumulativní uplatnění vrcholů z vrcholů výhledových míst. Ve vrcholové části referenčního území dochází ke společnému uplatnění více (hodnocených i dalších) elevací, s rostoucí výškou objektů (bodů umístěného nad vrcholovou částí elevace) tento podíl vzrůstá. Vzhledem k uvedenému apriornímu negativnímu úniku technických zařízení v krajině je zcela žádoucí, aby potenciálně nedocházelo ke kumulativnímu působení více ústředních staveb v krajinné scéně. Taková situace by nastala např. v případě výstavby výškového objektu na vrchu Brda i Těmín, které se z důvodu výhledových míst společně uplatňují s vrcholem Sádka, kde v současné době stojí stožár věžové konstrukce. Ve vztahu ke krajinným hodnotám přítomným v CHKO Brdy a celkově unikátnímu charakteru vnitrozemského pohoria se zachovalými přírodními rysy (mj. vysokou lesnatostí) a se specifickým historickým vývojem je zde třeba kategoricky vyloučit výstavbu v trně elektrárny.

Podmínkou přípustnosti výstavby výškových objektů na elevacích Vrchy a Koruna byla určena na základě velikosti potenciálně vizuálně dotčeného území a aktuálního krajinného pokryvu v jeho rámci. Výstavba na uvedených elevacích se potenciálně vizuálně uplatní především v území, které je souvisle zalesněno a vizuálně uplatní tedy reálně neumožňuje. V souladu s výše uvedeným je třeba možnou přípustnost výstavby chápat alternativně, nikoliv jako možnost umístění výškových objektů na obou elevacích zároveň.

Pro možnou výstavbu na elevaci Vrchy nebo Koruna jsou definovány následující podmínky:

- Výška objektu smí překročit výšku vzrostlého lesního porostu max. o 50 %
- Barevné provedení objektu musí odpovídat přirozené barevné kompozici okolí a tlumené matné zbarvení v přírodním odstínu
- V části objektu vystupující nad lesní porost eliminovat umístění dodatečných zařízení (satelity, paraboly aj.)
- Pro zamýšlenou výstavbu výškového objektu zpracovat kauzální posouzení vlivů na krajinný ráz

Specifickým typem výškové stavby jsou vyhlídkové věže i rozhledny. V obecné rovině nelze jejich přítomnost vnímat a priori negativně, v naší krajině již mají jistou tradici a potenciál spoluformování kulturně-historické charakteristiky území (v případě věží slouží ve veřejnosti). Na rozdíl od ryze technických zařízení (stožárů, vysílače) je v případě rozhleden žádoucí volba reprezentativní lokality. V rámci předloženého doplnění studie preventivního hodnocení krajinného rázu byly vybrány dvě lokality o vrcholy, jež splňují nároky (rozhled a reprezentativnost lokality) k umístění vyhlídkové věže. První je vrchol Těmín, jenž představuje již dlouhodobě vyhledávaný (nejen) turistický cíl, kde do jeť nedávné doby rozhledna stála. Druhou lokalitou je Toku nejvyšší vrchol v pohoria Brd. Výstavba rozhledny na vrcholu Toka umožní výhledy prakticky na všechny další významné vrcholy v etn. jádrové části pohoria a také dálkové výhledy do podhůří a při dobrých meteorologických podmínkách až k našim hranicím pohoria. Vyuffití nejvyššího vrcholu pohoria k výstavbě rozhledny má analogie na dalších pohoria (v etn. již i neexistujících staveb rozhleden).

V případě návrhu výstavby rozhleden je třeba rovněž dodržet opatření vycházející mj. z charakteru brdské krajiny nezasahených přítomností rozvinutými technické i rekreační infrastruktury. Tento ráz, který Brdy činí v rámci celé ČR unikátním územím, je nezbytné zachovat. Pro potenciální výstavbu vyhlídkové věže na vrcholu Toka i Těmín jsou definovány následující podmínky:

- Výška stavby (vyhlídkového ochozu i plošiny) musí přiměřeným způsobem překročit výšku okolního vzrostlého lesního porostu
- Vyloučit výstavbu doprovodné infrastruktury pro účely návštěvy rozhledny a parkoviště a zpevněných cest i případných dalších objektů v okolí stavby; preferovat nemotorizovaný přístup k rozhlednám
- Celkové pojetí stavby musí odpovídat horské krajině Brd; jako konstrukční materiál preferovat dřevěný kámen; vyloučit stavbu věžové konstrukce i trubkové konstrukce s vnějším spirálovitým schodištěm
- Barevné provedení objektu musí odpovídat přirozené barevné kompozici okolí a zbarvení v přírodním odstínu
- Vyloučit na objektu rozhledny umístění dodatečných technických zařízení (satelity, paraboly aj.)
- Pro zamýšlenou výstavbu rozhledny zpracovat kauzální posouzení vlivů na krajinný ráz

Použití informací zdroje:

Literatura:

Brdy a Rokycansko; turistická mapa 1 : 50 000, K T, Praha.

Brdy Těmánsko; turistická mapa 1 : 50 000, K T, Praha.

Bukáček, R., Matějka, P (1997): Hodnocení krajinného rázu v CHKO Říp, Ochrana přírody, r. 85, č. 2.

Cílek, a kol. (2005): Střední Brdy, Ministerstvo zemědělství ČR, Ministerstvo životního prostředí, SOP Píbram a Kancelář pro otázky ochrany přírody a krajiny Píbram, Píbram.

Culek, M. a kol. (1996): Biogeografické členění České republiky, Enigma, Praha.

Culek, M. a kol. (2005): Biogeografické členění České republiky II. díl, AOPK ČR, Praha.

Čížka, J. (1998): Střední Brdy ó krajina neznámá, Mladá Fronta, Praha.

Demek, J. a kol. (1987): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. Academia, Praha.

Forman, R. T. T., Godron M. (1993): Krajinná ekologie, Academia, Praha 1993 (český překlad)

kol. (2012): Rozbory CHKO Brdy, AOPK ČR, Praha.

Lexikon obcí České republiky 1869 ó 2005; I. díl; SÚ, Praha.

Löw J., Míchal, I. (2003): Krajinný ráz, Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad černými lesy.

Muranský, S. (1977): Krajinná ské hodnocení území, S SZ, sv. 79.

Pé e o krajinný ráz - cíle a metody; sborník přednášek a diskusních příspěvků z kolokvia konaného 17. a 18. února 1999 na fakultě architektury v Praze; VUT, Praha, 1999.

Škabrada, J. (1996): Lidová architektura, VUT, Praha.

Štěl, J. (2009): Povídání o Brdech, Agentura AM art, s.r.o.

Vorel, I. a kol. (2004): Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, inosti nebo změny využití území na krajinný ráz, VUT, Praha.

Internetové zdroje:

<http://www.brdy.org/>

<http://www.brdy.info/>

<http://www.brdy-respublica.estranky.cz/>

http://www.mesta.obce.cz/vismo/index.asp?id_org=790

www.misov.cz

<http://www.novemitrovice.cz/>

<http://www.ohrazenice.eu/oobci/velci.html>

<http://www.obec-cizkov.cz/>

<http://www.vesin.cz/>

<http://www.monumnet.npu.cz/monumnet.php>

<http://drusop.nature.cz/>

<http://geoportal.gov.cz/arcgis/services>

Seznam příloh

- 01 Mapa vztahů
- 02 Prostorová a charakterová diferenciace území
- 03 Hodnoty krajinného rázu
- 04 Kategorizace sídel
- 05 Vyhodnocení viditelnosti exponovaných poloh